Na osnovu člana 105 stav 8, člana 107 stav 3, člana 110 stav 10, člana 111 stav 7, člana 113 stav 3, člana 114 stav 5, člana 115 stav 6, člana 116 stav 4, člana 198 stav 1 tačka 70 i člana 208 stav 1 tačka 9 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG", broj 52/26), Agencija za civilno vazduhoplovstvo donijela je

PRAVILNIK O ZAHTJEVIMA I ADMINISTRATIVNIM PROCEDURAMA KOJE SE ODNOSE NA AERODROME

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuju se bliži uslovi za sertifikaciju aerodroma, način i uslovi za održavanje, izmjenu, ograničenje, suspenziju i ukidanje sertifikata aerodroma, obrazac sertifikata aerodroma, obrazac izjave o usaglašenosti operatora aerodroma i sadržina aerodromskog priručnika, kriterijumi i standardi za nesmetanu upotrebu operativnih površina, objekata, uređaja i opreme na aerodromu, kao i smjernice za uspostavljanje sistema koji obezbjeđuje sigurno odvijanje operacija vazduhoplova na aerodromu, način, vrsta i postupak sprovođenja i uvođenja promjena, dimenzije i karakteristike površina za ograničenje postavljanja/izgradnje vazduhoplovnih prepreka, uslovi i način izgradnje, postavljanja, osvjetljenja, označavanja i održavanja vazduhoplovnih prepreka unutar i van površina za ograničenje postavljanja/izgradnje vazduhoplovnih prepreka i metod provjere postojanja vazduhoplovnih prepreka unutar i van površina za ograničenje postavljanja/izgradnje vazduhoplovnih prepreka, način održavanja i pregleda operativnih površina, objekata, instalacija, uređaja, opreme i sistema na aerodromima i bliži uslovi koje treba da ispunjava osoblje koje obavlja poslove održavanja i pregleda operativnih površina, objekata, instalacija, uređaja i opreme na aerodromu, bliži uslovi, sadržina operativnog priručnika i sadržaj izjave pružaoca usluga upravljanja platformom, uslovi za kontinuirano važenje izjave pružaoca usluga upravljanja platformom i postupak promjene podataka u izjavi pružaoca usluga upravljanja platformom, sadržaj programa upravljanja rizicima od prisustva ptica i drugih životinja i način na koji se vrši procjena opasnosti od prisustva ptica i drugih životinja na aerodromu i u okolini aerodroma, način utvrđivanja vatrogasne kategorije aerodroma, uslove koje mora da ispunjava spasilačko-vatrogasna usluga na aerodromu i postupanje u slučaju vanrednih situacija.

Preuzimanje propisa Evropske unije

Član 2

(1) Ovim pravilnikom se, uz prilagođavanje pravu Crne Gore, preuzima prečišćeni tekst Regulative Komisije (EU) br. 139/2014 od 12. februara 2014. godine o zahtjevima i administrativnim procedurama koje se odnose na aerodrome u skladu sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta, koji je pripremila Agencija za civilno vazduhoplovstvo (u daljem tekstu: Agencija), koji sadrži izmjene ove regulative propisane:

- **Regulativom Komisije (EU) br. 401/2018 od 14. marta 2018. godine** o izmjeni Regulative Komisije (EU) br. 139/2014 u pogledu kategorizacije poletno-sletnih staza,
- **Regulativom Komisije (EU) br. 2020/469 od 14. februara 2020. godine** o izmjeni i dopuni Regulative (EU) br. 923/2012, Regulative (EU) br. 139/2014 i Regulative (EU) 2017/373 o zahtjevima za upravljanje vazdušnim saobraćajem/uslugama u vazdušnoj plovidbi, projektovanju struktura vazdušnog prostora i kvalitetu podataka, sigurnosti poletno-sletnih staza i o stavljanju van snage Regulative Komisije br. 73/2010,
- **Delegiranom Regulativom Komisije (EU) br. 2020/1234 od 9. juna 2020. godine** o izmjeni Regulative Komisije (EU) br. 139/2014 u pogledu uslova i procedura u vezi sa izjavom organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja postupcima na platformi,
- **Delegiranom Regulativom Komisije (EU) br. 2020/2148 od 8. oktobra 2020. godine** o izmjeni Regulative Komisije (EU) br. 139/2014 u pogledu sigurnosti poletno-sletnih staza i vazduhoplovnih podataka,

- **Delegiranom Regulativom Komisije (EU) 2022/208 od 14. decembra 2021. godine** o izmjeni Regulative (EU) br. 139/2014 u pogledu zahtjeva za operacije u svim vremenskim uslovima,
- **Delegiranom Regulativom Komisije (EU) br. 2022/2074 od 20. jula 2022**. godine o izmjeni Regulative (EU) br. 139/2014 u pogledu značenja izraza SNOWTAM-a,
- **Delegiranom Regulativom Komisije (EU) br. 2022/1645 od 14. jula 2022. godine** o utvrđivanju pravila za primjenu Regulative (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta, u pogledu zahtjeva za upravljanje rizicima informacione bezbjednosti koji mogu imati uticaj na sigurnost vazduhoplovstva, za organizacije obuhvaćene Regulativama Komisije (EU) br. 748/2012 i (EU) br. 139/2014, i o izmjeni Regulative Komisije (EU) br. 748/2012 i (EU) br. 139/2014,
- **Delegiranom Regulativom Komisije (EU) 2023/203 od 27. oktobra 2022. godine** o utvrđivanju pravila za primjenu Regulative (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta, u pogledu zahtjeva za upravljanje rizicima informacione bezbjednosti koji mogu imati potencijalni uticaj na sigurnost vazduhoplovstva, za organizacije obuhvaćene Regulativama Komisije (EU) br. 1321/2014, (EU) br. 965/2012, (EU) br. 1178/2011, (EU) 2015/340, kao i Delegiranim Regulativama Komisije (EU) 2017/373 i (EU) 2021/664, i za nadležne organe obuhvaćene Regulativama Komisije (EU) br. 748/2012, (EU) br. 1321/2014, (EU) br. 965/2012, (EU) br. 1178/2011, (EU) 2015/340 i (EU) br. 139/2014, kao i Delegiranim Regulativama Komisije (EU) 2017/373 i (EU) 2021/664, i o izmjeni Regulative Komisije (EU) br. 1178/2011, (EU) br. 748/2012, (EU) br. 965/2012, (EU) br. 139/2014, (EU) br. 1321/2014, (EU) 2015/340, kao i Delegiranih Regulativa Komisije (EU) 2017/373 i (EU) 2021/664,
- **Delegiranom Regulativom Komisije (EU) 2024/405 od 30. januara 2024. godine** o izmjeni Regulative (EU) br. 139/2014 u pogledu upotrebe signala u slučaju prekida radio-komunikacije,
- **Sprovedbenom Regulativom Komisije (EU) 2024/894 od 13. marta 2024. godine** o izmjeni Regulative (EU) br. 139/2014 u pogledu prijavljivanja događaja,
- **Delegiranom Regulativom Komisije (EU) 2024/1400 od 13. marta 2024. godine** o izmjeni Regulative (EU) br. 139/2014 u pogledu sigurnosti aerodroma, promjene operatora aerodroma i prijavljivanja događaja; i
- **Sprovedbenom Regulativom Komisije (EU) 2025/2293 od 10. novembra 2025. godine** o izmjeni Sprovedbene Regulative (EU) 2023/203 u pogledu zahtjeva koji se primjenjuju na organizacije koje podliježu deklaraciji i o ispravci Regulativa (EU) br. 1178/2011, (EU) br. 748/2012, (EU) br. 965/2012, (EU) br. 139/2014, (EU) br. 1321/2014, (EU) 2015/340, kao i Sprovedbene Regulative (EU) 2017/373.

(2) Prečišćeni tekst Regulative Komisije (EU) br. 139/2014 iz stava 1 ovog člana dat je u Prilogu 1 ovog pravilnika.

(3) Uslovi i procedure za podnošenje izjava i za nadzor organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja platformom iz člana 37 stav 2 Priloga 1 Pravilnika o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva („Službeni list CG”, broj 138/21) utvrđeni su u prilozima II i III Priloga 1 ovog pravilnika.

(4) U primjeni Regulative iz Priloga 1 ovog pravilnika koriste se rješenja propisana Odlukama izvršnog direktora Agencije Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva (EASA-e), koja sadrže prihvatljive načine usaglašavanja, smjernice i certifikacione specifikacije a koje su objavljene na internet stranicama EASA-e.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, u primjeni zahtjeva iz Priloga 1 ovog pravilnika, mogu da se koriste odobreni alternativni načini usaglašavanja u skladu sa tačkom ADR.OR.A.015 Priloga 1 ovog pravilnika.

Značenje izraza

Član 3

(1) Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

1) **Agencija ili EASA**, Agencija Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva (European Union Aviation Safety Agency) je Agencija Evropske unije osnovana u cilju razvijanja zajedničkih standarda sigurnosti i obezbjeđivanja njihove jedinstvene primjene u Evropi;

2) **država članica i "Službeni list Evropske unije"** tumače se u skladu sa tač. 2 i 3 Aneksa II ECAA Sporazuma;

3) **ECAA Sporazum** je Multilateralni sporazum između Evropske zajednice i njenih država članica i Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (u skladu sa Rezolucijom Savjeta bezbjednosti UN 1244 od 10. juna 1999. godine) o uspostavljanju Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja, koji je ratifikovan Zakonom o ratifikaciji ("Službeni list RCG", broj 62/07 i "Službeni list CG - Međunarodni ugovori", br. 1/11 i 1/25);

4) **Delegirana Regulativa Komisije (EU) 2022/1645** je Delegirana Regulativa Komisije (EU) 2022/1645 od 14. jula 2022. godine o utvrđivanju pravila za primjenu Regulative (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta u vezi sa zahtjevima za upravljanje rizicima informacione bezbjednosti sa potencijalnim uticajem na sigurnost vazduhoplovstva za organizacije obuhvaćene regulativama Komisije (EU) br. 748/2012 i (EU) br. 139/2014 i o izmjeni regulative Komisije (EU) br. 748/2012 i (EU) br. 139/2014, koja je u pravni sistem Crne Gore preuzeta Pravilnikom o zahtjevima za upravljanje rizicima informacione bezbjednosti sa potencijalnim uticajem na sigurnost vazduhoplovstva za organizacije obuhvaćene regulativama Komisije (EU) br. 748/2012 i (EU) br. 139/2014 i o izmjeni regulative Komisije (EU) br. 748/2012 i (EU) br. 139/2014 („Službeni list CG“, broj 6/26);

5) **nadležni organ** se tumači kao Agencija za civilno vazduhoplovstvo kada je to primjenjivo

6) **Regulativa Evropskog parlamenta i Savjeta (EZ) br. 216/2008** je Regulativa Evropskog parlamenta i Savjeta (EZ) br. 216/2008 od 20. februara 2008. godine o osnovnim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Evropske agencije za sigurnost vazdušnog saobraćaja, kojom se ukidaju Uputstvo Savjeta 91/670/EEZ, Regulativa (EZ) br. 1592/2002 i Uputstvo 2004/36/EZ, koja je u pravni sistem Crne Gore preuzeta Pravilnikom o osnovnim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za sigurnost vazdušnog saobraćaja („Službeni list CG“, br. 22/13 i 15/17);

7) je Regulativa Evropskog parlamenta i Savjeta br. 2018/1139 od 4. jula 2018. godine o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva i izmjeni regulativa (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Evropskog parlamenta i Savjeta i stavljanju van snage regulativa (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta i Regulative Savjeta (EEZ) br. 3922/91, koja je u pravni sistem Crne Gore preuzeta Pravilnikom o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva („Službeni list CG“, broj 138/21).

(2) Ostali izrazi koji su upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju značenja koja su im propisana u članu 2 i Prilogu I Priloga 1 ovog pravilnika.

Član 4

Obrasci

Sadržaj i izgled obrasca zahtjeva za izdavanje sertifikata aerodroma i drugih akata iz Priloga 1 ovog pravilnika, utvrđuje Agencija.

Član 5

Utvrđivanje novog roka

Rok iz člana 7 stav 1 Priloga 1 ovog pravilnika, do kojeg nadležni organ može da prihvati zahtjeve za izdavanje sertifikata koji uključuje odstupanja od sertifikacionih specifikacija koje je izdala Agencija, produžava se do dana pristupanja Crne Gore u Evropsku uniju.

Prestanak važenja

Član 6

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o zahtjevima i administrativnim procedurama koje se odnose na aerodrome („Službeni list CG“, br. 39/18, 55/21 i 109/23).

Stupanje na snagu

Član 7

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 01/2-040/26-1441/2
Podgorica, 05.06.2026. godine

Direktor,
Ivan Šćekić

Prilog 1

REGULATIVA KOMISIJE (EU) br. 139/2014 od 12. februara 2014. godine

o zahtjevima i administrativnim procedurama koje se odnose na aerodrome u skladu sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta

(Prečišćeni tekst)

Član 1

Predmet i oblast primjene

1. Ovom Regulativom utvrđuju se detaljna pravila o:

(a) uslovima za utvrđivanje sertifikacione osnove primjenljive na aerodrom i obavještavanje podnosioca zahtjeva o njoj kao što je navedeno u prilozima II i III ove regulative;

(b) uslovima za izdavanje, održavanje, izmjenu ili dopunu, ograničavanje, suspenziju ili ukidanje sertifikata za aerodrome, kao i sertifikata za organizacije koje su odgovorne za aerodromske operacije, uključujući operativna ograničenja koja se odnose na poseban dizajn aerodroma kako je navedeno u prilozima II i III ove regulative;

(c) uslovima za rad aerodroma u skladu sa osnovnim zahtjevima navedenim u Prilogu Va ove regulative i, ukoliko je primjenljivo, Prilogu Vb Regulative (EZ) br. 216/2008 kako je navedeno u Prilogu IV ove regulative;

(d) odgovornostima imalaca sertifikata kako je navedeno u Prilogu III ove regulative;

(e) uslovima za primanje i konverziju postojećih aerodromskih sertifikata koje izdaju države članice;

(f) uslovima za odluku da se ne dozvole izuzeća iz člana 4 stav 3b Regulative (EZ) br. 216/2008, uključujući kriterijume za aerodrome namijenjene za prevoz tereta i/ili pošte, obavještavanje o izuzetim aerodromima i za pregled odobrenih izuzetaka;

(g) uslovima pod kojima su operacije zabranjene, ograničene ili koje podliježu određenim uslovima u interesu sigurnosti kako je navedeno u Prilogu III ove regulative;

(h) određenim uslovima i procedurama u vezi sa izjavom pružalaca usluga upravljanja platformom i nadzora nad njima iz člana 37 stav 2 Regulative (EZ) br. 2018/1139 kako je navedeno u prilozima II i III.

2. Nadležni organi uključeni u sertifikaciju i nadzor aerodroma, operatora aerodroma i pružalaca usluga upravljanja platformom moraju da budu usaglašeni sa zahtjevima navedenim u Prilogu II ove regulative.

3. Operatori aerodroma i pružaoci usluga upravljanja platformom moraju da budu usaglašeni sa zahtjevima navedenim u prilozima III i IV ove regulative.

Član 2

Značenja izraza

Za potrebe ove regulative primjenjuju se sljedeća značenja izraza:

(1) „aerodrom“ je određeno područje (sa svim objektima, instalacijama i opremom) na zemlji ili vodi ili na strukturi koja je nepokretna, nepokretna dalje od obale ili pluta, namijenjena, u potpunosti ili djelimično, za slijetanje, polijetanje i kretanje vazduhoplova po površini;

(2) „avion“ je vazduhoplov koji se pokreće motorom teži od vazduha, koji uzgon u letu dobija pretežno zbog aerodinamičkih reakcija na površinama koje ostaju nepokretne u određenim uslovima leta;

(3) „vazduhoplov“ je svaka naprava koja se održava u atmosferi zbog reakcije vazduha, osim reakcije vazduha u odnosu na zemljinu površinu;

(4) „platforma“ je određeno područje namijenjeno za smještaj vazduhoplova u svrhu ukrcavanja i iskrcavanja putnika, pošte ili tereta, za punjenje goriva, parkiranje ili održavanje;

(5) „usluga upravljanja platformom“ je usluga upravljanja aktivnostima i kretanjem vazduhoplova i vozila na platformi;

(6) „nadzor“ je sistemski, nezavisan dokumentovan proces pribavljanja dokaza i njihova objektivna procjena, sa ciljem da se utvrdi u kojoj mjeri su ispunjeni zahtjevi;

(7) „sertifikacione specifikacije“ su tehnički standardi koje donosi Agencija, u kojima se navode načini za dokazivanje usaglašenosti sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima, koja organizacija može da koristi u svrhu sertifikacije;

(8) „nadležni organ“ je organ imenovan u svakoj državi članici sa potrebnim ovlašćenjima i odgovornostima (responsiblities) za sertifikaciju i nadzor aerodroma, kao i osoblja i organizacija koji su uključeni u te djelatnosti;

(9) „kontinuirani nadzor“ su poslovi koje nadležni organ u svakom trenutku obavlja za potrebe implementacije programa nadzora zbog potvrđivanja da su uslovi pod kojima je sertifikat bio izdat ispunjeni u roku važenja sertifikata;

(10) „dokument o prihvatanju odstupanja i akcijama“ (DAAD) je dokument koji izdaje nadležni organ sa objedinjenim dokazima kojima se obrazlaže prihvatanje odstupanja od sertifikacionih specifikacija koji je donijela Agencija;

(11) „inspekcija“ je nezavisno procjenjivanje sa opservacijom i rasuđivanjem koje po potrebi prati mjerenje, testiranje ili kontrolisanje, zbog potvrđivanja usaglašenosti sa primjenljivim zahtjevima;

(12) „operacija“ je polijetanje ili slijetanje;

(13) „prepreka“ su svi nepokretni (privremeni ili stalni) i pokretni objekti, ili njihovi djelovi, koji:

- su smješteni na površini namijenjenoj za kretanje vazduhoplova po tlu, ili
- nadvisuju definisanu površinu namijenjenu za zaštitu vazduhoplova u letu, ili
- se nalaze izvan tih definisanih površina a koji su procijenjeni kao opasnost za vazdušnu plovidbu;

(14) „površina ograničenja prepreka“ je površina kojom su definisane granice do kojih objekti mogu prodirati u vazdušni prostor;

(15) „površina zaštite od prepreka“ je površina namijenjena sistemu za pokazivanje nagiba vizuelnog prilaza, iznad koje objekti ili istureni djelovi postojećih objekata nisu dozvoljeni osim ako je, prema mišljenju odgovarajućeg nadležnog tijela, novi objekat ili istureni dio zaštićen postojećim nepomičnim objektom.

Član 3

Nadzor

1. Države članice dužne su da imenuju jednog ili više subjekata kao nadležne organe u okviru te države članice sa potrebnim ovlašćenjima i nadležnostima za sertifikaciju i nadzor aerodroma i aerodromskih operatora, kao i za prijem izjava i nadzor nad pružaocima usluga upravljanja platformom, kao i osoblja i organizacija koji su uključeni u te djelatnosti.

2. Nadležni organ nezavisan je od operatora aerodroma i pružalaca usluga upravljanja platformom. Ta se nezavisnost postiže razdvajanjem, u najmanjoj mjeri na funkcionalnom nivou, među nadležnim

organom i tim operatorima aerodroma i pružaocima usluga upravljanja platformom. Države članice obezbjeđuju da nadležni organi svoja ovlašćenja izvršavaju nepristrasno i transparentno.

3. Ako država članica imenuje više od jednog subjekta kao nadležnog organa, moraju da se ispune sljedeći uslovi:

(a) svaki nadležni organ odgovoran je za posebno određene zadatke i utvrđenu geografsku oblast; i

(b) koordinacija se uspostavlja među ovim organima sa ciljem da se obezbijedi efektivan nadzor svih aerodroma i operatora aerodroma, kao i pružalaca usluga upravljanja platformom.

4. Države članice obezbjeđuju da nadležni organ/i imaju potrebne mogućnosti i resurse za ispunjavanje svojih zahtjeva u skladu sa ovom Regulativom.

5. Države članice obezbjeđuju da osoblje nadležnih organa ne obavlja nadzorne aktivnosti kada postoji dokaz da bi to moglo direktno ili indirektno da rezultira sukobom interesa, naročito ako je u pitanju porodični ili finansijski interes.

6. Osoblje koje nadležni organ ovlasti za obavljanje poslova sertifikacije i/ili nadzora, ima ovlašćenje za obavljanje najmanje sljedećih poslova:

(a) pregled evidencije, podataka, procedura i svih drugih materijala relevantnih za obavljanje poslova sertifikacije i/ili nadzora;

(b) uzimanje kopija ili izvoda iz takve evidencije, podataka, procedura i drugog materijala;

(c) traženje usmenog obrazloženja na licu mjesta;

(d) ulazak na aerodrome, u odgovarajuće prostorije, operativne površine ili druga odgovarajuća područja ili prevozna sredstva;

(e) obavljanje provjera, istraga, testova, vježbi, procjena i inspekcija;

(f) preduzimanje i pokretanje mjera prinude ukoliko je odgovarajuće.

7. Poslovi iz stava 6 ovog člana sprovode se u saglasnosti sa nacionalnim zakonodavstvom država članica.

Član 4

Informacije Agenciji Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva

(Brisan)

Član 5

Izuzeća

(Brisan)

Član 6

Konverzija sertifikata

1. Sertifikati koje je nadležni organ izdao prije 31. decembra 2014. godine na osnovu nacionalnog zakonodavstva ostaju važeći do datuma izdavanja u skladu sa ovim članom, ili ako se ti sertifikati ne izdaju, do 31. decembra 2017. godine.

2. Prije kraja perioda navedenog u stavu 1 ovog člana, nadležni organ izdaje sertifikate za aerodrome i predmetne operatore aerodroma, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

(a) sertifikaciona osnova iz Priloga II ove regulative utvrđena je pomoću sertifikacionih specifikacija koje je izdala Agencija, uključujući sve slučajeve jednakog nivoa sigurnosti i posebne uslove koji su identifikovani i dokumentovani;

(b) imalac sertifikata demonstrirao je usaglašenost sa sertifikacionim specifikacijama koje se razlikuju od nacionalnih zahtjeva na osnovu kojih je izdat postojeći sertifikat;

(c) imalac sertifikata dokazao je usaglašenost sa zahtjevima iz Regulative (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima koji su primjenljivi na njegovu organizaciju i rad i koji se razlikuju od nacionalnih zahtjeva na osnovu kojih je izdat postojeći sertifikat.

3. Odstupajući od odredbe stava 2 tačka b ovog člana, nadležni organ može da odluči da odustane od demonstriranja usaglašenosti ukoliko smatra da se tim demonstriranjem stvara prekomjeran ili nesrazmjeran napor.

4. Nadležni organ obavezan je da najmanje pet godina čuva evidenciju u vezi sa procedurom konverzije sertifikata.

Član 7

Odstupanja od sertifikacionih specifikacija

1. Nadležni organ može, do 31. decembra 2024. godine, da prihvati zahtjeve za izdavanje sertifikata koji uključuje odstupanja od sertifikacionih specifikacija koje je izdala Agencija, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

   (a) odstupanja nisu kvalifikovana kao slučaj jednakog nivoa sigurnosti iz tačke ADR.AR.C.020 ove regulative, ni kao slučaj posebnog uslova iz tačke ADR.AR.C.025 Priloga II ove Regulative;

   (b) odstupanja su postojala prije stupanja na snagu ove Regulative;

   (c) odstupanja su u skladu sa osnovnim zahtjevima Priloga Va Regulative (EZ) br. 216/2008 i dopunjavaju se mjerama ublažavanja i korektivnim akcijama, ukoliko je odgovarajuće;

   (d) dodatna sigurnosna procjena za svako odstupanje je dovršena.

2. Nadležni organ sabira dokaze koji pomažu u ispunjavanju uslova iz stava 1 ovog člana u dokumentu o prihvatanju odstupanja i akcijama (DAAD). DAAD se prilaže uz sertifikat. Nadležni organ utvrđuje period važenja DAAD-a.

3. Operator aerodroma i nadležni organ potvrđuju da uslovi iz stava 1 ovog člana nastavljaju da se ispunjavaju. Ako to nije slučaj, DAAD se mijenja ili dopunjava, suspenduje ili povlači.

4. DAAD priložen sertifikatu prenosi se na novog operatora aerodroma na kojeg će se prenijeti rad aerodroma, pod uslovom da su ispunjeni uslovi iz st. 1 i 3 ovog člana.

Član 8

Zaštita okruženja aerodroma

1. Države članice dužne su da obezbijede da se sprovode konsultacije u vezi sa uticajem koji na sigurnost imaju konstrukcije čija se izgradnja predlaže unutar površina ograničenja prepreka i zaštitnih površina kao i ostalih površina povezanih sa aerodromom.

2. Države članice dužne su da obezbijede da se sprovode konsultacije u vezi sa uticajem koji na sigurnost imaju konstrukcije čija se izgradnja predlaže izvan površina ograničenja prepreka i zaštitnih površina kao i ostalih površina povezanih sa aerodromom a koje premašuju visinu koju su utvrdile države članice.

3. Države članice su dužne da obezbijede koordinaciju zaštite aerodroma smještenih blizu nacionalnih granica sa drugim državama članicama.

Član 9

Praćenje okoline aerodroma

Države članice dužne su da obezbijede obavljanje konsultacija vezanih za ljudske aktivnosti i upotrebu zemljišta poput:

(a) svakog razvoja ili promjene upotrebe zemljišta na području aerodroma;

(b) svakog razvoja koji može da prouzrokuje stvaranje turbulencija izazvanih preprekama koje bi mogle da budu opasne za operacije vazduhoplova;

(c) korišćenja opasnih, zbunjujućih i obmanjujućih svjetala;

(d) korišćenja visoko reflektujućih površina koje mogu da prouzrokuju zaslijepljenost;

(e) stvaranja područja koja mogu da podstaknu aktivnost divljeg svijeta škodljivu za operacije vazduhoplova;

(f) izvora nevidljivog zračenja ili prisustva pokretnih ili nepokretnih objekata koji mogu da ometaju ili negativno utiču na performanse vazduhoplovnih komunikacionih, navigacionih i nadzornih sistema.

Član 10

Upravljanje opasnostima od divljeg svijeta

1. Države članice dužne su da obezbijede da se opasnosti od udara divljeg svijeta procjenjuju kroz:

(a) utvrđivanje nacionalne procedure za evidentiranje udara divljeg svijeta na vazduhoplov i izvještavanje o njima;

(b) prikupljanje informacija od operatora vazduhoplova, osoblja aerodroma i ostalih izvora o prisustvu divljeg svijeta koji predstavlja moguću opasnost za operacije vazduhoplova; i

(c) kontinuiranu procjenu opasnosti od divljeg svijeta koju izvodi nadležno osoblje.

2. Države članice dužne su da obezbijede da se izvještaji o udarima divljeg svijeta prikupljaju i prosljeđuju ICAO-u kako bi se nalazili u bazi podataka informacionog sistema ICAO o udarima ptica (IBIS).

Član 11

Stupanje na snagu i primjena

1. Ova Regulativa stupa na snagu dvadesetog dana od njenog objavljivanja u Službenom listu Evropske unije.

2. Nadležni organi uključeni u sertifikaciju i nadzor aerodroma, operatora aerodroma i pružalaca usluga upravljanja platformom dužni su da se usaglase sa zahtjevima navedenim u Prilogu II ove Regulative prije 31. decembra 2017. godine.

3. Prilozi III i IV ove regulative primjenjuju se na aerodrome sertifikovane u skladu sa članom 6 ove regulative od dana sertifikacije.

4. Aerodromima čija je procedura sertifikacije pokrenuta prije 31. decembra 2014. godine, ali kojima sertifikat nije izdat do tog datuma, sertifikat se izdaje samo ako su usaglašeni sa zahtjevima ove Regulative.

Ova Regulativa obavezujuća je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu, 12. februara 2014. godine.

PRILOG I

Značenja izraza koji se koriste u Prilozima II do IV

Za potrebe ove regulative primjenjuju se sljedeća značenja izraza:

(1) „Prihvatljivi načini usaglašavanja (AMC)“ su neobavezujući standardi koje je Agencija prihvatila za opisivanje načina za uspostavljanje usklađenosti sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima;

(2) „raspoloživa dužina za ubrzavanje i zaustavljanje (ASDA) “ je raspoloživa dužina za zalet plus dužina staze za zaustavljanje ako postoji;

(3) „usluga aerodromske kontrole letenja“ je usluga kontrole letenja (ATC) za aerodromski saobraćaj;

(4) „oprema aerodroma“ je sva oprema, sredstva, pribor, softver ili dodatna oprema, koja se koristi ili čije se korišćenje namjerava prilikom izvođenja operacija vazduhoplova na aerodromu;

(4a) „gustina saobraćaja [aerodroma]” predstavlja broj kretanja u satu s prosječnim saobraćajnim opterećenjem, odnosno aritmetička sredina broja kretanja zabilježenih u satu s najvećim dnevnim saobraćajnim opterećenjem na godišnjem nivou;

(5) „vazduhoplovni podaci“ su prikaz vazduhoplovnih činjenica, koncepata ili uputstava na formalan način koji je pogodan za komunikaciju, interpretaciju ili obradu;

(6) „usluga vazduhoplovnog informisanja“ je usluga uspostavljena na određenom području pokrivenosti odgovorna za davanje vazduhoplovnih informacija i podataka potrebnih za sigurnu, redovnu i efikasnu vazdušnu plovidbu;

(6a) „cirkularno pismo sa vazduhoplovnim informacijama (AIC)“ je obavještenje koje sadrži informacije za koje nije potrebno kreirati obavještenje vazduhoplovnom osoblju (*notice to airmen* – NOTAM) niti se uključuju u zbornik vazduhoplovnih informacija (AIP), ali se odnose na sigurnost letenja, vazdušnu plovidbu, tehnička, administrativna ili zakonodavna pitanja;

(6b) „proizvod vazduhoplovnih informacija“ su vazduhoplovni podaci i vazduhoplovne informacije koje se stavljaju na raspolaganje kao skupovi digitalnih podataka ili u standardizovanom formatu na papiru ili elektronskom mediju. Proizvodi vazduhoplovnih informacija uključuju sljedeće:

- AIP, uključujući izmjene i dodatke,
- AIC,
- vazduhoplovne karte,
- NOTAM,
- digitalne skupove podataka;

(6c) „zbornik vazduhoplovnih informacija (AIP)“ je publikacija koju izdaje organ države članice ili koja se izdaje uz dozvolu tog organa, a sadrži vazduhoplovne informacije trajnog karaktera važne za vazdušnu plovidbu;

(7) „usluge u vazdušnoj plovidbi“ su usluge u vazdušnom saobraćaju, usluge komunikacije, navigacije i nadzora, meteorološke usluge za vazdušnu plovidbu i usluge vazduhoplovnog informisanja;

(8) „usluge u vazdušnom saobraćaju“ su različite usluge letnih informacija, usluge uzbunjivanja, savjetodavne usluge u vazdušnom saobraćaju i usluge kontrole letenja (usluge oblasne, prilazne i aerodromske kontrole);

(9) „usluge kontrole letenja (ATC)“ su usluge koje se pružaju u svrhu:

1. sprječavanja sudara:
   - između vazduhoplova; i
   - između vazduhoplova i prepreka na manevarskoj površini; i
2. pospješivanje vođenja i održavanja redovnog protoka vazdušnog saobraćaja;

(10) „parkirno mjesto vazduhoplova“ je utvrđeno područje na platformi namijenjeno potrebama parkiranja vazduhoplova;

(11) „rulna staza do parkirnog mjesta“ je dio platforme označen kao staza za vožnju isključivo namijenjena za prilaz vazduhoplova parkirnim mjestima;

(12) „alternativni načini usaglašavanja“ su oni koji pružaju alternativu postojećim prihvatljivim načinima usaglašavanja ili oni kojima se predlažu novi načini za uspostavljanje usaglašenosti sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima za koje Agencija nije donijela povezane prihvatljive načine usaglašavanja;

(13) „usluga uzbunjivanja“ je usluga koja se pruža da bi se obavijestile odgovarajuće organizacije o vazduhoplovu kome je potrebna pomoć traganja i spašavanja, i radi pomoći takvim organizacijama po potrebi;

(14) „rulna staza na platformi“ je dio sistema rulnih staza na platformi namijenjena obezbjeđenju rute za vožnju po platformi;

(15) „predpolje“ je određena pravougaona površina na kopnu ili vodenoj površini pod nadzorom odgovarajućeg subjekta, odabrana ili pripremljena kao odgovarajuća površina iznad koje avion može da izvede dio svog početnog uspona do određene visine;

(15a) „kontaminirana poletno-sletna staza“ je poletno-sletna staza čija je površina (bilo u izolovanim djelovima ili van njih) unutar korišćene dužine i širine znatnim dijelom pokrivena jednom ili više materija navedenim u deskriptorima stanja površine poletno-sletne staze;

(16) „opasne materije“ su predmeti ili stvari koje mogu da predstavljaju rizik za zdravlje, sigurnost, imovinu ili okruženje i koji se nalaze na spisku opasnih materija u tehničkim instrukcijama ili su klasifikovani u skladu sa tim instrukcijama;

(16a) „apsolutna visina odluke” („DA”) ili „relativna visina odluke” („DH”) znači određena apsolutna visina ili relativna visina u 3D operaciji instrumentalnog prilaza na kojoj se mora pokrenuti procedura neuspjelog prilaza ako nije utvrđena potrebna vizuelna referenca za nastavak prilaza;

(17) „kvalitet podataka“ je stepen ili nivo povjerenja da su pruženi podaci usaglašeni sa zahtjevima korisnika podataka po pitanju tačnosti, rezolucije i integriteta;

(17a) „skup podataka“ je zbir podataka koji može da se identifikuje;

(18) „objavljene dužine" su:

- „raspoloživa dužina za zalet (TORA)“;
- „raspoloživa dužina za polijetanje (TODA)“;
- „raspoloživa dužina za ubrzavanje i zaustavljanje (ASDA)“;
- „raspoloživa dužina za slijetanje (LDA)“;

(18a) „suva“, u odnosu na stanje poletno-sletne staze, znači da površina poletno-sletne staze nije vidljivo vlažna niti je kontaminirana unutar područja koje je predviđeno za upotrebu;

(19) „usluga letnih informacija“ je usluga koja se pruža u svrhu davanja savjeta i informacija korisnih za sigurno i efikasno obavljanje letova;

(19a) „strani predmet (FOD)“ znači neživi predmet na operativnoj površini koji nema operativnu ni vazduhoplovnu funkciju, a predstavlja potencijalnu opasnost za operacije vazduhoplova;

(19b) „kritična tačka“ je mjesto na operativnoj površini aerodroma na kojem su se u prošlosti događali sudari ili neodobreni upadi na poletno-sletnu stazu ili postoji rizik od takvih događaja, te je na tom mjestu potrebna veća pažnja pilota ili vozača;

(20) „principi ljudskih faktora“ su principi koji se primjenjuju u vazduhoplovnom dizajnu, certifikaciji, obuci, operacijama i održavanju u cilju postizanja sigurnog međuodnosa čovjeka i drugih djelova sistema, uzimajući u obzir aspekt ljudskih performansi;

(21) „ljudske performanse“ su ljudske mogućnosti i ograničenja koja imaju uticaj na sigurnost i efikasnost vazduhoplovnih operacija;

(22) „instrumentalna poletno-sletna staza“ znači jedna od sljedećih vrsta poletno-sletnih staza namijenjenih za operacije vazduhoplova u kojima se koriste procedure instrumentalnog prilaza:

1. „poletno-sletna staza za neprecizni prilaz“: poletno-sletna staza opremljena vizuelnim sredstvima i barem jednim nevizuelnim sredstvom namijenjenim za operacije slijetanja na osnovu operacije instrumentalnog prilaza tipa A;

2. „poletno-sletna staza za precizni prilaz kategorije I“: poletno-sletna staza opremljena vizuelnim sredstvima i barem jednim nevizuelnim sredstvom namijenjenim za operacije slijetanja na osnovu operacije instrumentalnog prilaza tipa B kategorije I;

3. „poletno-sletna staza za precizni prilaz kategorije II“: poletno-sletna staza opremljena vizuelnim sredstvima i barem jednim nevizuelnim sredstvom namijenjenim za operacije slijetanja na osnovu operacije instrumentalnog prilaza tipa B kategorije II;

4. „poletno-sletna staza za precizni prilaz kategorije III“: poletno-sletna staza opremljena vizuelnim sredstvima i barem jednim nevizuelnim sredstvom namijenjenim za operacije slijetanja na osnovu operacije instrumentalnog prilaza tipa B kategorije III;

(23) „integritet“ je stepen sigurnosti da vazduhoplovni podatak i njegova vrijednost nijesu izgubljeni ili izmijenjeni od nastanka podatka ili njegove ovlašćene izmjene ili dopune;

(24) „raspoloživa dužina za slijetanje (LDA)“ je dužina poletno-sletne staze koja je deklarisana kao raspoloživa i odgovarajuća za kretanje aviona po tlu prilikom slijetanja;

(24a) „pouzdanost sistema osvjetljenja“ je vjerovatnoća da cjelokupni sistem radi u okviru dozvoljenih odstupanja i da je upotrebljiv za operativne svrhe;

(24b) „lokacijski indikator“ je najnovije izdanje „Lokacijski indikatori“ (*Doc 7910*) koje je na snazi, koje je odobrila i objavila Međunarodna organizacija za civilno vazduhoplovstvo;

(24c) „operacije pri smanjenoj vidljivosti (LVO)“ znači operacije prilaza ili polijetanja na poletno-sletnoj stazi pri vidljivosti duž poletno-sletne staze manjoj od 550 m ili sa relativnom visinom odluke manjom od 200 ft;

(25)„procedure pri smanjenoj vidljivosti“ znači procedure koje se primjenjuju na aerodromu u svrhu obezbjeđivanja sigurnih operacija pri smanjenoj vidljivosti;”;

(26) „polijetanje pri smanjenoj vidljivosti (LVTO)” znači polijetanje pri vidljivosti duž poletno-sletne staze manjoj od 550 m;“;

(28) „manevarska površina“ označava dio aerodroma koji se koristi za polijetanje, slijetanje i kretanje vazduhoplova, isključujući platforme;

(29) „meteorološke usluge“ su uređaji i usluge koje vazduhoplovima osiguravaju meteorološke prognoze, izvještaje i opservacije, ako i sve druge meteorološke informacije i podatke koje države osiguravaju u svrhu korišćenja u vazduhoplovstvu;

(30) „marker“ je predmet postavljen iznad nivoa tla u cilju upozorenja na prepreku ili označavanja granice;

(31) „obilježje“ je simbol ili skup simbola izvedeno na površini za kretanje sa ciljem jasnog isticanja vazduhoplovnih informacija;

(32) „površina za kretanje“ je dio aerodroma koji se koristi za polijetanje, slijetanje i kretanje vazduhoplova, a sastoji se od manevarske površine i platforme/platformi;

(33) „usluge u vazdušnoj plovidbi“ su uređaji i usluge koji vazduhoplovima daju informacije o položaju i vremenu;

(34) „neinstrumentalna poletno-sletna staza“ je poletno-sletna staza namijenjena za operaciju vazduhoplova korišćenjem procedura za vizuelni prilaz;

(34a) „obavještenje vazduhoplovnom osoblju (NOTAM)“ je obavještenje koje se distribuira putem telekomunikacija i koje sadrži informacije u vezi sa uspostavljanjem, stanjem ili promjenom bilo kojeg vazduhoplovnog sredstva, usluge, procedure ili opasnosti, o kojima je pravovremeno saznanje važno za osoblje koje je uključeno u letačke operacije;

(34b) „kod NOTAM-a“ je kod koji se nalazi u najnovijem izdanju dokumenta „Procedure za usluge u vazdušnoj plovidbi – ICAO skraćenice i kodovi (*Procedures for Air Navigation Services – ICAO Abbreviations and Codes*)“ (PANS ABC – Doc 8400) koji je na snazi, koji je odobrila i objavila Međunarodna organizacija za civilno vazduhoplovstvo;

(34c) „operacija sa operativnim odobrenjima“ znači operacija u kojoj se upotrebljavaju određeni vazduhoplovi ili zemaljska oprema ili kombinacija vazduhoplova i zemaljske opreme kojom se omogućava bilo koji od sljedećih elemenata:

(a) primjena operativnih minimuma koji su niži od standardnih operativnih minimuma aerodroma za određenu klasifikaciju operacija;

(b) zahtjevi vidljivosti mogu biti ispunjeni ili smanjeni;

(c) potreban je manji broj zemaljskih objekata;“;

(36) „ciklus planiranja nadzora“ je vremenski period u kojem se potvrđuje kontinuirana usaglašenost;

(37) „brza izlazna rulna staza“ je rulna staza povezana sa poletno-sletnom stazom pod oštrim uglom i dizajnirana da avionima koji slijeću omogućava skretanje brzinom većom od one koja se postiže na drugim izlaznim rulnim stazama, u cilju maksimalnog skraćivanja zauzetosti poletno-sletne staze;

(38) „poletno-sletna staza“ je tačno određena pravougaona površina na aerodromu na zemlji namijenjena za slijetanje i polijetanje vazduhoplova;

(38a) „matrica za procjenu stanja poletno-sletne staze (RCAM)“ je matrica koja omogućava procjenu za dodjelu koda stanja poletno-sletne staze (RWYCC), uz korišćenje povezanih procedura, pomoću skupa zapažanja o uslovima na površini poletno-sletne staze i izvještaja pilota o kočenju;

(38b) „kod stanja poletno-sletne staze (RWYCC)“ je broj koji se koristi u izvještaju o stanju poletno-sletne staze (RCR), a opisuje učinak stanja poletno-sletne staze na sposobnost usporavanja i lateralnu kontrolu vazduhoplova;

(38c) „izvještaj o stanju poletno-sletne staze (RCR)“ je sveobuhvatni standardizovani izvještaj o stanju površine poletno-sletne staze i posljedičnom učinku na performanse aviona u slijetanju i polijetanju, opisano kodom stanja poletno-sletne staze;

(38d) „sigurnosna površina kraja poletno-sletne staze (RESA)’ je površina simetrična u odnosu na centralnu liniju poletno-sletne staze, a koja se nastavlja na kraj osnovne staze poletno-sletne staze, prije svega namijenjena smanjenju rizika oštećenja vazduhoplova u slučaju da sleti ispred ili se zaustavi iza površine poletno-sletne staze;

(38e) „pozicija za čekanje” je označena pozicija za zaštitu poletno-sletne staze, površina ograničenja prepreka ili kritična ili osjetljiva zona sistema za instrumentalno slijetanje (ILS) ili mikrotalasnog sistema za instrumentalno slijetanje (MLS) na kojoj se vazduhoplovi u vožnji po tlu i vozila moraju zaustaviti i čekati, osim ako im aerodromski kontrolni toranj ne da drugačije odobrenje;

(38f) „osnovna staza poletno-sletne staze“ je definisano područje koje uključuje poletno-sletnu stazu i stazu za zaustavljanje, ako postoji, i predviđena je za:

(a) smanjivanje rizika od oštećenja vazduhoplova koji izlete sa poletno-sletne staze;

(b) zaštitu vazduhoplova koji lete iznad nje tokom operacija polijetanja ili slijetanja;

(38g) „stanje površine poletno-sletne staze“ je opis stanja površine poletno-sletne staze koji se koristi u RCR-u i služi kao osnova za određivanje RWYCC-a za svrhe performansi aviona;

(38h) „deskriptori površine poletno-sletne staze“ su jedna od sljedećih supstanci na površini poletno-sletne staze:

(a) zbijeni snijeg: snijeg koji je zbijen u čvrstu masu takvu da gume aviona, pri radnim pritiscima i opterećenjima, voze po njenoj površini a da je pri tome više ne zbijaju u znatnoj mjeri niti stvaraju kolotečine;

(b) suvi snijeg: snijeg od kojeg se ne može lako napraviti grudva;

(c) mraz: kristali leda koji se stvaraju na površini, a potiču od vlage u vazduhu čija je temperatura jednaka tački smrzavanja ili niža; razlika između mraza i leda je u tome što se kristali mraza formiraju nezavisno jedan od drugog i stoga imaju strukturu koja je više u obliku granula;

(d) led: smrznuta voda ili zbijeni snijeg koji se pretvorio u led u hladnim i suvim uslovima;

(e) bljuzgavica: snijeg koji je toliko zasićen vodom da se voda cijedi ako se uzme u ruku, ili će prskati uokolo ako se na njega snažnije zakorači;

(f) stajaća voda: voda dublja od 3 mm;

(g) mokri led: led na čijoj je površini voda ili led koji se topi;

(h) mokri snijeg: snijeg koji sadrži dovoljno vode da je moguće napraviti dobro zbijenu, čvrstu grudvu iz koje se ne cijedi voda;

(39) „vrsta poletno-sletne staze“ je instrumentalna poletno-sletna staza ili neinstrumentalna poletno-sletna staza;

(40) „vidljivost duž poletno-sletne staze (RVR)“ je rastojanje na kome pilot vazduhoplova na centralnoj liniji poletno-sletne staze može da vidi obilježja na površini poletno-sletne staze ili svijetla koja označavaju poletno-sletnu stazu ili njenu centralnu liniju;

(41) „sistem upravljanja sigurnošću“ je sistemski pristup upravljanja sigurnošću uključujući potrebnu organizacionu strukturu, odgovornosti, politike i procedure;

(41a) „klizava mokra poletno-sletna staza“ je mokra poletno-sletna staza za koju je utvrđeno da je koeficijent trenja smanjen na znatnom dijelu;

(41b) „SNOWTAM“ je posebno izdanje NOTAM-a u standardnom formatu, a koje sadrži izvještaj o stanju površine kojim se obavještava o opasnim uslovima uzrokovanim usljed prisustva snijega, leda, bljuzgavice, poledice, stajaće vode ili vode sa snijegom na operativnoj površini ili o prestanku postojanja takvih uslova;

(41c) „posebno pripremljena zimska poletno-sletna staza“ je poletno-sletna staza suvog zamrznutog sloja na površini nastalog od zbijenog snijega ili leda ili oboje, posuta pijeskom ili sitnim šljunkom ili mehanički obrađena radi povećanja trenja;

(42) „staza za zaustavljanje“ je određena površina pravougaonog oblika na zemlji na kraju raspoložive dužine za zalet namijenjena za zaustavljanje vazduhoplova u slučaju odustajanja od polijetanja;

(43) „raspoloživa dužina za polijetanje (TODA)“ je raspoloživa dužina za zalet plus dužina čistine, ako postoji;

(44) „raspoloživa dužina za zalet (TORA)“ je dužina poletno-sletne staze koja je objavljena kao raspoloživa i odgovarajuća za zalet aviona kod polijetanja;

(45) „rulna staza“ je određena površina na aerodromu na zemlji namijenjena za kretanje vazduhoplova i međusobnom povezivanju drugih djelova aerodroma, uključujući:

- rulnu stazu do parkirnog mjesta,
- rulnu stazu na platformi,
- brzu izlaznu rulnu stazu;

(46) „tehničke instrukcije“ su posljednje važeće izdanje „tehničkih instrukcija za siguran prevoz opasnih roba vazduhom“ (Dokument 9284-AN/905), uključujući dopune i dodatke, koje je odobrila i objavila ICAO;

(47) ,,uslovi sertifikata“ znači sledeće:

- Oznake lokacije prema ICAO-u;
- Uslovi za upotrebu (VFR/IFR, dan/noć);
- Operacije vazduhoplova na posebno pripremljenim zimskim poletno-sletnim stazama,

- Poletno-sletna staza – objavljene dužine;
- Vrste poletno-sletnih staza i prilaza;
- Referentni kod aerodroma;
- Opseg operacija vazduhoplova koje premašuju sertifikovane konstrukcijske karakteristike aerodroma;
- Pružanje usluga upravljanja platformom (da/ne);
- Spasilačko-vatrogasna kategorija aerodroma.

(47a) „operacije instrumentalnog prilaska tipa A“ su operacije instrumentalnog prilaska s minimalnom visinom spuštanja ili visinom odluke 75 m (250 ft) ili višom;

(47b) „operacija instrumentalnog prilaza tipa B“ znači operacija instrumentalnog prilaza sa relativnom visinom odluke nižom od 75 m (250 ft) kategorizovanom na sljedeći način:

1. Kategorija I (CAT I): relativna visina odluke najmanje 60 m (200 ft) i vidljivost najmanje 800 m ili vidljivost duž poletno-sletne staze najmanje 550 m;

2. Kategorija II (CAT II): relativna visina odluke niža od 60 m (200 ft), ali ne niža od 30 m (100 ft) i vidljivost duž poletno-sletne staze veća od 300 m;

3. Kategorija III (CAT III): relativna visina odluke niža od 30 m (100 ft) ili bez relativne visine odluke i vidljivost duž poletno-sletne staze manja od 300 m ili bez ograničenja vidljivosti duž poletno-sletne staze;

(48) „vizuelna sredstva“ su indikatori i signalni uređaji, obilježja, svijetla, znakovi i markeri ili njihove kombinacije;

(49) „mokra poletno-sletna staza“ je poletno-sletna staza čija je površina vidljivo vlažna ili prekrivena slojem vode od najviše 3 mm unutar područja namijenjenog za upotrebu.

PRILOG II

Dio zahtjevi za vlasti - Aerodromi (Dio-ADR.AR)

ODJELJAK A - OPŠTI ZAHTJEVI (ADR.AR.A)

ADR.AR.A.001 OBLAST PRIMJENE

U ovom prilogu utvrđuju se zahtjevi za nadležne organe odgovorne za:

(a) sertifikaciju i nadzor aerodroma i operatora aerodroma;

(b) prijem izjava o sposobnosti i raspoloživosti sredstava za izvršavanje zaduženja organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja platformom i njihov nadzor.

ADR.AR.A.005 NADLEŽNI ORGAN

Nadležni organ koji imenuje država članica u kojoj se aerodrom nalazi odgovoran je za:

(a) sertifikaciju i nadzor aerodroma i operatora tih aerodroma;

(b) prijem izjava o sposobnosti i raspoloživosti sredstava za izvršavanje zaduženja organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja platformom i njihov nadzor.

ADR.AR.A.010 NADZORNA DOKUMENTACIJA

(a) Nadležni organ dužan je da obezbijedi sve relevantne zakonodavne akte, standarde, pravila, tehničke publikacije i povezane dokumente svom relevantnom osoblju kako bi im se omogućilo obavljanje njihovih poslova i izvršavanje njihovih odgovornosti.

(b) Nadležni organ čini dostupnim zakonodavne akte, norme, pravila, tehničke publikacije i povezane dokumente operatorima aerodroma, organizacijama odgovornim za pružanje usluga upravljanja platformom i drugim zainteresovanim stranama kako bi im se olakšalo usklađivanje sa primjenjivim zahtjevima.

ADR.AR.A.015 NAČINI USAGLAŠAVANJA

(a) Agencija izrađuje prihvatljive načine usaglašavanja (AMC) koji mogu da se koriste za utvrđivanje usaglašenosti sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima. Ako postoji usaglašenost sa prihvatljivim načinima usaglašavanja, ispunjeni su i povezani zahtjevi sprovedbenih pravila.

(b) Alternativni načini usaglašavanja mogu da se koriste za utvrđivanje usaglašenosti sa sprovedbenim pravilima.

(c) Nadležni organ uspostavlja sistem sa ciljem da dosljedno procijeni da li alternativni načini usaglašavanja koje on koristi, ili operatori aerodroma ili pružaoci usluga upravljanja platformom koji su pod njegovim nadzorom obezbjeđuju usaglašenost sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima.

(d) Nadležni organ procjenjuje alternativne načine usaglašavanja (AMCs) predložene od strane operatora aerodroma ili organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom, u skladu sa tačkom ADR.OR.A.015 ove regulative, analizirajući dostavljenu dokumentaciju, i ukoliko smatra za shodno, sprovođenjem inspekcije operatora aerodroma, aerodroma ili organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom.

Ako nadležni organ utvrdi da su alternativni načini usaglašavanja koje predloži operator aerodroma ili pružalac usluga upravljanja platformom u skladu sa sprovedbenim pravilima, bez odlaganja:

(1) obavještava podnosioca zahtjeva da alternativni načini usaglašavanja mogu da se implementiraju i, ukoliko je potrebno, u skladu sa tim mijenja ili dopunjava sertifikat ili odobrenje podnosioca zahtjeva;

(2) obavještava Agenciju o njihovom sadržaju, uključujući kopije relevantne dokumentacije;

(3) obavještava druge države članice o prihvaćenim alternativnim načinima usaglašavanja; i

(4) obavještava druge sertifikovane aerodrome i organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom koje se nalaze u državi članici nadležnog organa, ukoliko je odgovarajuće.

(e) Ako sam nadležni organ koristi alternativne načine usaglašavanja za postizanje usaglašenosti sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima, on:

(1) ih stavlja na raspolaganje operatorima aerodroma i pružaocima usluga upravljanja platformom koji su pod njegovim nadzorom; i

(2) bez nepotrebnog odlaganja obavještava Agenciju.

Nadležni organ dužan je da dostavi Agenciji potpuni opis alternativnih načina usaglašavanja, uključujući sve revizije procedura koje mogu da budu relevantne, kao i procjenu kojom se demonstrira da su ispunjeni zahtjevi sprovedbenih pravila.

ADR.AR.A.025 INFORMISANJE AGENCIJE

(a) Ako nadležni organ sazna za bilo kakve značajne probleme u vezi sa sprovođenjem Regulative (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta[1] i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, o tome obavještava

[1] Regulativa (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta od 4. jula 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazdušnog saobraćaja i izmjeni Regulativa (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Evropskog parlamenta i Savjeta te stavljanju van snage Regulativa (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta i Regulative Savjeta (EEZ) br. 3922/91 (SL L 212, 22.8.2018., str. 1.).

Agenciju bez nepotrebnog odlaganja, a u svakom slučaju u roku od 30 dana od trenutka kada je saznao za te značajne probleme.

(b) Ne dovodeći u pitanje Regulativu (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta[2] i delegirane i sprovedbenih akata donesene na osnovu te Regulative, nadležni organ će Agenciji, što je prije moguće, dostaviti sve informacije značajne za sigurnost koje proizlaze iz izvještaja o događajima evidentiranih u nacionalnoj bazi podataka u skladu sa članom 6 stav 6 Regulative (EU) br. 376/2014.

(c) Nadležni organ države članice dužan je da dostavi Agenciji što je prije moguće informacije od značaja za sigurnost koje potiču iz izvještaja o bezbjednosti informacija koje je primio u skladu sa tačkom IS.D.OR.230 Priloga (Dio-IS.D.OR) Delegirane Regulative (EU) 2022/1645.

ADR.AR.A.030 HITNA REAKCIJA NA PROBLEM SIGURNOSTI

(a) Ne dovodeći u pitanje Regulativu (EU) br. 376/2014 i njene delegirane i sprovedbene akte, nadležni organ uspostavlja sistem za odgovarajuće prikupljanje, analizu i širenje informacija o sigurnosti.

(b) Agencija implementira sistem za odgovarajuću analizu svih primljenih informacija relevantnih za sigurnost i bez nepotrebnog odlaganja relevantnim organima država članica i Komisiji pruža sve informacije, uključujući preporuke ili korektivne mjere koje treba preduzeti, potrebne za blagovremeno reagovanje na problem u vezi sa sigurnošću koji uključuje aerodrome, operatore aerodroma i pružaoce usluga AMS-a koji podliježu Regulativi (EU) 2018/1139 te delegiranim i sprovedbenim aktima donesenim na osnovu iste.

(c) Po prijemu informacija iz podtač. (a) i (b) ove tačke, nadležni organ preduzima odgovarajuće mjere za rješavanje problema u vezi sa sigurnošću, uključujući izdavanje sigurnosnih direktiva u skladu sa tačkom ADR.AR.A.040 ove regulative.

(d) O mjerama preduzetim u skladu sa podtačkom (c) ove tačke bez odlaganja se obavještavaju operatori aerodroma ili organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom koji moraju da se usaglase sa njima u skladu sa Regulativom (EU) br. 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim pravilima. Nadležni organ o tim mjerama takođe obavještava Agenciju i, ukoliko je potrebno zajedničko djelovanje, druge uključene države članice.

(e) O mjerama o kojima se obavještava organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom obavještava se i operator aerodroma na kojem se pružaju te usluge.

ADR.AR.A.030A HITNA REAKCIJA U SLUČAJU INCIDENTA ILI RANJIVOSTI INFORMACIONE BEZBJEDNOSTI KOJA MOŽE UTICATI NA SIGURNOST VAZDUHOPLOVNIH OPERACIJA

(a) Nadležni organ implementira sistem za odgovarajuće prikupljanje, analizu i razmjenu informacija u vezi sa incidentima i ranjivostima informacione bezbjednosti koji imaju potencijalni uticaj na sigurnost vazdušnog saobraćaja, a koje prijavljuju organizacije. Ovo se sprovodi u koordinaciji sa svim drugim relevantnim organima odgovornim za informacionu bezbjednost ili sajber bezbjednost unutar države članice radi unapređenja koordinacije i kompatibilnosti sistema izvještavanja.

(b) Agencija implementira sistem za odgovarajuću analizu svih relevantnih informacija od značaja za sigurnost primljenih u skladu sa tačkom ADR.AR.A.025 podtačka (c) ove regulative, i bez nepotrebnog odlaganja dostaviti državama članicama i Komisiji sve informacije, uključujući preporuke ili korektivne akcije koje je potrebno preduzeti, kako bi one mogle pravovremeno reagovati na incident informacione bezbjednosti ili ranjivost sa potencijalnim uticajem na sigurnost vazdušnog saobraćaja koja uključuje proizvode, djelove, neugrađenu opremu, osobe ili organizacije koje podliježu Regulativi (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim pravilima.

[2] Regulativa (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta od 3. aprila 2014. o izvještavanju, analizi i naknadnom postupanju u vezi s događajima u civilnom vazduhoplovstvu, o izmjeni Regulative (EU) br. 996/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta i stavljaju van snage Direktive 2003/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta i Regulativa Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007 (SL L 122, 24.4.2014., str. 18.)

(c) Nakon prijema informacija iz podtač. (a) i (b) ove tačke, nadležni organ preduzima odgovarajuće mjere radi rješavanja potencijalnog uticaja incidenta ili ranjivosti informacione bezbjednosti na sigurnost vazdušnog saobraćaja.

(d) Mjere preduzete u skladu sa podtačkom (c) ove tačke odmah se saopštavaju svim osobama ili organizacijama koje moraju da postupaju u skladu sa Regulativom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim pravilima. Nadležni organ države članice te mjere takođe saopštava Agenciji i, kada je potrebna kombinovana akcija, nadležnim organima ostalih država članica.

ADR.AR.A.040 SIGURNOSNE DIREKTIVE

(a) Nadležni organ izdaje sigurnosnu direktivu ako je utvrdio postojanje nesigurnog stanja koje zahtijeva djelovanje bez odlaganja, uključujući dokazivanje usaglašenosti sa svim izmjenjenim ili dopunjenim ili dodatnim sertifikacionim specifikacijama koje je donijela Agencija, a koje nadležni organ smatra potrebnim.

(b) Sigurnosna direktiva prosljeđuje se operatorima aerodroma ili uključenim pružaocima usluga upravljanja platformom, ukoliko je odgovarajuće, i sadrži, u najmanjoj mjeri, sljedeće informacije:

(1) identifikaciju nesigurnog stanja;

(2) identifikaciju pogođenih dizajna, opreme, ili operacije;

(3) zahtijevane akcije i njihovo obrazloženje, uključujući izmijenjene ili dopunjene ili dodatne sertifikacione specifikacije sa kojima se potrebno usaglasiti;

(4) rok za usaglašavanje sa potrebnim akcijama; i

(5) datum njenog stupanja na snagu.

(c) Nadležni organ dužan je da proslijedi kopiju sigurnosne direktive Agenciji.

(d) Nadležni organ potvrđuje usaglašenost operatora aerodroma i pružalaca usluga upravljanja platformom sa primjenljivim sigurnosnim direktivama.

(e) O sigurnosnim direktivama o kojima se obavještava organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom obavještava se i operator aerodroma na kojem se pružaju te usluge.

ODJELJAK B - UPRAVLJANJE (ADR.AR.B)

ADR.AR.B.005 SISTEM UPRAVLJANJA

(a) Nadležni organ uspostavlja i održava sistem upravljanja, koji u najmanjoj mjeri uključuje:

(1) dokumentovane politike i procedure za opisivanje svoje organizacije, načina i metoda za postizanje usklađenosti s Regulativom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima donesenim na osnovu te Regulative. Procedure se ažuriraju i unutar tog nadležnog organa služe kao osnovna radna dokumentacija za sve povezane zadatke;

(2) dovoljan broj osoblja, uključujući inspektore aerodroma, za obavljanje svojih poslova i ispunjavanje svojih odgovornosti. Takvo osoblje mora da bude kvalifikovano za obavljanje svojih dodijeljenih poslova i mora da raspolaže potrebnim znanjem, iskustvom i inicijalnom obukom, praktičnom obukom na radnom mjestu i obukom obnove znanja kako bi se obezbijedila konstantna kompetencija. Mora da postoji sistem za planiranje raspoloživosti osoblja, kako bi se obezbijedilo pravilno obavljanje svih povezanih poslova;

(3) odgovarajuće objekte i kancelarijski smještaj za obavljanje dodijeljenih poslova;

(4) formalni proces za praćenje usaglašenosti sistema upravljanja sa relevantnim zahtjevima i adekvatnosti procedura, uključujući uspostavljanje postupka interne provjere i postupka upravljanja sigurnosnim rizicima.

(b) Nadležni organ, za svako područje djelatnosti uključeno u sistem upravljanja, imenuje jedno ili više lica sa cjelokupnom odgovornošću za upravljanje relevantnim poslom(ovima).

(c) Nadležni organ uspostavlja procedure za učestvovanje u međusobnoj razmjeni svih potrebnih informacija i pomoć drugih uključenih nadležnih organa, iz te države članice ili drugih država članica, uključujući sljedeće informacije:

(1) utvrđene neusaglašenosti i prateće mjere preduzete kao rezultat nadzora organizacija odgovornih za pružanje usluga AMS-a na državnom području države članice, ali koje su prijavile svoje aktivnosti kod više od jednog nadležnog organa ili u više od jedne države članice;

(2) informacije koje proizlaze iz obaveznog i dobrovoljnog izvještavanja o događajima kako se zahtijeva tač. ADR.OR.C.030 i ADR.OR.F.055 ove regulative.

d) Pored zahtjeva sadržanih u podtački (a) ove tačke, sistem upravljanja koji uspostavlja i održava nadležni organ u skladu sa Prilogom I (Dio-IS.AR) Regulative za sprovođenje (EU) 2023/203 mora obezbijediti odgovarajuće upravljanje rizicima informacione bezbjednosti koji mogu imati uticaj na sigurnost vazdušnog saobraćaja.

ADR.AR.B.010 RASPODJELA ZADATAKA

(a) Poslove povezane sa inicijalnom sertifikacijom ili kontinuiranim nadzorom lica ili organizacija koja podliježu Regulativi (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima države članice dodjeljuju samo kvalifikovanim subjektima. Prilikom dodjeljivanja zadataka, nadležni organ obezbjeđuje:

(1) uspostavljanje sistema za inicijalnu i kontinuiranu procjenu usaglašenosti kvalifikovanog subjekta sa Prilogom V Regulative (EZ) br. 216/2008; ovaj sistem i rezultati procjene moraju da se dokumentuju;

(2) da je zaključen dokumentovani sporazum sa kvalifikovanim subjektom, koji su obje strane odobrile na odgovarajućem nivou upravljanja, u kojem je jasno utvrđeno sljedeće:

(i) poslovi koji moraju da se obave;

(ii) izjave, izvještaji i evidencija koji moraju da se obezbijede;

(iii) tehnički uslovi koji moraju da se ispune pri obavljanju takvih poslova;

(iv) povezana područja odgovornosti; i

(v) zaštita informacija dobijenih prilikom obavljanja takvih zadataka.

(b) Nadležni organ obezbjeđuje da postupak interne provjere i postupak upravljanja sigurnosnim rizikom, koji se zahtijevaju u skladu sa tačkom ADR.AR.B.005 podtačka (a) podpodtačka (4) ove regulative, obuhvataju sve poslove sertifikacije ili kontinuiranog nadzora koje se obavljaju u njegovo ime.

(c) U vezi sa sertifikacijom i nadzorom usklađenosti organizacije sa tačkom ADR.OR.D.005A ove regulative, nadležni organ može dodijeliti zadatke kvalifikovanim subjektima u skladu sa podtačkom (a) ove tačke ili bilo kom relevantnom organu odgovornom za informacionu bezbjednost ili sajber bezbjednost u okviru države članice. Kada dodjeljuje zadatke, nadležni organ mora da osigura da:

(1) svi aspekti koji se odnose na sigurnost vazdušnog saobraćaja budu koordinisani i uzeti u obzir od strane kvalifikovanog subjekta ili relevantnog organa;

(2) rezultati sertifikacije i aktivnosti nadzora koje obavlja kvalifikovani subjekt ili relevantni organ budu uključeni u ukupnu sertifikacionu i nadzornu dokumentaciju organizacije;

(3) njegov sopstveni sistem upravljanja informacionom bezbjednošću, uspostavljen u skladu sa tačkom ADR.AR.B.005 podtačka (e) ove regulative, obuhvata sve sertifikacione i kontinuirane nadzorne zadatke koji se obavljaju u njegovo ime.

ADR.AR.B.015 PROMJENE U SISTEMU UPRAVLJANJA

(a) Nadležni organ mora da ima uspostavljen sistem za utvrđivanje promjena koje utiču na njegovu sposobnost obavljanja njegovih zadataka i izvršavanje njegovih odgovornosti kako je utvrđeno u Regulativi (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima donesenim na osnovu te Regulative. Taj

sistem mu omogućava da prema potrebi preduzima mjere kako bi njegov sistem upravljanja ostao odgovarajući i djelotvoran.

(b) Nadležni organ blagovremeno ažurira svoj sistem upravljanja u skladu sa svim izmjenama Regulative (EU) 2018/1139 te delegiranim i sprovedbenim aktima donesenim na osnovu te Regulative, kako bi se osigurala efektivna implementacija sistema za upravljanje.

(c) Nadležni organ obavještava Agenciju o promjenama koje utiču na njegovu sposobnost obavljanja poslova i na izvršavanje svojih odgovornosti kao što je utvrđeno u Regulativi (EU) 2018/1139 te delegiranim i sprovedbenim aktima donesenim na osnovu te Regulative.

ADR.AR.B.020 VOĐENJE EVIDENCIJE

(a) Nadležni organ uspostavlja sistem vođenja evidencije kojim se obezbjeđuje odgovarajuće skladištenje, dostupnost i pouzdana sljedljivost:

(1) dokumentovanih politika i procedura sistema upravljanja;

(2) obuke, kvalifikacija i ovlašćenja svog osoblja;

(3) dodjeljivanja zadataka kvalifikovanim subjektima, obuhvatajući elemente koji se zahtijevaju u skladu sa tačkom ADR.AR.B.010 ove regulative, kao i detalje o dodijeljenim poslovima;

(4) procesa sertifikacije i kontinuiranog nadzora aerodroma i operatora aerodroma;

(5) procesa davanja izjave i kontinuiranog nadzora pružalaca usluga upravljanja platformom;

(6) dokumentacije o slučajevima sa jednakim nivoom sigurnosti i posebnim uslovima sadržanim u sertifikacionoj osnovi, kao i dokumentu o prihvatanju odstupanja i akcijama (DAAD);

(7) ocjenjivanja i obavještavanja Agencije o alternativnim načinima usaglašavanja koje su predložili operatori aerodroma i pružaoci usluga upravljanja platformom i procjene alternativnih načina usaglašavanja koje koristi sam nadležni organ;

(8) nalaza, korektivnih akcija i datuma zatvaranja akcija i opservacija;

(9) preduzetih mjera prinude;

(10) sigurnosnih informacija i naknadnih (follow-up) mjera;

(11) korišćenja odredbi o fleksibilnosti u skladu sa članom 71 Regulative (EU) br. 2018/1139.

(b) Nadležni organ održava spisak svih sertifikata koji je izdao i izjava koje je primio.

(c) Evidencija povezana sa sertifikacijom aerodroma i operatora aerodroma, ili sa izjavom pružaoca usluga upravljanja platformom čuva se do isteka roka važenja sertifikata ili izjave, ukoliko je prikladno.

(d) Evidencija povezana sa podtačkom a podpodtač. 1 do 3 i podpodtač. 7 do 11 ove tačke čuvaju se najmanje pet godina, zavisno od primjenljivog zakona o zaštiti podataka.

ODJELJAK C - NADZOR, SERTIFIKACIJA I IMPLEMENTACIJA (ADR.AR.C)

ADR.AR.C.005 NADZOR

(a) Nadležni organ potvrđuje:

(1) usaglašenost sa sertifikacionom osnovom i svim zahtjevima koji se primjenjuju na aerodrome i operatore aerodroma prije izdavanja odobrenja ili sertifikata;

(2) kontinuiranu usaglašenost sa sertifikacionom osnovom i zahtjevima koji se primjenjuju na aerodrome i operatore aerodroma ili organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom; i

(3) implementaciju odgovarajućih sigurnosnih mjera kako je određeno u tački ADR.AR.A.030 podtač. (c) i (d) ove regulative.

(b) To potvrđivanje:

(1) podržano je dokumentacijom koja je posebno namijenjena da bi se osoblju odgovornom za sigurnosni nadzor dale smjernice za obavljanje svojih funkcija;

(2) pruža uključenim operatorima aerodroma i pružaocima usluga upravljanja platformom rezultate aktivnosti sigurnosnog nadzora;

(3) zasniva se na provjerama i inspekcijama, uključujući nenajavljene inspekcije, ukoliko je odgovarajuće; i

(4) pruža nadležnom organu dokaze potrebne u slučaju zahtijevanja daljih akcija, uključujući mjere predviđene u tački ADR.AR.C.055 ove regulative.

(c) Obim nadzora uzima u obzir rezultate prethodnih nadzornih aktivnosti i utvrđene sigurnosne prioritete.

(d) Nadležni organ prikuplja i obrađuje sve informacije koje smatra korisnim za nadzor, uključujući nenajavljene inspekcije, ukoliko je odgovarajuće.

(e) U okviru svojih nadzornih ovlašćenja, nadležni organ može da odluči da zatraži prethodno odobrenje za sve prepreke, razvoj i druge aktivnosti unutar područja koja prati operator aerodroma u skladu sa tačkom ADR.OPS.B.075 ove regulative, a koje bi mogle da ugroze sigurnost i negativno utiču na rad aerodroma.

(f) U vezi sa sertifikacijom i nadzorom usklađenosti organizacije sa tačkom ADR.OR.D.005A ove regulative, uz ispunjavanje podtač. (a) do (e) ove tačke, nadležni organ preispituje svako odobrenje izdato na osnovu tačke IS.D.OR.200 podtačka (e) Priloga Delegirane regulative (EU) 2022/1645, nakon primjenjivog ciklusa nadzora sigurnosti svaki put kada se uvedu promjene u opsegu rada organizacije.

ADR.AR.C.010 PROGRAM NADZORA

(a) Nadležni organ, za sve operatore aerodroma i organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom:

(1) uspostavlja i održava program nadzora kojim su obuhvaćene nadzorne aktivnosti koje su potrebne u skladu sa tačkom ADR.AR.C.005 ove regulative;

(2) primjenjuje odgovarajući ciklus planiranja nadzora, ne više od 48 mjeseci.

(b) Program nadzora u svakom ciklusu planiranja nadzora uključuje provjere i inspekcije, uključujući nenajavljene inspekcije, ukoliko je odgovarajuće.

(c) Program nadzora i ciklus planiranja odražavaju sigurnosne performanse operatora aerodroma ili organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom i izloženost aerodroma riziku.

(d) Program nadzora uključuje evidenciju datuma za kada su provjere i inspekcije zakazani i datuma kada su provjere i inspekcije održani.

ADR.AR.C.015 POKRETANJE POSTUPKA SERTIFIKACIJE

(a) Nakon prijema zahtjeva za pokretanje postupka izdavanja sertifikata, nadležni organ procjenjuje zahtjev i potvrđuje usaglašenost sa primjenljivim zahtjevima.

(b) U slučaju postojećeg aerodroma, nadležni organ propisuje uslove pod kojima operator aerodroma može da radi tokom trajanja postupka sertifikacije, osim ako nadležni organ odluči da rad aerodroma treba da bude suspendovan. Nadležni organ dužan je da obavijesti operatora aerodroma o očekivanom rasporedu u vezi sa postupkom sertifikacije i okončava sertifikaciju u najkraćem mogućem roku.

(c) Nadležni organ utvrđuje sertifikacionu osnovu i obavještava podnosioca zahtjeva o tome u skladu sa tačkom ADR.AR.C.020 ove regulative.

ADR.AR.C.020 SERTIFIKACIONA OSNOVA

Nadležni organ utvrđuje sertifikacionu osnovu i obavještava podnosioca zahtjeva o tome i sastoji se od:

(a) sertifikacionih specifikacija koje je izdala Agencija, a koje nadležni organ smatra primjenljivim na dizajn i vrstu operacije aerodroma i koji su na snazi na dan podnošenja zahtjeva za taj sertifikat osim ako:

(1) podnosilac zahtjeva odluči da se usaglasi sa izmjenama i dopunama koje kasnije stupaju na snagu; ili

(2) nadležni organ smatra da je potrebno usaglašavanje sa izmjenama i dopunama koje kasnije stupaju na snagu;

(b) svih odredbi za koje je nadležni organ prihvatio ekvivalentan nivo sigurnosti i koje je podnosilac zahtjeva dužan da demonstrira; i

(c) svih posebnih uslova propisanih u skladu sa tačkom ADR.AR.C.025 ove regulative, čije uključivanje u sertifikacionu osnovu nadležni organ smatra neophodnim.

ADR.AR.C.025 POSEBNI USLOVI

(a) Nadležni organ propisuje detaljne tehničke specifikacije, pod nazivom posebni uslovi, za aerodrom, ako su odgovarajuće sertifikacione specifikacije koje je izdala Agencija iz tačke ADR.AR.C.020 podtačka (a) ove regulative neodgovarajuće ili neprimjerene, kako bi se obezbijedila usaglašenost sa osnovnim zahtjevima iz Priloga Va Regulative (EZ) br. 216/2008, zato što:

(1) sertifikacione specifikacije nije moguće ispuniti zbog fizičkih, topografskih ili sličnih ograničenja u vezi sa položajem aerodroma;

(2) aerodrom ima nove ili neuobičajene karakteristike dizajna; ili

(3) je iskustvo sa radom tog aerodroma ili radom drugih aerodroma koji imaju slične karakteristike dizajna pokazalo da bi sigurnost mogla da bude ugrožena.

(b) Posebni uslovi sadrže takve tehničke specifikacije, uključujući ograničenja ili procedure sa kojima se treba usaglasiti, koje nadležni organ smatra neophodnim za obezbjeđivanje usaglašenosti sa osnovnim zahtjevima iz Priloga Va Regulative (EZ) br. 216/2008.

ADR.AR.C.035 IZDAVANJE SERTIFIKATA

(a) Nadležni organ može da zatraži sve inspekcije, testove, sigurnosne procjene ili vježbe koje smatraju neophodnim prije nego što izdaju sertifikat.

(b) Nadležni organ izdaje:

(1) pojedinačni sertifikat aerodroma; ili

(2) dva zasebna sertifikata, jedan za aerodrom i jedan za operatora aerodroma.

(c) Nadležni organ izdaje sertifikat/sertifikate iz podtačke (b) ove tačke ako je operator aerodroma nadležnom organu dokazao zadovoljavajuću usklađenost sa tač. ADR.OR.B.025 i ADR.OR.E.005 ove regulative. Ako se operator aerodroma promijeni, od novog operatora ne zahtijeva se da dokaže usklađenost sa zahtjevima iz tačke ADR.OR.B.025 podtačka (a) podpodtačka 1 i tačke ADR.OR.E.005 ove regulative ako se ti zahtjevi odnose na elemente koji ostaju nepromijenjeni.

(d) Sertifikat se smatra da uključuje sertifikacionu osnovu aerodroma, aerodromski priručnik i ukoliko je relevantno, sve druge operativne uslove ili ograničenja koje propisuje nadležni organ i koji su propisani i svaki dokument o prihvatanju odstupanja i akcijama (DAAD).

(e) Sertifikat se smatra izdatim na neograničeno vrijeme. Prava na aktivnosti za čije obavljanje operator aerodroma ima odobrenje navode se u uslovima sertifikata koji su mu priloženi.

(f) Ako se odgovornosti dodjeljuju drugim relevantnim organizacijama, te odgovornosti moraju da se jasno identifikuju i navedu.

(g) Nalazi, osim nalaza nivoa 1 koji nisu bili zaključeni prije datuma sertifikacije, procjenjuju se sa aspekta sigurnosti i ukoliko je potrebno ublažavaju, a korektivni akcioni plan za otklanjanje nalaza odobrava nadležni organ.

(h) Kako bi se operatoru aerodroma omogućila implementacija promjena bez prethodnog odobrenja nadležnog organa u skladu sa tačkom ADR.OR.B.040 podtačka (d) ove regulative, nadležni organ odobrava proceduru u kojoj se određuje obim takvih promjena i opisuje se kako će se takvim promjenama upravljati i kako će se o njima obavještavati.

ADR.AR.C.040 PROMJENE - OPERATOR AERODROMA

(a) Nakon prijema zahtjeva za promjenu, u skladu sa tačkom ADR.OR.B.40 ove regulative, za koju je potrebno prethodno odobrenje, nadležni organ procjenjuje zahtjev i, prema potrebi, obavještava operatora aerodroma o:

(1) primjenljivim sertifikacionim specifikacijama koje je izdala Agencija, a koje se primjenjuju na predloženu promjenu i koje su na snazi na dan podnošenja zahtjeva, osim ako:

(a) podnosilac zahtjeva odluči da se usaglasi sa izmjenama i dopunama koje kasnije stupaju na snagu; ili

(b) nadležni organ smatra da je neophodno usaglašavanje sa izmjenama i dopunama koje kasnije stupaju na snagu,

(2) svim drugim sertifikacionim specifikacijama koje je izdala Agencija, a koje nadležni organ smatra direktno povezanim sa predloženom promjenom;

(3) svim posebnim uslovima, kao i izmjenama i dopunama posebnih uslova, koje je nadležni organ propisao u skladu sa tačkom ADR.AR.C.025 ove regulative, a koje nadležni organ smatra potrebnim; i

(4) izmijenjenom i dopunjenom sertifikacionom osnovom, ako na nju predložena promjena utiče.

(b) Nadležni organ odobrava promjenu ako je operator aerodroma demonstrirao, na zadovoljavajući način nadležnom organu, usaglašenost sa zahtjevima iz tačke ADR.OR.B.040 ove regulative i, ukoliko je primjenljivo, iz tačke ADR.OR.E.005 ove regulative.

(c) Ako odobrena promjena utiče na uslove sertifikata, nadležni organ ih mijenja i dopunjava.

(d) Nadležni organ odobrava sve uslove pod kojima je operator aerodroma dužan da radi tokom promjene.

(e) Ne dovodeći u pitanje nijednu dodatnu mjeru prinude, kada operator aerodroma implementira promjene za koje se zahtijeva prethodno odobrenje bez odobrenja nadležnog organa, kako je određeno u podtački (a) ove tačke, nadležni organ razmatra potrebu za suspenzijom, ograničavanjem ili ukidanjem sertifikata.

(f) Za promjene za koje se ne zahtijeva prethodno odobrenje, nadležni organ procjenjuje informacije dobijene u obavještenju koje šalje operator aerodroma u skladu sa tačkom ADR.OR.B.040 podtačka (d) ove regulative da potvrdi odgovarajuće upravljanje njima i potvrdi njihovu usaglašenost sa sertifikacionim specifikacijama i drugim odgovarajućim zahtjevima koji se primjenjuju na promjenu. U slučaju neusaglašenosti, nadležni organ:

(1) obavještava operatora aerodroma o neusaglašenosti i zahtijeva dalje promjene; i

(2) u slučaju nalaza nivoa 1 ili 2, djeluje u skladu sa tačkom ADR.AR.C.055 ove regulative.

ADR.AR.C. 040A IZMJENE SISTEMA UPRAVLJANJA INFORMACIONOM BEZBJEDNOŠĆU

(a) U vezi sa izmjenama kojima organizacija upravlja i o kojima obavještava nadležni organ u skladu sa procedurom iz tačke IS.D.OR.255 podtačka (a) Priloga (Dio-IS.D.OR) Delegirane Regulative (EU) 2022/1645, nadležni organ mora da uključi pregled takvih izmjena u svoj kontinuirani nadzor u skladu sa principima utvrđenim u tački ADR.AR.C.005 ove regulative. Ako se utvrdi neusklađenost, nadležni organ mora o tome da obavijesti organizaciju, zatraži dodatne izmjene i postupi u skladu sa tačkom ADR.AR.C.055 ove regulative .

(b) U vezi sa drugim izmjenama koje zahtijevaju podnošenje zahtjeva za odobrenje u skladu sa tačkom IS.D.OR.255 podtačka (b) Priloga (Dio-IS.D.OR) Delegirane Regulative (EU) 2022/1645:

(1) nakon prijema zahtjeva za izmjenu, nadležni organ mora da provjeri usklađenost organizacije sa primjenljivim zahtjevima prije izdavanja odobrenja;

(2) nadležni organ mora da utvrdi uslove pod kojima organizacija može da radi tokom sprovođenja izmjena;

(3) ako utvrdi da je organizacija usklađena sa primjenjivim zahtjevima, nadležni organ odobrava izmjenu.

ADR.AR.C.050 IZJAVE ORGANIZACIJA ODGOVORNIH ZA PRUŽANJE USLUGA UPRAVLJANJA PLATFORMOM I OBAVJEŠTAVANJE O PROMJENI

(a) Nakon prijema izjave organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom koja namjerava da pruža takve usluge na aerodromu, ili po primanju obavještenja o promjeni informacija datih u izjavi, nadležni organ potvrđuje prijem izjave ili obavještenja o promjeni i provjerava sadrži li izjava ili obavještenje o promjeni sve informacije koje se zahtijevaju u skladu sa Prilogom III (Dio-ADR.OR) ove regulative.

b) Ako izjava ili obavještenje o promjeni ne sadrži potrebne informacije u skladu sa tačkom ADR.OR.F.005 Priloga III ove regulative, ili sadrži informacije koje upućuju na neusaglašenost sa primjenljivim zahtjevima, nadležni organ obavještava organizaciju odgovornu za pružanje usluga upravljanja platformom i operatora aerodroma na kojem se pruža navedena usluga o neusaglašenosti i zahtijeva dodatne informacije. Ukoliko je neophodno, nadležni organ sprovodi inspekciju organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom. Ako se potvrdi neusaglašenost, nadležni organ djeluje u skladu sa tačkom ADR.AR.C.055 ovog priloga.

(c) Nadležni organ ima registar izjava i obavještenja o promjenama organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja platformom pod svojim nadzorom.

ADR.AR.C.055 NALAZI, OPSERVACIJE, KOREKTIVNE AKCIJE I MJERE PRINUDE

(a) Za nadzor u skladu sa tačkom ADR.AR.C.005 podtačka (a) ove regulative nadležni organ ima sistem za analizu nalaza u odnosu na njihov značaj za sigurnost.

(b) Nadležni organ izdaje nalaz nivoa 1 ako se otkrije značajna neusaglašenost sa sertifikacionom osnovom određenog aerodroma, primjenljivim zahtjevima Regulative (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima, sa procedurama i priručnicima operatora aerodroma ili pružalaca usluga upravljanja platformom, sa uslovima sertifikata ili sa sertifikatom ili sadržajem izjave koja smanjuje ili ozbiljno ugrožava sigurnost.

Nalaz nivoa 1 uključuje:

(1) onemogućavanje nadležnom organu da pristupi objektima aerodroma, operatora aerodroma ili pružaoca usluga upravljanja platformom, kako je određeno u tački ADR.OR.C.015 ove regulative tokom uobičajenog radnog vremena i nakon dva pisana zahtjeva,

(2) dobijanje ili održavanje valjanosti sertifikata falsifikovanjem dostavljenih dokumentovanih dokaza;

(3) dokaz o zloupotrebi ili neovlašćenoj upotrebi sertifikata; i

(4) nepostojanje odgovornog rukovodioca.

(c) Nadležni organ izdaje nalaz nivoa 2 ako se otkrije neusaglašenost sa sertifikacionom osnovom određenog aerodroma, primjenljivim zahtjevima Regulative (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima, sa procedurama i priručnicima operatora aerodroma ili pružaoca usluga upravljanja platformom, sa uslovima sertifikata ili sa sertifikatom ili sadržajem izjave koja bi mogla da smanji ili po mogućnosti da ugrozi sigurnost.

(d) Kada se u toku nadzora ili na drugi način otkrije određeni nalaz, nadležni organ, ne dovodeći u pitanje nijednu dodatnu akciju koja se zahtijeva u skladu sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim

pravilima, dostavlja nalaz operatoru aerodroma ili pružaocu usluga upravljanja platformom u pisanoj formi i zahtijeva korektivne akcije za rješavanje utvrđene/utvrđenih neusaglašenosti.

(1) U slučaju nalaza nivoa 1, nadležni organ bez odlaganja djeluje na odgovarajući način da bi zabranio ili ograničio aktivnosti i, ukoliko je odgovarajuće, preduzima akciju za ukidanje sertifikata ili deregistraciju izjave, ili za ograničavanje ili suspenziju sertifikata ili izjave djelimično ili u cjelosti, zavisno od obima nalaza, dok operator aerodroma i pružalac usluga upravljanja platformom ne sprovedu uspješnu korektivnu akciju.

(2) U slučaju nalaza nivoa 2, nadležni organ:

(a) odobrava operatoru aerodroma ili pružaocu usluga upravljanja platformom rok za implementaciju korektivne akcije uključene u akcioni plan u skladu sa prirodom nalaza; i

(b) procjenjuje plan korektivne akcije i plan implementacije koje je predložio operator aerodroma ili pružalac usluga upravljanja platformom, a ako se na osnovu procjene zaključi da je dovoljan za rešavanje neusaglašenosti, prihvata ga.

(3) Ako operator aerodroma ili pružalac usluga upravljanja platformom ne dostavi prihvatljivi korektivni akcioni plan, ili ne izvede korektivne akcije u roku koje je odobrio ili produžio nadležni organ, nalaz se podiže na nalaz nivoa 1 i preduzima se akcija utvrđena u podtački (d) podpodtačka (1) ove tačke.

(4) Nadležni organ vodi evidenciju o svim nalazima koji je podigao i ukoliko je primjenljivo, mjerama prinude koje je primijenio, kao i o svim korektivnim akcijama i datumima zatvaranja nalaza.

(e) U slučajevima za koje se ne zahtijevaju nalazi nivoa 1 ili 2, nadležni organ može da izda opservacije.

(f) Nadležni organ obavještava operatora aerodroma na kojem se pruža usluga upravljanja platformom o svim utvrđenim neusaglašenostima ili zapažanjima uočenim kod organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom.

ADR.AR.C.060 PROMJENA OPERATORA AERODROMA

Nakon prijema zahtjeva za promjenu operatora aerodroma u skladu sa tačkom ADR.OR.B.060 ove regulative, nadležni organ:

(a) izdaje novi sertifikat (sertifikate) u skladu sa tačkom ADR.AR.C.035 ove regulative;

(b) oduzima prethodni sertifikat (sertifikate).

PRILOG III

Zahtjevi u vezi sa organizacijama (Dio-ADR.OR)

ODJELJAK A - OPŠTI ZAHTJEVI (ADR.OR.A)

ADR.OR.A.005 OBLAST PRIMJENE

U ovom Prilogu utvrđuju se zahtjevi koje moraju da ispunjavaju:

(a) operator aerodroma u skladu sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 u vezi sa svojom sertifikacijom, upravljanjem, priručnicima i drugim odgovornostima; i

(b) pružalac usluga upravljanja platformom.

ADR.OR.A.010 NADLEŽNI ORGAN

U ovom Dijelu, nadležni organ je organ koji imenuje država članica u kojoj se aerodrom nalazi.

ADR.OR.A.015 NAČINI USAGLAŠAVANJA

(a) Operator aerodroma ili pružalac usluga upravljanja platformom može za postizanje usaglašenosti sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima osim načina usaglašavanja koje je donijela Agencija, da koristi i alternativne načine usaglašavanja.

(b) Ako operator aerodroma ili pružalac usluga upravljanja platformom želi da koristi alternativne načine usaglašavanja za uspostavljanje usaglašenosti sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima umjesto prihvatljivih načina usaglašavanja (AMC), koje je usvojila Agencija, prije njihove implementacije, mora nadležnom organu da dostavi potpuni opis tih alternativnih načina usaglašenosti. Opis uključuje sve revizije priručnika ili procedura koje mogu da budu od važnosti, kao i procjenu kojom se demonstrira da su ispunjeni zahtjevi iz sprovedbenih pravila.

Operator aerodroma ili pružalac usluga upravljanja platformom može da implementira ove alternativne načine usaglašavanja u zavisnosti od prethodnog odobrenja nadležnog organa i nakon prijema obavještenja, kako je propisano u tački ADR.AR.A.015 podtačka (d) ove regulative.

(c) Ako operator aerodroma ne pruža usluge upravljanja platformom, za korišćenje alternativnih načina usaglašavanja od strane pružalaca takvih usluga u skladu sa podtač. (a) i (b) ove tačke takođe se zahtijeva prethodno odobrenje operatora aerodroma na kojem se takve usluge pružaju.

ODJELJAK B - IZDAVANJE SERTIFIKATA - AERODROMI I OPERATORI AERODROMA (ADR.OR.B)

ADR.OR.B.005 OBAVEZE AERODROMA I OPERATORA AERODROMA KOJE SE ODNOSE NA SERTIFIKACIJU

Operator aerodroma prije početka rada aerodroma ili prilikom povlačenja izuzeća u skladu sa članom 5 ove regulative dobija važeći sertifikat/e koji je izdao nadležni organ.

ADR.OR.B.015 PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA SERTIFIKAT

(a) Zahtjev za sertifikat podnosi se u obliku i na način koji je utvrdio nadležni organ.

(b) Podnosilac zahtjeva dostavlja nadležnom organu sljedeće:

(1) svoje službeno i poslovno ime, adresu i adresu za primanje poštanskih pošiljki;

(2) informacije i podatke koji se odnose na:

(i) lokaciju aerodroma;

(ii) vrstu operacija na aerodromu i pripadajućeg vazdušnog prostora; i

(iii) dizajn i objekte aerodroma u skladu sa primjenljivim sertifikacionim specifikacijama koje je utvrdila Agencija;

(3) sva predložena odstupanja od utvrđenih primjenljivih sertifikacionih specifikacija koje je utvrdila Agencija;

(4) dokumentaciju koja demonstrira kako će da ispunjava primjenljive zahtjeve utvrđene u Regulativi (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima. Ta dokumentacija mora da uključuje proceduru, sadržanu u aerodromskom priručniku, kojom se opisuje kako će upravljati promjenama za koje se ne zahtijeva prethodno odobrenje i kako će o njima obavještavati nadležni organ; za naknadne promjene te procedure zahtijeva se prethodno odobrenje nadležnog organa;

(5) dokaz o primjerenosti resursa za rad aerodroma u skladu sa primjenljivim zahtjevima;

(6) dokumentovani dokaz iz kojeg je vidljiv odnos između podnosioca zahtjeva i vlasnika aerodroma i/ili vlasnika zemljišta;

(7) ime i važne podatke o odgovornom rukovodiocu i drugim nominovanim licima potrebne u skladu sa tačkom ADR.OR.D.015 ove regulative; i

(8) kopiju aerodromskog priručnika u skladu sa tačkom ADR.OR.E.005 ove regulative.

(c) Ako nadležni organ smatra prihvatljivim, informacije iz tačke (b) podtač. (7) i (8) ove tačke mogu da se dostave u kasnijoj fazi koju utvrđuje nadležni organ, ali prije izdavanja sertifikata.

ADR.OR.B.025 DEMONSTRIRANJE USAGLAŠENOSTI

(a) Operator aerodroma dužan je da:

(1) obavlja i dokumentuje sve radnje, inspekcije, testove, potrebne sigurnosne procjene ili vježbe i nadležnom organu dokazuje:

(i) usaglašenost sa prijavljenom sertifikacionom osnovom, sertifikacionim specifikacijama primjenljivim na promjenu, sa svim sigurnosnim direktivama, ukoliko je odgovarajuće, kao i primjenljivim zahtjevima Regulative (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima;

(ii) da aerodrom, kao i njegove površine ograničenja prepreka i zaštitne površine i ostale površine povezane sa aerodromom nemaju nikakvih osobina ili svojstava koje ga čine nesigurnim za rad; i

(iii) da su procedure za letenje na aerodromu i s njima povezane promjene, uspostavljene u skladu sa odredbama Sprovedbene Regulative Komisije (EU)2017/373.

(2) dostavlja nadležnom organu načine kojima demonstrira usaglašenost; i

(3) dostavlja nadležnom organu izjavu o usaglašenosti sa podtačkom (a) podpodtačka (1) ove tačke.

(b) Operator aerodroma u skladu sa odredbama tačke ADR.OR.D.035 ove regulative drži i čuva relevantne informacije o dizajnu, uključujući nacrte, inspekcije, testove i druge relevantne izvještaje tako da su u svakom trenutku na raspolaganju nadležnom organu i koji se na zahtjev dostavljaju nadležnom organu.

ADR.OR.B.030 USLOVI ZA IZDAVANJE SERTIFIKATA I PRAVA IMAOCA SERTIFIKATA

Operator aerodroma dužan je bude usaglašen sa obimom sertifikata i pravima utvrđenim u uslovima za izdavanje sertifikata koji su mu priloženi.

ADR.OR.B.035 KONTINUIRANO VAŽENJE SERTIFIKATA

(a) Sertifikat ostaje važeći ukoliko:

(1) operator aerodroma ostaje usaglašen sa relevantnim zahtjevima Regulative (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima, a aerodrom ostaje usaglašen sa sertifikacionom osnovom, uzimajući u obzir odredbe o postupanju sa nalazima kako je utvrđeno u skladu sa tačkom ADR.OR.C.020 ove regulative;

(2) nadležnom organu se odobri pristup organizaciji operatora aerodroma kako je utvrđeno u tački ADR.OR.C.015 ove regulative sa ciljem utvrđivanja kontinuirane usaglašenosti sa relevantnim zahtjevima Regulative (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima; i

(3) sertifikat nije vraćen ili ukinut.

(b) Nakon ukidanja ili vraćanja, sertifikat se bez odlaganja dostavlja nadležnom organu.

ADR.OR.B.040 PROMJENE

(a) Svaku promjenu koja:

(1) utiče na uslove sertifikata, njegovu sertifikacionu osnovu i opremu aerodroma koja je od značaja za sigurnost; ili

(2) znatno utiče na elemente sistema upravljanja operatora aerodroma u skladu sa tačkom ADR.OR.D.005 podtačka (b) ove regulative mora prethodno da odobri nadležni organ.

(b) Za druge promjene gdje se zahtijeva prethodno odobrenje u skladu sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima, operator aerodroma podnosi zahtjev i dobija odobrenje koje izdaje nadležni organ.

(c) Zahtjev za promjenu u skladu sa podtač. (a) ili (b) ove tačke podnosi se prije nego se svaka takva promjena desi, kako bi se nadležnom organu omogućilo da utvrdi kontinuiranu usaglašenost sa

Regulativom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima i, ukoliko je potrebno, da izmijeni i dopuni sertifikat i povezane uslove sertifikata koji su mu priloženi.

Promjena se implementira tek nakon prijema formalnog odobrenja nadležnog organa u skladu sa tačkom ADR.AR.C.040 ove regulative.

Tokom tih promjena, operator aerodroma djeluje u skladu sa uslovima koje je odobrio nadležni organ.

(d) Promjenama za koje se ne zahtijeva prethodno odobrenje upravlja se i o njima se obavještavaju nadležni organ kako je određeno u proceduri odobrenoj od strane nadležnog organa u skladu sa tačkom ADR.AR.C.035 podtačka (h) ove regulative.

(e) Operator aerodroma dostavlja nadležnom organu relevantnu dokumentaciju u skladu sa podtačkom (f) ove tačke i tačkom ADR.OR.E.005 ove regulative.

(f) Kako je utvrđeno u tački ADR.OR.D.005 ove regulative, operator aerodroma koji predlaže promjenu koja se odnosi na aerodrom, njegov rad, organizaciju ili sistem upravljanja, u okviru svojeg sistema upravljanja:

(1) utvrđuje međusobnu zavisnost sa svim stranama na koje promjena utiče, planira i sprovodi sigurnosnu procjenu u koordinaciji sa tim organizacijama;

(2) usaglašava pretpostavke i mjere ublažavanja sa svim stranama na koje promjena utiče, na sistematski način;

(3) obezbjeđuje sveobuhvatnu procjenu promjene uključujući sve potrebne interakcije; i

(4) obezbjeđuje uspostavljanje i dokumentovanje potpunih i valjanih argumenata, dokaza i sigurnosnih kriterijuma kako bi podržao sigurnosnu procjenu, kao i da promjena pomaže poboljšanju sigurnosti kada god je to moguće.

ADR.OR.B.050 KONTINUIRANA USAGLAŠENOST SA SERTIFIKACIONIM SPECIFIKACIJAMA AGENCIJE

Operator aerodroma, nakon izmjene i dopune sertifikacionih specifikacija koje je utvrdila Agencija, dužan je da:

(a) obavlja pregled za identifikovanje svih sertifikacionih specifikacija primjenljivih na aerodrom; i

(b) ukoliko je relevantno, započinje sa postupkom promjene u skladu sa tačkom ADR.OR.B.040 ove regulative i implementira potrebne promjene na aerodromu.

ADR.OR.B.060 PROMJENA OPERATORA AERODROMA

(a) Aktuelni operator aerodroma obavještava nadležni organ o datumu prenosa.

(b) Novi operator na kojeg će se prenijeti rad aerodroma podnosi zahtjev za izdavanje sertifikata nadležnom organu prije datuma prenosa u skladu sa tačkom ADR.OR.B.015 ove regulative.

(c) Novi operator na kojeg će se prenijeti rad aerodroma mora dokazati usklađenost u skladu s tačkom ADR.OR.B.025. Od novog operatora aerodroma ne zahtijeva se da dokaže usklađenost sa zahtjevima iz tačke ADR.OR.B.025 podtačka (a) podpodtačka 1 i tačke ADR.OR.E.005 ove regulative ako se ti zahtjevi odnose na elemente koji ostaju nepromijenjeni.

ADR.OR.B.065 ZAVRŠETAK SA RADOM

Operator koji namjerava da završi sa radom aerodroma dužan je da:

(a) obavijesti nadležni organ što je ranije moguće;

(b) dostavi takve informacije odgovarajućem pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja;

(c) vrati sertifikat nadležnom organu na datum prestanka sa radom; i

(d) obezbijedi da su preduzete odgovarajuće mjere sa ciljem da aerodrom slučajno ne bi koristili vazduhoplovi, osim ako nadležni organ odobri upotrebu aerodroma u druge svrhe.

ADR.OR.B.070 PREKID PRUŽANJA USLUGA UPRAVLJANJA PLATFORMOM

Operator aerodroma će:

(a) preduzeti odgovarajuće mjere za procjenu i ublažavanje sigurnosnih rizika koji proizilaze iz prekida operacija;

(b) dostaviti informacije o mjerama iz podtačke (a) ove tačke odgovarajućem pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja.

ODJELJAK C - DODATNE ODGOVORNOSTI OPERATORA AERODROMA (ADR.OR.C)

ADR.OR.C.005 ODGOVORNOSTI OPERATORA AERODROMA

(a) Operator aerodroma je odgovoran (responsible) za siguran rad i održavanje aerodroma u skladu sa:

(1) Regulativom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima;

(2) uslovima njegovog sertifikata;

(3) sadržajem aerodromskog priručnika; i

(4) svim drugim priručnicima za aerodromsku opremu koja je dostupna na aerodromu, ukoliko je primjenljivo.

(b) Operator aerodroma direktno obezbjeđuje, ili po potrebi dogovara sa odgovornim subjektima pružanje sljedećih usluga:

(1) pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi koje odgovaraju nivou saobraćaja i radnim uslovima na aerodromu; i

(2) dizajniranje i održavanje procedura leta u skladu sa primjenljivim zahtjevima.

(c) Operator aerodroma u koordinaciji sa nadležnim organom obezbjeđuje da su relevantne informacije za sigurnost vazduhoplova sadržane u aerodromskom priručniku i objavljene, ukoliko je prikladno. To uključuje:

(1) odobrena izuzeća ili odstupanja od primjenljivih zahtjeva;

(2) odredbe za koje je nadležni organ prihvatio ekvivalentan nivo sigurnosti kao dio sertifikacione osnove; i

(3) posebne uslove i ograničenja s obzirom na upotrebu aerodroma.

(d) U slučaju pojave nesigurnih uslova na aerodromu, operator aerodroma dužan je da, bez nepotrebnog odlaganja, preduzme sve potrebne mjere da obezbijedi da vazduhoplov ne koristi djelove aerodroma za koje je ustanovljeno da ugrožavaju sigurnost.

(e) Kako bi obezbijedio siguran rad vazduhoplova na aerodromu, operator aerodroma obezbjeđuje i održava, neposredno ili u dogovoru s trećim stranama, vizuelna i nevizuelna sredstva, meteorološku opremu i svu drugu opremu, srazmjerno vrsti operacija koje se obavljaju na aerodromu.

ADR.OR.C.015 PRISTUP

Za potrebe utvrđivanja usaglašenosti sa relevantnim zahtjevima Regulative (EZ) br. 2018/1139 i njenih sprovedbenih pravila, operator aerodroma dužan je da svakom licu koje je ovlastio nadležni organ odobri pristup:

(a) svim objektima, dokumentima, evidenciji, podacima, procedurama ili drugim materijalima koji su bitni za njegovu djelatnost koja podliježe sertifikaciji ili davanju izjave, bilo da je obavlja na osnovu ugovora ili ne; i

(b) obavljanju ili učestvovanju u svim radnjama, inspekcijama, testovima, procjenama ili vježbama koje nadležni organ smatra potrebnim.

ADR.OR.C.020 NALAZI I KOREKTIVNE AKCIJE

Nakon prijema obavještenja o nalazu, operator aerodroma dužan je da:

(a) utvrdi osnovni uzrok neusaglašenosti;

(b) definiše korektivni akcioni plan; i

(c) pruži nadležnom organu zadovoljavajući dokaz o implementaciji korektivne akcije u roku dogovorenom sa tim organom u skladu sa tačkom ADR.AR.C.055 podtačka (d) ove regulative.

ADR.OR.C.025 HITNI ODGOVOR NA SIGURNOSNI PROBLEM - USAGLAŠENOST SA SIGURNOSNIM DIREKTIVAMA

Operator aerodroma implementira sve sigurnosne mjere, uključujući sigurnosne direktive, propisane od strane nadležnog organa u skladu sa tačkom ADR.AR.A.030 podtačka (c) i tačkom ADR.AR.A.040 Priloga II ove regulative.

ADR.OR.C.030 PRIJAVLJIVANJE DOGAĐAJA

(a) Kao dio svog sistema upravljanja, operator aerodroma uspostavlja i održava sistem izvještavanja o događajima, uključujući obavezno i dobrovoljno izvještavanje. Operator aerodroma osigurava da taj sistem ispunjava primjenjive zahtjeve iz Regulative (EU) br. 376/2014 i Regulative (EU) 2018/1139 te iz delegiranih i sprovedbenih pravila donesenih na osnovu tih regulativa.

(b) Operator aerodroma izvještava nadležni organ ili bilo koju drugu organizaciju koju država članica mora obavijestiti o svakom događaju ili stanju povezanom sa sigurnošću koji ugrožavaju ili, ukoliko se ne isprave ili ne riješe, mogu ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu, a posebno svaku nesreću ili ozbiljnu nezgodu.

(c) Osim izvještaja podnesenih u skladu sa podtačkom (b) ove tačke, operator aerodroma izvještava nadležni organ i organizaciju odgovornu za projektovanje opreme aerodroma o svim neispravnostima, tehničkim kvarovima, prekoračenjima tehničkih ograničenja, događajima ili drugim nepravilnim okolnostima koji su ugrozili ili su mogli da ugroze vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu, a nisu rezultirali nesrećom ili ozbiljnom nezgodom.

(d) Ne dovodeći u pitanje Regulativu (EU) br. 376/2014 i njena delegirana i sprovedbena pravila, izvještaji iz podtačke (c) ove tačke:

(1) moraju da budu izrađeni što je prije moguće, ali u svakom slučaju u roku od 72 sata od trenutka kad je operator aerodroma saznao za događaj ili uslov na koje se izvještaj odnosi, osim ako to nije moguće zbog izvanrednih okolnosti;

(2) moraju da budu izrađeni u obliku i na način koji odredi nadležni organ;

(3) moraju da sadrže sve potrebne informacije o uslovima za koje operator aerodroma zna.

(e) Kada je to važno, operator aerodroma sačinjava naknadni (follow-up) izvještaj u kojem navodi detalje akcija koje namjerava da preduzme da bi spriječio slične događaje u budućnosti, čim se takve akcije identifikuju. Taj izvještaj se sačinjava u obliku i na način koji odredi nadležni organ.

(e) Nezavisno od Regulative (EU) br. 376/2014 i njenih delegiranih i sprovedbenih pravila, za izvještaje koji se zahtijevaju u podtački (c) ove tačke, operator aerodroma podnosi dodatni izvještaj u kojem se navode detalji mjera koje operator aerodroma namjerava da preduzme kako bi spriječio slične događaje u budućnosti. Dodatni izvještaj podnosi se čim se utvrde te mjere i:

(1) šalje se relevantnim subjektima koji su prvobitno izvještavani u skladu sa podtač. (b) i (c) ove tačke;

(2) izrađuje se u obliku i na način koji odredi nadležni organ.

ADR.OR.C.040 SPRJEČAVANJE POŽARA

Operator aerodroma utvrđuje procedure kojima zabranjuje:

(a) pušenje na površini za kretanje, drugim operativnim površinama aerodroma, ili područjima aerodroma na kojima se skladišti gorivo ili drugi zapaljivi materijal;

(b) izlaganje otvorenog plamena ili preduzimanje radnje koja bi mogla prouzrokovati opasnost od požara na:

(1) područjima aerodroma na kojima se skladišti gorivo ili drugi zapaljivi materijal;

(2) površini za kretanje ili drugim operativnim površinama aerodroma, osim uz odobrenje operatora aerodroma.

ADR.OR.C.045 UPOTREBA ALKOHOLA, PSIHOAKTIVNIH SUPSTANCI I LJEKOVA

(a) Operator aerodroma je dužan da utvrdi procedure o nivou potrošnje alkohola, psihoaktivnih supstanci i ljekova za:

(1) osoblje uključeno u rad, spasilačko-vatrogasne službe, kao i održavanje aerodroma;

(2) lica bez pratnje koja djelatnosti obavljaju na površini za kretanje ili drugim operativnim površinama aerodroma.

(b) Te procedure uključuju zahtjeve u skladu sa kojima ta lica:

(1) ne smiju da konzumiraju alkohol u toku svog radnog vremena;

(2) ne smiju da obavljaju nikakve dužnosti pod uticajem:

(i) alkohola, ili bilo kakvih psihoaktivnih supstanci; ili

(ii) bilo kakvih ljekova koji bi mogli da utiču na njihove sposobnosti na način koji ugrožava sigurnost.

ODJELJAK D - UPRAVLJANJE - AERODROMSKI OPERATORI (ADR.OR.D)

ADR.OR.D.005 SISTEM UPRAVLJANJA

(a) Operator aerodroma dužan je da implementira i održava sistem upravljanja koji uključuje sistem upravljanja sigurnošću.

(b) Sistem upravljanja mora da uključuje:

(1) jasno definisane linije odgovornosti (responsibility and accountability) u organizaciji operatora aerodroma, uključujući direktnu odgovornost (accountability) višeg menadžmenta za sigurnost;

(2) opis sveobuhvatnih filozofija i principa operatora aerodroma u pogledu sigurnosti, što se naziva sigurnosnom politikom, koju potpisuje odgovorni rukovodilac;

(3) formalni proces kojim se obezbjeđuje otkrivanje opasnosti pri operacijama;

(4) formalni proces kojim se obezbjeđuju analize, procjene i ublažavanja sigurnosnih rizika u radu aerodroma;

(5) načine potvrđivanja sigurnosnih performansi organizacije operatora aerodroma u vezi sa indikatorima sigurnosnih performansi i ciljevima sigurnosnih performansi sistema upravljanja sigurnošću, kao i za validaciju efektivnosti kontrola sigurnosnih rizika;

(6) formalni proces za:

(i) identifikovanje promjena u organizaciji operatora aerodroma, sistemu upravljanja, aerodromu ili u njegovom radu koje bi mogle da utiču na uspostavljene procese, procedure i usluge;

(ii) opis dogovora za obezbjeđivanje sigurnosnih performansi prije implementacije promjena; i

(iii) uklanjanje ili prilagođavanje kontrola sigurnosnih rizika koje više nisu potrebne ili efektivne zbog promjena u operativnom okruženju;

(7) formalni proces za pregled sistema upravljanja iz podtačke (a) ove tačke, za utvrđivanje uzroka nestandardnih performansi sistema upravljanja sigurnošću, za određivanje posljedica takvih nestandardnih performansi u operacijama, kao i za uklanjanje ili ublažavanje tih uzroka;

(8) program obuke iz sigurnosti kojim se obezbjeđuje da je osoblje uključeno u rad, spasilačko-vatrogasne službe, održavanje i upravljanje aerodroma obučeno i kompetentno za obavljanje dužnosti u okviru sistema upravljanja sigurnošću;

(9) formalne načine komuniciranja o pitanjima sigurnosti kojim se obezbjeđuje da je svo osoblje u potpunosti upoznato sa sistemom upravljanja sigurnošću, kojim se prenose kritične sigurnosne informacije, i objašnjava zbog čega su preduzete određene sigurnosne akcije, kao i zbog čega su obavljene ili izmijenjene i dopunjene sigurnosne procedure;

(10) koordinaciju sistema upravljanja sigurnošću sa planom postupanja u slučaju nužde na aerodromu; i koordinaciju plana postupanja u slučaju nužde na aerodromu sa planovima postupanja u slučaju opasnosti tih organizacija sa kojima se mora povezati tokom pružanja usluga na aerodromu; i

(11) funkciju praćenja usklađenosti organizacije s relevantnim zahtjevima i adekvatnosti procedura; praćenje usklađenosti mora uključivati sistem povratnih informacija o nalazima koje se dostavljaju odgovornom rukovodiocu kako bi se, prema potrebi, osiguralo efektivno sprovođenje korektivnih mjera.

(c) Operator aerodroma je dužan da dokumentuje sve ključne procese sistema upravljanja.

(d) Sistem upravljanja proporcionalan je veličini organizacije i njenim aktivnostima, uzimajući u obzir opasnosti i povezane rizike svojstvene tim aktivnostima.

(e) Ukoliko operator aerodroma posjeduje i sertifikat za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi, mora da obezbijedi da su sistemom upravljanja obuhvaćene sve aktivnosti iz obima svojih sertifikata.

ADR.OR.D.005A SISTEM UPRAVLJANJA INFORMACIONOM BEZBJEDNOŠĆU

Operator aerodroma mora uspostaviti, primjenjivati i održavati sistem upravljanja informacionom bezbjednošću u skladu sa Delegiranom Regulativom (EU) 2022/1645 [3] kako bi se osiguralo pravilno upravljanje rizicima po bezbjednost informacija koji mogu imati uticaj na sigurnost vazdušnog saobraćaja.

ADR.OR.D.007 UPRAVLJANJE VAZDUHOPLOVNIM PODACIMA I VAZDUHOPLOVNIM INFORMACIJAMA

(a) U okviru svog sistema upravljanja operator aerodroma sprovodi i održava sistem upravljanja kvalitetom koji obuhvata:

(1) njegove aktivnosti u vezi sa vazduhoplovnim podacima;

(2) njegove aktivnosti u vezi sa pružanjem vazduhoplovnih informacija.

(b) Operator aerodroma u okviru svog sistema upravljanja mora da uspostavi sistem upravljanja bezbjednošću u cilju zaštite bezbjednosti operativnih podataka koje prima ili proizvodi ili upotrebljava, tako da pristup tim operativnim podacima imaju samo ovlašćena lica.

(c) Sistem upravljanja bezbjednošću definiše sljedeće elemente:

(1) procedure koje se odnose na procjenu i ublažavanje rizika u vezi sa bezbjednošću podataka, praćenje i poboljšanje bezbjednosti, revidiranje stanja bezbjednosti i prenošenje saznanja;

[3] Delegirana Regulativa Komisije (EU) 2022/1645 od 14. jula 2022. godine o pravilima za primjenu Regulative (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta, u pogledu zahtjeva za upravljanje rizicima u vezi sa informacionom bezbjednošću koji mogu imati potencijalni uticaj na sigurnost vazdušnog saobraćaja za organizacije obuhvaćene Regulativama (EU) br. 748/2012 i (EU) br. 139/2014 i izmjenama komisijskih Regulativa (EU) br. 748/2012 i (EU) br. 139/2014 (OJ L 248, 26.9.2022, str. 18)

(2) sredstva dizajnirana za otkrivanje narušavanja bezbjednosti i za upozoravanje osoblja odgovarajućim signalima upozorenja;

(3) sredstva za kontrolisanje posljedica narušavanja bezbjednosti i utvrđivanje mjera oporavka i procedura ublažavanja, kako bi se spriječilo ponavljanje situacije.

(d) Operator aerodroma obezbjeđuje bezbjednosnu provjeru svojeg osoblja s obzirom na bezbjednost vazduhoplovnih podataka;

(e) Aspektima koji se odnose na bezbjednost informacija upravlja se u skladu sa tačkom ADR.OR.D.005A ove regulative .

ADR.OR.D.010 UGOVORENE AKTIVNOSTI

(a) Ugovorene aktivnosti uključuju sve aktivnosti u okviru uslova sertifikata dodijeljenog operatoru aerodroma koje obavljaju druge organizacije koje ili same imaju sertifikat za obavljanje takvih aktivnosti ili ako nemaju sertifikat, rade na osnovu odobrenja operatora aerodroma. Pri ugovaranju ili kupovini bilo kojeg dijela svojih aktivnosti, operator aerodroma obezbjeđuje da je ugovorena ili kupljena usluga ili oprema ili sistem u skladu sa primjenljivim zahtjevima.

(b) Ako operator aerodroma ugovara bilo koji dio svojih aktivnosti sa organizacijom koja sama nema sertifikat za obavljanje takve aktivnosti u skladu sa ovim Dijelom, organizacija sa kojom je sklopljen ugovor radi na osnovu odobrenja i pod nadzorom operatora aerodroma. Operator aerodroma je dužan da obezbijedi da se nadležnom organu omogući pristup organizaciji sa kojom je sklopljen ugovor, sa ciljem utvrđivanja kontinuirane usaglašenosti sa primjenljivim zahtjevima.

ADR.OR.D.015 ZAHTJEVI KOJI SE ODNOSE NA OSOBLJE

(a) Operator aerodroma imenuje odgovornog rukovodioca, koji je ovlašćen da obezbijedi da sve aktivnosti mogu da se finansiraju i obave u skladu sa primjenljivim zahtjevima. Odgovorni rukovodilac je odgovoran za uspostavljanje i održavanje efektivnog sistema upravljanja.

(b) Operator aerodroma je dužan da imenuje lica odgovorna (responsible) za upravljanje i nadzor nad sljedećim oblastima:

(1) operativnim uslugama aerodroma; i

(2) održavanjem aerodroma.

(c) Operator aerodroma imenuje lice ili skup lica odgovornih (responsible) za izradu, održavanje i svakodnevno upravljanje sistemom upravljanja sigurnošću.

Ta lica djeluju nezavisno od drugih rukovodioca u organizaciji, imaju direktan pristup odgovornom rukovodiocu i rukovodstvu nadležnom za sigurnosna pitanja i odgovaraju odgovornom rukovodiocu.

(d) Operator aerodroma mora da ima dovoljno kvalifikovanog osoblja da bi se planirani poslovi i aktivnosti obavljali u skladu sa primjenljivim zahtjevima.

(e) Operator aerodroma imenuje dovoljan broj nadzornog osoblja na utvrđene dužnosti i odgovornosti, uzimajući u obzir strukturu organizacije i broj zaposlenog osoblja.

(f) Operator aerodroma obezbjeđuje da je osoblje uključeno u rad, održavanje i upravljanje aerodromom obučeno na odgovarajući način u skladu sa programom obuke.

ADR.OR.D.017 PROGRAMI OBUKE I PROVJERE STRUČNOSTI

(a) Kako bi obezbijedio kontinuiranu kompetenciju osoblja uključenog u rad, održavanje aerodroma i upravljanje njime i kako bi obezbijedio da je to osoblje svjesno pravila i procedura koje se odnose na rad aerodroma i povezanosti njihovih funkcija i poslova sa radom aerodroma u cjelini, operator aerodroma sačinjava i sprovodi program obuke za to osoblje.

(b) Program obuke iz podtačke (a) ove tačke:

(1) uključuje inicijalnu obuku, periodičnu obuku, obuku osvježavanja znanja i kontinuiranu obuku;

(2) upodobljen je sa funkcijama i poslovima koje osoblje obavlja;

(3) uključuje primjenljive operativne procedure i zahtjeve za predmetni aerodrom, uključujući i vožnju.

(c) Operator aerodroma obezbjeđuje da je sve drugo osoblje, uključujući osoblje drugih organizacija koje radi ili pruža usluge na aerodromu, kojem je dozvoljen pristup operativnim površinama aerodroma bez pratnje, odgovarajuće obučeno i kvalifikovano za takav pristup bez pratnje.

(d) Program obuke iz podtačke (c) ove tačke:

(1) uključuje inicijalnu obuku, periodičnu obuku, obuku osvježavanja znanja i kontinuiranu obuku;

(2) uključuje primjenljive operativne procedure i zahtjeve za predmetni aerodrom, uključujući i vožnju.

(e) Operator aerodroma obezbjeđuje da je osoblje iz podtač. (a) i (c) ove tačke uspješno završilo neophodnu inicijalnu obuku prije nego što mu se dozvoli:

(1) obavljanje dužnosti bez nadzora;

(2) pristup površinama za kretanje i drugim operativnim površinama na aerodromu bez pratnje.

Inicijalna obuka obuhvata teorijsku i praktičnu obuku odgovarajućeg trajanja i procjenu kompetencija osoblja nakon što mu je pružena obuka.

(f) Kako bi osoblje iz podtač. (a) i (c) ove tačke moglo da nastavi da obavlja svoje dužnosti bez nadzora i da ima pristup površinama za kretanje na aerodromu bez pratnje, ako u ovom dijelu i dijelu-ADR.OPS ove regulative nije propisano drugačije, operator aerodroma mora da obezbijedi da je to osoblje upoznato sa pravilima i procedurama relevantnim za rad aerodroma tako što je uspješno završilo:

(1) periodičnu obuku u intervalima ne dužim od 24 mjeseca nakon završetka inicijalne obuke. Ako se periodična obuka pohađa tokom posljednja tri kalendarska mjeseca tog intervala, novi interval se računa od datuma isteka tog intervala;

(2) obuku za osvježavanje znanja prije nego što krenu obavljati svoje dužnosti bez nadzora ili prije nego što im se dozvoli pristup površinama za kretanje na aerodromu bez pratnje, ako su bili odsutni sa tih dužnosti tokom perioda od najmanje 3, a najviše 12 uzastopnih mjeseci. U slučaju odsustva dužeg od 12 uzastopnih mjeseci to osoblje mora da prođe inicijalnu obuku u skladu sa podtačkom (c) ove tačke;

(3) kontinuiranu obuku u slučaju promjena u njihovom operativnom okruženju ili dodijeljenim poslovima, prema potrebi.

(g) Operator aerodroma sačinjava i sprovodi program za provjeru stručnosti za osoblje iz podtačke (a) ove tačke i obezbjeđuje da je osoblje iz podtačke (c) ove tačke demonstriralo svoje sposobnosti za obavljanje svojih poslova, u skladu sa programom za provjeru stručnosti, kako bi obezbijedio:

(1) kontinuiranu kompetenciju tog osoblja;

(2) da je to osoblje svjesno pravila i procedura relevantnih za njihove funkcije i poslove.

Ako u ovom dijelu i Dijelu-ADR.OPS ove regulative nije propisano drugačije, operator aerodroma mora da obezbijedi da lica iz podtač. (a) i (c) ove tačke prolaze provjere stručnosti u intervalima ne dužim od 24 mjeseca nakon što su završila inicijalnu obuku.

(h) Operator aerodroma obezbjeđuje sljedeće:

(1) da su za pružanje obuke i provjere stručnosti angažovani odgovarajuće kvalifikovani i iskusni instruktori i ispitivači;

(2) da se pružanje obuke i, ako je primjenjivo, provjere stručnosti, obavljaju u odgovarajućim objektima sa odgovarajućim sredstvima i opremom.

(i) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi procedure za sprovođenje programa obuke i provjera stručnosti i:

(1) vodi evidenciju o potrebnoj osposobljenosti, obučavanju i provjeri stručnosti za demonstriranje usklađenosti sa ovim zahtjevom;

(2) tu evidenciju na zahtjev daje na raspolaganje svojem osoblju na koje se ta evidencija odnosi;

(3) ako lice zaposli drugi poslodavac, takvu evidenciju o tom licu daje na raspolaganje novom poslodavcu na zahtjev.

ADR.OR.D.020 ZAHTJEVI KOJI SE ODNOSE NA OBJEKTE

(a) Operator aerodroma obezbjeđuje da su adekvatni i odgovarajući objekti na raspolaganju njegovom osoblju ili osoblju koje su zaposlile stranke sa kojima je sklopio ugovor za pružanje operativnih usluga i usluga održavanja aerodroma.

(b) Operator aerodroma određuje odgovarajuća područja na aerodromu koja služe za skladištenje opasnih materija koje se prevoze preko aerodroma, u skladu sa tehničkim instrukcijama.

ADR.OR.D.025 KOORDINACIJA SA DRUGIM ORGANIZACIJAMA

Operator aerodroma osigurava:

(a) da se sistemom upravljanja vrši koordinacija i povezivanje sa sigurnosnim procedurama drugih organizacija koje obavljaju djelatnosti ili pružaju usluge na aerodromu;

(b) da takve organizacije imaju uspostavljene sigurnosne procedure kako bi se uskladile sa primjenjivim zahtjevima iz Regulative (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedenim pravilima, kao i s aerodromskim priručnikom utvrđenim i održavanim u skladu sa tačkom ADR.OR.E.005 ovog Priloga.

ADR.OR.D.027 PROGRAMI SIGURNOSTI I ODBORI ZA SIGURNOST AERODROMA

Operator aerodroma je dužan da:

(a) Kao dio svog sistema upravljanja izrađuje, sprovodi i vodi programe sigurnosti za promovisanje i poboljšanje sigurnosti, uključujući sigurnost poletno-sletne staze, te razmjenu informacija koje su važne za sigurnost sa svim relevantnim organizacijama koje obavljaju djelatnosti ili pružaju usluge na aerodromu. Operator aerodroma najmanje jednom godišnje provjerava efektivnost svojih programa sigurnosti;

(b) U okviru programa sigurnosti iz podtačke a) ove tačke operator aerodroma:

(1) izrađuje, vodi i odgovoran je za rad lokalnog tima za sigurnost poletno-sletne staze i drugih odbora za sigurnost aerodroma;

(2) zahtijeva od svih relevantnih organizacija koje obavljaju djelatnosti ili pružaju usluge na aerodromu da se uključe u lokalni tim za sigurnost poletno-sletne staze i u druge odbore za sigurnost aerodroma preko imenovanih predstavnika koji imaju odgovarajuće i adekvatno operativno stručno znanje relevantno za predmet rada lokalnog tima za sigurnost poletno-sletne staze odnosno odbora/odborâ za sigurnost aerodroma.

(c) Operator aerodroma osigurava sledeće:

(1) da lokalni tim za sigurnost poletno-sletnih staza i drugi odbori za sigurnost aerodroma redovno sazivaju sastanke čija se učestalost određuje na osnovu:

i. gustine saobraćaja na aerodromu;

ii. složenosti dizajna aerodroma;

iii. vrste operacija;

iv. događaja povezanih sa sigurnošću na aerodromu i potencijalnih rizika utvrđenih njihovom analizom;

(2) da se predlozi i mjere lokalnog tima za sigurnost poletno-sletne staze i drugih odbora za sigurnost aerodroma bilježe u akcioni plan i prate kako bi se osigurala njihova pravovremena implementacija.

(d) Lokalni tim za sigurnost poletno-sletne staze i drugi odbori za sigurnost aerodroma:

(1) pružaju podršku identifikaciji i multidisciplinarnom razmatranju pitanja lokalne sigurnosti, posebno u pogledu sigurnosti poletno-sletne staze;

(2) predlažu moguće mjere ublažavanja i relevantne akcione planove koje bi predmetne organizacije trebalo da implementiraju kako bi poboljšale sigurnost:

(3) razmatraju potrebu za razvojem redovnih lokalnih kampanja za informisanje o sigurnosti i zajedničkih programa osposobljavanja za osoblje svih relevantnih organizacija.

(e) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi proceduru ili procedure za osiguravanje implementacije podtač. (a) do (d) ove tačke.

ADR.OR.D.030 SIGURNOSNI SISTEM PRIJAVLJIVANJA

(a) Operator aerodroma uspostavlja i implementira sigurnosni sistem prijavljivanja za svo osoblje i organizacije koje obavljaju djelatnosti ili pružaju usluge na aerodromu, u cilju unaprjeđenja sigurnosti na aerodromu i sigurne upotrebe aerodroma.

(ab) Operator aerodroma uspostavlja mehanizme izvještavanja sa svim organizacijama koje obavljaju djelatnosti ili pružaju usluge na aerodromu čije aktivnosti ili proizvodi mogu uticati na sigurnost vazduhoplova.

(b) Operator aerodroma, u skladu sa tačkom ADR.OR.D.005 podtačka (b) podpodtačka (3) ove regulative, dužan je da:

(1) zahtijeva da osoblje i organizacije iz podtačke (a) ove tačke koriste sigurnosni sistem prijavljivanja za obavezno prijavljivanje svih nesreća, ozbiljnih nezgoda i događaja; i

(2) obezbijedi da sigurnosni sistem prijavljivanja može da se koristi za dobrovoljno prijavljivanje svih nedostataka, grešaka i mogućih opasnosti po sigurnost koji mogu da utiču na sigurnost.

(c) Sigurnosni sistem prijavljivanja štiti identitet lica koje vrši prijavljivanje, podstiče prijavljivanje na dobrovoljnoj osnovi i uključuje mogućnost da se prijave mogu predati anonimno.

(d) Operator aerodroma dužan je da:

(1) evidentira sve dostavljene prijave;

(2) analizira i procjenjuje prijave, ukoliko je prikladno, zbog rješavanja nedostataka sigurnosti i utvrđivanja smjernica;

(3) obezbijedi da sve organizacije koje obavljaju djelatnosti ili pružaju usluge na aerodromu, a koje su važne za pitanje sigurnosti, učestvuju u analizi tih prijava i da su sve utvrđene korektivne i/ili preventivne mjere implementirane;

(4) sprovodi istrage o prijavama, ukoliko je odgovarajuće; i

(5) se suzdržava dodjeljivanja krivice u skladu sa principom „kulture povjerenja i pravičnosti.

ADR.OR.D.035 VOĐENJE EVIDENCIJE

(a) Operator aerodroma uspostavlja odgovarajući sistem vođenja evidencije, kojim su obuhvaćene sve aktivnosti preduzete u skladu sa Regulativom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima.

(b) Format evidencije utvrđuje se u aerodromskom priručniku.

(c) Evidencija se pohranjuje na način kojim se obezbjeđuje zaštita od oštećenja, prepravke ili krađe.

(d) Evidencija se čuva najmanje pet godina, osim što za evidenciju navedenu u nastavku važi sljedeće:

(1) sertifikaciona osnova određenog aerodroma, alternativni načini usaglašavanja u upotrebi i važeći sertifikat/i aerodroma ili operatora aerodroma čuvaju se do isteka perioda važenja sertifikata;

(2) sporazumi sa drugim organizacijama čuvaju se sve dok su ti sporazumi na snazi;

(3) priručnici za aerodromsku opremu ili sisteme koji su u upotrebi na aerodromu čuvaju se sve dok se koriste na aerodromu;

(4) izvještaji o sigurnosnoj procjeni čuvaju se tokom trajanja sistema/procedure/aktivnosti;

(5) evidencija o obuci osoblja, kvalifikacijama, njihova zdravstvena evidencija kao i evidencija o provjeri njihove stručnosti, ukoliko je odgovarajuće, čuva se najmanje četiri godine nakon prestanka njihovog zaposlenja, ili dok nadležni organ ne obavi provjeru iz oblasti njihovog zaposlenja;

(6) važeće izdanje registra opasnosti;

(7) odobrenja za vožnju i, ako je primjenjivo, sertifikata o poznavanju jezika čuvaju se najmanje četiri godine nakon završetka radnog odnosa predmetne osobe ili ukidanja ili poništenja odobrenja za vožnju, ili dok nadležni organ ne obavi provjeru te oblasti aktivnosti;

(8) odobrenja za vozila i evidencija o održavanju vozila operatora aerodroma čuvaju se najmanje četiri godine nakon što se vozilo povuče iz operacija, ili dok nadležni organ ne obavi provjeru te oblasti.

(e) Sva evidencija podliježe primjenljivom zakonu o zaštiti podataka.

ODJELJAK E - AERODROMSKI PRIRUČNIK I DOKUMENTACIJA (ADR.OR.E)

ADR.OR.E.005 AERODROMSKI PRIRUČNIK

(a) Operator aerodroma izrađuje i održava aerodromski priručnik.

(b) Sadržaj aerodromskog priručnika odražava sertifikacionu osnovu i zahtjeve iz ovog Dijela i Dijela-ADR.OPS, ukoliko je primjenljivo, i nije u suprotnosti sa uslovima sertifikata. Aerodromski priručnik sadrži ili se odnosi na sve potrebne informacije za sigurnu upotrebu, rad i održavanje aerodroma, njegovu opremu, kao i njegove površine ograničenja prepreka i zaštitnih površina i ostalih površina povezanih sa aerodromom.

(c) Aerodromski priručnik može da se izda u odvojenim djelovima.

(d) Operator aerodroma je dužan da obezbijedi da svo osoblje aerodroma i drugo relevantno osoblje organizacije ima lak pristup djelovima aerodromskog priručnika koji se odnose na njihove dužnosti i odgovornosti.

(e) Operator aerodroma dužan je da:

(1) dostavi nadležnom organu planirane izmjene i dopune i revizije aerodromskog priručnika, za tačke za koje se zahtijeva prethodno odobrenje u skladu sa tačkom ADR.OR.B.040, prije dana stupanja na snagu i obezbijedi da izmjene i revizije ne stupe na snagu prije dobijanja odobrenja nadležnog organa; ili

(2) dostavi nadležnom organu namjeravane izmjene i dopune i revizije aerodromskog priručnika prije dana stupanja na snagu, ako o predloženoj izmjeni i dopuni ili reviziji aerodromskog priručnika samo treba da se obavijesti nadležni organ u skladu sa tačkom ADR.OR.B.040 podtačka (d) i tačkom ADR.OR.B.015 podtačka (b) ove regulative.

(f) Nezavisno od podtačke (e) ove tačke, kada se izmjene i dopune ili revizije zahtijevaju u interesu sigurnosti, one se mogu objaviti i primijeniti bez odlaganja, pod uslovom da je predat zahtjev za svako potrebno odobrenje.

(g) Operator aerodroma je dužan da:

(1) provjeri sadržaj aerodromskog priručnika, obezbijedi da je ažuriran i po potrebi izmijenjen i dopunjen;

(2) uključuje sve izmjene i dopune i revizije koje zahtijeva nadležni organ; i

(3) upoznaje svo aerodromsko osoblje i druge relevantne organizacije sa promjenama koje se odnose na njihove dužnosti i odgovornosti.

(h) Operator aerodroma obezbjeđuje da se sve informacije preuzete iz drugih odobrenih dokumenata, kao i sve njihove izmjene i dopune, pravilno odraze u aerodromskom priručniku. To ne sprječava operatora aerodroma da objavi konzervativnije podatke i procedure u aerodromskom priručniku.

(i) Operator aerodroma dužan je da obezbijedi:

(1) da je aerodromski priručnik napisan na jeziku prihvatljivom za nadležni organ; i

(2) da svo osoblje može da čita i razumije jezik na kojem su napisani djelovi aerodromskog priručnika i drugi operativni dokumenti koji se odnose na njihove dužnosti i odgovornosti (responsibilities).

(j) Operator aerodroma dužan je da obezbijedi da je aerodromski priručnik:

(1) potpisao odgovorni rukovodilac aerodroma;

(2) odštampan ili u elektronskom obliku i može se lako revidirati;

(3) ima sistem upravljanja kontrolom izdanja koje se primjenjuje i koji je naveden u aerodromskom priručniku; i

(4) poštuje principe ljudskih faktora i uređen je na način kojim se olakšava njegovo kreiranje, korišćenje i revizija.

(k) Operator aerodroma čuva najmanje jedan cijeli i važeći primjerak aerodromskog priručnika na aerodromu i stavlja ga na raspolaganje za pregled od strane nadležnog organa.

(l) Sadržaj aerodromskog priručnika je sljedeći:

(1) opšte;

(2) sistem upravljanja aerodromom, zahtjevi za kvalifikacije i obuku;

(3) detalji o položaju aerodroma;

(4) detalji o aerodromu o kojima treba obavijestiti pružaoca usluga vazduhoplovnog informisanja; i

(5) detalji o operativnim procedurama aerodroma, njegovoj opremi i sigurnosnim mjerama.

ADR.OR.E.010 ZAHTJEVI U VEZI SA DOKUMENTACIJOM

(a) Operator aerodroma dužan je da obezbijedi dostupnost sve druge zahtijevane dokumentacije i svih povezanih izmjena i dopuna.

(b) Operator aerodroma mora da bude sposoban da distribuira operativna uputstva i druge informacije bez odlaganja.

ODJELJAK F - PRUŽANJE USLUGA UPRAVLJANJA PLATFORMOM (ADR.OR.F)

ADR.OR.F.001 ODGOVORNOSTI ORGANIZACIJA ODGOVORNIH ZA PRUŽANJE USLUGA UPRAVLJANJA PLATFORMOM

Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom pruža uslugu upravljanja na platformi u skladu sa:

(a) zahtjevima iz Priloga VII Regulative (EU) br. 2018/1139 i Priloga III (Dio-ADR.OR) i Priloga IV (Dio-ADR.OPS) ove Regulative;

(b) svojom izjavom;

(c) operativnim procedurama koje su dio aerodromskog priručnika;

(d) svojim priručnikom sistema upravljanja u skladu sa tačkom ADR.OR.F.095 ove regulative;

(e) svim drugim priručnicima koji se koriste prilikom pružanja usluga upravljanja platformom.

ADR.OR.F.005 IZJAVA ORGANIZACIJE ODGOVORNE ZA PRUŽANJE USLUGA UPRAVLJANJA PLATFORMOM

(a) Ako organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom namjerava da omogući vođenje vazduhoplova na način kako je to propisano u tački ADR.OPS.D.001 podtačka (a) podpodtač. (1) i (2) ove regulative kao minimalan uslov, mora da dostavi izjavu nadležnom organu najmanje dva mjeseca prije datuma od kojeg namjerava pružanje usluge. Navedena izjava sadrži sljedeće podatke:

(1) ime organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom;

(2) kontakt podatke organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom;

(3) ime i podatke za izvršnog direktora;

(4) ime(na) aerodroma u državi na kojima će se pružati usluge;

(5) popis aerodroma van države na kojima se pružaju usluge;

(6) datum planiranog početka pružanja usluga upravljanja platformom;

(7) izjava kojom se potvrđuje da je postignut formalan sporazum sa operatorom aerodroma i pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju na aerodromu na kojem se namjerava pružanje usluga upravljanja platformom;

(8) izjavu kojom se potvrđuje da je organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom razradila sigurnosnu politiku i da će tu politiku primjenjivati tokom pružanja usluga koje su navedene u izjavi, u skladu sa tačkom ADR.OR.F.045 podtačka (b) podpodtačka (2) ove regulative;

(9) izjavu koja potvrđuje da je organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom usaglašena i da će biti usaglašena tokom pružanja usluga navedenih u izjavi, sa primjenjivim zahtjevima iz Priloga VII Regulative (EZ) 2018/1139 i Priloga III (Dio-ADR.OR) i Priloga IV (Dio-ADR.OPS) ove Regulative.

(b) Izuzetno od podtačke (a) ove tačke, ukoliko sertifikovani operator aerodroma ili odobreni pružalac usluga u vazdušnom saobraćaju namjeravaju pružati uslugu upravljanja platformom, onda će:

(1) o tome obavijestiti nadležni organ;

(2) ažurirati svoju politiku sigurnosti na način da ista sadrži pružanje usluga upravljanja platformom;

(3) nadležnom organu dostaviti programe osposobljavanja osoblja koje namjerava da obavlja poslove pružanja usluga upravljanja platformom.

ADR.OR.F.010 KONTINUIRANO VAŽENJE IZJAVE

Izjava organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom u skladu sa tačkom ADR.OR.F.005 ove regulative ostaće važeća pod uslovima da:

(a) organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom ispunjava zahtjeve propisane u Prilogu VII Regulative (EU) 2018/1139 i Prilogu III (Dio-ADR.OR) i Prilogu IV (Dio-ADR.OPS) ove regulative, uzimajući u obzir odredbe o postupanju sa neusaglašenostima na način kako je to propisano u tački ADR.OR.F.035 ovog Priloga;

(b) se nadležnom organu omogući pristup organizaciji odgovornoj za pružanje usluga upravljanja platformom u skladu sa tačkom ADR.OR.F.030 ovog Priloga, kako bi se utvrdila kontinuirana

ispunjenost zahtjeva propisanih u Prilogu VII Regulative (EU) 1139/2018 i Prilogu III (Dio-ADR.OR) i Prilogu IV (Dio-ADR.OPS) ove Regulative;

(c) izjava nije povučena od strane organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom niti je nadležni organ naložio obustavljanje pružanja pojedinih ili svih usluga sadržanih u izjavi.

ADR.OR.F.015 OTPOČINJANJE PRUŽANJA USLUGA UPRAVLJANJA PLATFORMOM

Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom otpočeće pružanje usluga upravljanja platformom na aerodromu ako je:

(a) nadležni organ primio izjavu;

(b) uspostavila formalan sporazum sa sertifikovanim operatorom aerodroma i odobrenim pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju na aerodromu na kojem će se pružati usluga u skladu sa tač. ADR.OR.F.085 i ADR.OR.F.090 ove regulative;

(c) dostavila dokaze da je osoblje završilo zahtijevanu inicijalnu obuku i obuku na lokaciji.

ADR.OR.F.020 PRESTANAK PRUŽANJA USLUGA UPRAVLJANJA PLATFORMOM

Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom koja namjerava trajno da obustavi pružanje usluga na aerodromu će:

(a) u najskorijem mogućem roku informisati operatora aerodroma i nadležni organ kako bi se preduzele odgovarajuće mjere za nastavak sigurnog pružanja usluga;

(b) nadležnom organu dostaviti izmijenjenu izjavu ili zahtjev za prestanak važenja izjave sa datumom prestanka važenja;

ADR.OR.F.025 PROMJENE

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom koordinira sa operatorom aerodroma sve promjene podataka sadržanih u izjavi iz tačke ADR.OR.F005 podtačka (a) ove regulative, programu osposobljavanja iz tačke ADR.OR.F.005 podtačka (b) ove regulative ili priručniku sistema upravljanja iz tačke ADR.OR.F.095 ove regulative.

(b) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom će bez odlaganja obavijestiti nadležni organ o svim izmjenama iz podtačke (a) ove tačke i, ukoliko je to neophodno, dostaviti ažuriranu izjavu.

(c) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom dostavlja nadležnom organu relevantnu dokumentaciju u skladu da podtačkom (d) ove tačke.

(d) U okviru sistema upravljanja iz tačke ADR.OR.F.045 ove regulative, organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom koja predlaže promjene u organizaciji, sistemu upravljanja ili programu osposobljavanja će:

(1) utvrditi međusobnu zavisnost svih subjekata na koje promjena utiče i zajedno sa njima planirati i sprovesti sigurnosnu procjenu;

(2) na sistematičan način uskladiti pretpostavke i mjere ublažavanja sa svim subjektima na koje promjena utiče;

(3) osigurati sveobuhvatnu procjenu promjene uključujući sve neophodne interakcije;

(4) osigurati uspostavljanje i dokumentovanje potpunih i valjanih argumenata, dokaza i sigurnosnih kriterijuma radi pomoći pri izradi sigurnosne procjene, kao i da promjena doprinosi povećanju sigurnosti kad god je moguće.

ADR.OR.F.030 PRISTUP

Kako bi se utvrdilo da li organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom postupa u skladu sa svojom izjavom, organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom omogućiće osobi ovlašćenoj od strane nadležnog organa u svakom momentu:

(a) pristup svim objektima, dokumentaciji, evidencijama, podacima, procedurama ili bilo kojem materijalu koji se odnosi na njenu aktivnost;

(b) da obavlja sve radnje, inspekcije, preglede, testiranja, procjene ili vježbe koje nadležni organ smatra neophodnim.

ADR.OR.F.035 NALAZI I KOREKTIVNE AKCIJE

(a) Nakon što nadležni organ obavijesti organizaciju odgovornu za pružanje usluga upravljanja platformom o utvrđenim nalazima u skladu sa tačkom ADR.AR.C.055 ove regulative, organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom preduzeće sledeće korake u roku koji nadležni organ odredi:

(1) identifikovaće suštinske uzroke neusaglašenosti;

(2) definisati plan korektivnih akcija;

(3) dostaviti nadležnom organu odgovarajući dokaz o implementaciji korektivnih akcija u roku usaglašenom sa nadležnim organom u skladu sa tačkom ADR.AR.C.055 podtačka (d) Priloga II ove regulative;

(b) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom obavijestiće operatora aerodroma o aktivnostima navedenim u podtački (a) ove tačke, i kada je to neophodno, koordiniše te aktivnosti sa operatorom aerodroma.

ADR.OR.F.040 HITNI ODGOVOR NA SIGURNOSNI PROBLEM - USAGLAŠENOST SA SIGURNOSNIM DIREKTIVAMA

Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom:

(a) sprovodi sve sigurnosne mjere, uključujući sigurnosne direktive, koje odredi nadležni organ u skladu sa tačkom ADR.AR.A.030 podtačka (c) ove regulative i tačkom ADR.AR.A.040 Priloga II ove regulative;

(b) sprovođenje mjera iz podtačke (a) ove tačke koordiniše sa operatorom aerodroma, i pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju kad je to neophodno.

ADR.OR.F.045 SISTEM UPRAVLJANJA

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom, operator aerodroma i pružalac usluga u vazdušnom saobraćaju, u slučaju da posljednji djelimično ili isključivo pruža uslugu upravljanja platformom, uspostavlja i održava sistem upravljanja koji uključuje sistem upravljanja sigurnošću koji obuhvata te aktivnosti.

(b) Sistem upravljanja mora da uključuje:

(1) jasno definisane linije odgovornosti (responsibility and accountability) u organizaciji odgovornoj za pružanje usluga upravljanja platformom, uključujući direktnu odgovornost (accountability) višeg menadžmenta za sigurnost;

(2) opis sveobuhvatnih filozofija i principa organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom u pogledu sigurnosti, što se naziva sigurnosnom politikom, koju potpisuje odgovorni rukovodilac;

(3) formalni proces kojim se obezbjeđuje otkrivanje opasnosti pri operacijama;

(4) formalni proces kojim se obezbjeđuju analize, procjene i ublažavanja sigurnosnih rizika u radu organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom;

(5) načine potvrđivanja sigurnosnih performansi organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom u vezi sa indikatorima sigurnosnih performansi i ciljevima sigurnosnih performansi sistema upravljanja sigurnošću, kao i za validaciju efektivnosti kontrola sigurnosnih rizika;

(6) formalni proces za:

(i) identifikovanje promjena u organizaciji odgovornoj za pružanje usluga upravljanja platformom, sistemu upravljanja ili u njenom radu koje bi mogle da utiču na uspostavljene procese, procedure i usluge;

(ii) opis rješenja za obezbjeđivanje sigurnosnih performansi prije implementacije promjena; i

(iii) uklanjanje ili prilagođavanje kontrola sigurnosnih rizika koje više nisu potrebne ili efektivne zbog promjena u operativnom okruženju;

(7) formalni proces za pregled sistema upravljanja iz podtačke (a), za utvrđivanje uzroka nestandardnih performansi sistema upravljanja sigurnošću, za određivanje posljedica takvih nestandardnih performansi u operacijama, kao i za uklanjanje ili ublažavanje tih uzroka;

(8) program obuka iz sigurnosti kojim se obezbjeđuje da je osoblje uključeno u rad organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom obučeno i kompetentno za obavljanje dužnosti u okviru sistema upravljanja sigurnošću;

(9) formalne načine komuniciranja o pitanjima sigurnosti kojim se obezbjeđuje da je svo osoblje u potpunosti upoznato sa sistemom upravljanja sigurnošću, kojim se prenose kritične sigurnosne informacije, i objašnjava zbog čega su preduzete određene sigurnosne akcije, kao i zbog čega su uspostavljene ili izmijenjene i dopunjene sigurnosne procedure;

(10) formalni proces za praćenje usaglašenosti organizacije sa relevantnim zahtjevima.

(c) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom je dužna da dokumentuje sve ključne procese sistema upravljanja u priručniku.

ADR.OR.F.045A SISTEM UPRAVLJANJA INFORMACIONOM BEZBJEDNOŠĆU

Organizacija odgovorna za pružanje AMS-a mora da uspostavi, implementira i održava sistem upravljanja informacione bezbjednosti u skladu sa Delegiranom Regulativom (EU) 2022/1645 kako bi se obezbijedilo pravilno upravljanje rizicima informacione bezbjednosti koji mogu imati uticaj na sigurnost vazdušnog saobraćaja**.**

ADR.OR.F.050 PRIJAVLJIVANJE KVAROVA SISTEMA KOJI SE KORISTI ZA PRUŽANJE USLUGA UPRAVLJANJA PLATFORMOM

Ne dovodeći u pitanje Regulativu (EZ) br. 376/2014, organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom prijavljuje nadležnom organu države u kojoj se nalazi aerodrom, operatoru aerodroma i organizaciji odgovornoj za proizvodnju aerodromske opreme koja se koristi prilikom pružanja usluga upravljanja platformom, sve nepravilnosti u radu, tehničke kvarove, prekoračenja tehničkih ograničenja, događaje ili druge neuobičajene okolnosti koje su ugrozile ili su mogle da ugroze sigurnost i koje nisu dovele do nesreće ili ozbiljne nezgode.

ADR.OR.F.055 SISTEM SIGURNOSNOG IZVJEŠTAVANJA

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom uspostavlja i implementira sistem sigurnosnog izvještavanja za svoje osoblje.

(b) U okviru procesa iz tačke ADR.OR.F.045 podtačka (b) podpodtačka (3) ove regulative, organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom osiguraće da:

(1) osoblje upotrebljava sistem sigurnosnog izvještavanja za obavezno prijavljivanje svih nesreća, ozbiljnih nezgoda i događaja;

(2) se sistem sigurnosnog izvještavanja može upotrebljavati za dobrovoljno prijavljivanje bilo kojeg kvara, manjkavosti ili sigurnosne opasnosti koja može da utiče na sigurnost.

(c) Sistem sigurnosnog izvještavanja štiti identitet osobe koja prijavljuje, ohrabruje dobrovoljno prijavljivanje i uključuje mogućnost da se prijave mogu podnositi anonimno.

(d) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom:

(1) evidentira sve podnesene prijave;

(2) prosljeđuje prijave operatoru aerodroma i, ukoliko je to neophodno, pružaocu usluga u vazdušnom saobraćaju;

(3) u saradnji sa operatorom aerodroma ili pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju, ili sa oboma, analizira i procjenjuje prijave kako bi se odredili sigurnosni nedostaci i utvrdili trendovi;

(4) prema potrebi, učestvuje u istragama na osnovu prijava koje sprovodi operator aerodroma,

(5) suzdržava se od propisivanja krivice u skladu sa principima kulture povjerenja i pravičnosti (just culture).

(e) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS-a osigurava da se o svim događajima obavijesti osoba koja obavlja funkciju operatora aerodroma povezanu s upravljanjem sigurnošću u skladu sa članom 4 stav 6 tačka (e) Regulative (EU) br. 376/2014.

ADR.OR.F.060 PROGRAMI SIGURNOSTI

Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom učestvuje u programima sigurnosti uspostavljenim od strane operatora aerodroma.

ADR.OR.F.065 ZAHTJEVI KOJI SE ODNOSE NA OSOBLJE

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom:

(1) imenuje izvršnog direktora, koji je ovlašćen da osigura da se sve aktivnosti finansiraju i obavljaju u skladu sa primjenjivim zahtjevima. Izvršni direktor je odgovoran za uspostavljanje i održavanje efikasnog sistema upravljanja.

(2) imenuje osobu odgovornu za upravljanje i nadzor nad operativnim uslugama koje se odnose na upravljanje platformom;

(3) imenuje osobu odgovornu za razvoj, održavanje i svakodnevno upravljanje sistemom upravljanja sigurnošću. Djelovanje te osobe je nezavisno od ostalih rukovodioca unutar organizacije, i ta osoba ima direktan pristup izvršnom direktoru i menadžmentu koji se bavi pitanjima sigurnosti, i odgovorna je izvršnom direktoru;

(4) mora da ima dovoljan broj kvalifikovanog osoblja za izvršavanje planiranih zadataka i aktivnosti u skladu sa primjenjivim zahtjevima;

(5) imenuje dovoljan broj rukovodećeg osoblja za izvođenje utvrđenih dužnosti i odgovornosti, pri tom uzimajući u obzir strukturu organizacije i broj zaposlenog osoblja;

(6) mora da osigura da je osoblje koje je uključeno u pružanje usluga upravljanja platformom adekvatno obučeno u skladu sa programom obuke.

(b) U slučaju da operator aerodroma ili pružalac usluga u vazdušnom saobraćaju djelimično ili potpuno pružaju usluge upravljanja platformom, tada moraju da osiguraju da su zahtjevi iz podtačke (a) ove tačke uključeni u utvrđenu raspodjelu odgovornosti unutar njihovog sistema upravljanja.

ADR.OR.F.075 UPOTREBA ALKOHOLA, PSIHOAKTIVNIH SUPSTANCI I LJEKOVA

Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom uspostaviće procedure koje je uspostavio operator aerodroma u skladu sa tačkom ADR.OR.C.045 ove regulative o upotrebi alkohola, psihoaktivnih supstanci i ljekova za svo osoblje uključeno u pružanje usluga upravljanja platformom.

ADR.OR.F.080 VOĐENJE EVIDENCIJE

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom uspostavlja odgovarajući sistem vođenja evidencije, kojim su obuhvaćene sve aktivnosti preduzete u skladu sa Regulativom (EU) br. 2018/1139 i delegiranim i sprovedbenim aktima donesenim na osnovu te regulative.

(b) Format evidencije utvrđuje se u priručniku sistema upravljanja.

(c) Evidencija se pohranjuje na način kojim se obezbjeđuje zaštita od oštećenja, prepravke ili krađe.

(d) Evidencija se čuva najmanje pet godina, osim što za evidenciju navedenu u nastavku važi sljedeće:

(1) trenutna izjava čuva se sve dok je važeća;

(2) potpisani ugovori sa drugim organizacijama čuvaju se sve dok su ti ugovori na snazi;

(3) sigurnosne procjene čuvaju se tokom trajanja sistema, procedure ili aktivnosti;

(4) evidencija o obuci osoblja, kvalifikacijama i evidencija o provjeri njihove stručnosti čuva se najmanje četiri godine nakon prestanka njihovog zaposlenja, ili dok nadležni organ ne obavi nadzor u oblasti njihovog zaposlenja.

(e) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom uspostavlja i održava registar opasnosti.

ADR.OR.F.085 FORMALNI SPORAZUM ORGANIZACIJE ODGOVORNE ZA PRUŽANJE USLUGA UPRAVLJANJA PLATFORMOM I OPERATORA AERODROMA

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom zaključuje formalni sporazum sa operatorom aerodroma na kojem ima namjeru da pruža usluge upravljanja platformom.

(b) Formalni sporazum se zaključuje prije početka pružanja usluga.

(c) Formalni sporazum uključuje barem sljedeće:

(1) trajanje sporazuma;

(2) definiciju područja na kojem će biti pružane usluge upravljanja platformom;

(3) spisak usluga koje će biti pružane od strane organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom;

(4) načine razmjene operativnih informacija između operatora aerodroma i organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom.

ADR.OR.F.090 FORMALNI SPORAZUM IZMEĐU ORGANIZACIJE ODGOVORNE ZA PRUŽANJE USLUGA UPRAVLJANJA PLATFORMOM I PRUŽAOCA USLUGA U VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom zaključuje formalni sporazum sa pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju na aerodromu na kojem ima namjeru da pruža usluge upravljanja platformom.

(b) Formalni sporazum se zaključuje prije početka pružanja usluga.

(c) Formalni sporazum uključuje barem sljedeće:

(1) trajanje sporazuma;

(2) opseg usluga koje će biti pružene, uključujući koordinaciju dozvola za startovanje motora, rulanje i izguravanje (push-back) vazduhoplova;

(3) tačke primopredaje između usluge upravljanja platformom i pružaoca usluga u vazdušnom saobraćaju;

(4) načine razmjene operativnih informacija između pružaoca usluga u vazdušnom saobraćaju i organizacije odgovorne za pružanje usluga upravljanja platformom;

(5) koordinacija dozvola za startovanje motora, rulanje i izguravanje (push-back) vazduhoplova.

ADR.OR.F.095 PRIRUČNIK SISTEMA UPRAVLJANJA

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom:

(1) uspostavlja i održava priručnik sistema upravljanja;

(2) osigurava da svo osoblje ima pristup priručniku i da je obaviješteno o njegovim izmjenama;

(3) nakon konsultacija i u koordinaciji sa operatorom aerodroma, dostavlja nadležnom organu planirane izmjene i revizije priručnika prije datuma početka primjene;

(4) provjerava sadržaj priručnika kako bi osigurala da je pravovremeno ažuriran i dopunjen po potrebi;

(5) uvrštava u priručnik sve izmjene i revizije na osnovu zahtjeva nadležnog organa;

(6) obavještava druge organizacije o izmjenama koje se odnose na njihove dužnosti;

(7) osigurava da su sve informacije preuzete iz drugih odobrenih dokumenata i sve njihove izmjene pravilno odraze u priručniku;

(8) osigurava da je priručnik napisan na jeziku koji je prihvatljiv za nadležni organ;

(9) osigurava da svo osoblje može čitati i razumjeti jezik na kom su napisani djelovi priručnika koji se odnosne na njihove dužnosti i odgovornosti;

(10) osigurava da je priručnik potpisan od strane izvršnog direktora;

(11) osigurava da je priručnik odštampan ili dostupan u elektronskom obliku i da se lako može revidirati;

(12) osigurava da priručnik ima sistem kontrolnog upravljanja verzijom koja se primjenjuje i koji je vidljiv u priručniku;

(13) osigurava da priručnik uvažava principe ljudskog faktora i da je ustrojen na način da olakšava njegovu primjenu, korišćenje i reviziju;

(14) čuva barem jedan potpun i važeći primjerak priručnika na aerodromu gdje pruža usluge i drži ga dostupnim za preglede nadležnog organa.

(b) Sadržaj priručnika je struktuiran na sljedeći način:

(1) opšti dio;

(2) sistem upravljanja organizacijom i zahtjevi u pogledu osposobljenosti.

(c) U slučaju da operator aerodroma ili pružalac usluga u vazdušnom saobraćaju djelimično ili potpuno pružaju usluge upravljanja platformom, tada moraju da osiguraju da su zahtjevi iz podtačke (b) ove tačke uključeni u aerodromski priručnik ili priručnik pružaoca usluga u vazdušnom saobraćaju respektivno.

ADR.OR.F.100 ZAHTJEVI U POGLEDU DOKUMENTACIJE

Organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom:

(a) sopstvenom operativnom osoblju omogućava uvid u djelove aerodromskog priručnika koji se odnosi na pružanje usluga upravljanja platformom;

(b) stavlja na raspolaganje svu ostalu dokumentaciju koju zahtjeva nadležni organ i povezane izmjene;

(c) bez odlaganja objavljuje operativne instrukcije i ostale informacije.

PRILOG IV

Dio zahtjevi koji se odnose na operacije - Aerodromi (Dio-ADR.OPS)

ODJELJAK A - PODACI O AERODROMU (ADR.OPS.A)

ADR.OPS.A.005 PODACI O AERODROMU

Operator aerodroma dužan je da, ukoliko je prikladno:

(a) utvrdi, dokumentuje i održava podatke o aerodromu i raspoloživim uslugama;

(b) dostavi podatke o aerodromu i raspoloživim uslugama korisnicima i relevantnim pružaocima usluga u vazdušnom saobraćaju i pružaocima usluga vazduhoplovnog informisanja.

ADR.OPS.A.010 ZAHTJEVI KOJI SE ODNOSE NA KVALITET PODATAKA

Operator aerodroma ima formalne dogovore sa organizacijama sa kojima razmjenjuje vazduhoplovne podatke ili vazduhoplovne informacije i mora da obezbijedi sljedeće:

(a) da se pružaju svi relevantni podaci o aerodromu i raspoloživim uslugama uz obezbjeđivanje potrebnog kvaliteta tih podataka; da se zahtjevi koji se odnose na kvalitet podataka (DQR) poštuju prilikom kreiranja podataka i da se poštuju tokom prenosa podataka;

(b) tačnost vazduhoplovnih podataka je onakva kako je navedena u katalogu vazduhoplovnih podataka;

(c) da se integritet vazduhoplovnih podataka održava tokom cijelog postupanja sa podacima od njihovog kreiranja do prenosa, na osnovu klasifikacije integriteta navedenog u katalogu vazduhoplovnih podataka. Uz to, potrebno je uspostaviti procedure zbog sljedećeg:

(1) da se, kad je riječ o rutinskim podacima, spriječi oštećenje podataka tokom cjelokupne obrade podataka;

(2) da, kad je riječ o suštinskim podacima, ne bude oštećenja ni u kojoj fazi cjelokupnog procesa i da se uspostave dodatni procesi, prema potrebi, kako bi se tretirali potencijalni rizici u cjelokupnoj arhitekturi sistema zbog obezbjeđivanja integriteta podataka na tom nivou;

(3) da, kad je riječ o kritičnim podacima, ne bude oštećenja ni u kojoj fazi cjelokupnog procesa i da se uspostave dodatni procesi za garantovanje integriteta kako bi se u potpunosti ublažile posljedice grešaka koje su tokom detaljne analize cjelokupne arhitekture sistema identifikovane kao potencijalni rizici za integritet podataka;

(d) da rezolucija vazduhoplovnih podataka odgovara stvarnoj tačnosti podataka;

(e) sljedivost vazduhoplovnih podataka;

(f) pravovremenost vazduhoplovnih podataka, uključujući moguća ograničenja za period važenja;

(g) potpunost vazduhoplovnih podataka;

(h) da je format poslatih podataka u skladu sa utvrđenim zahtjevima.

ADR.OPS.A.015 Koordinacija između operatora aerodroma i pružalaca usluga vazduhoplovnog informisanja

(a) Da bi pružaoci usluga vazduhoplovnog informisanja dobili informacije koje bi im omogućile da dostave ažurirane informacije prije leta i ispune potrebe za informacijama u toku leta, operator aerodroma dogovara da relevantnim pružaocima usluga vazduhoplovnog informisanja da im, uz što manje odlaganje, prijavi sljedeće:

(1) informacije o uslovima na aerodromu, uklanjanju onesposobljenih vazduhoplova, sistemu spasilačko-vatrogasnih službi i sistemu za pokazivanje nagiba vizuelnog prilaza;

(2) operativni status povezanih objekata, usluga i navigacionih sredstava na aerodromu;

(3) sve druge informacije koje smatra važnim za rad.

(b) Prije uvođenja promjena u sistem vazdušne plovidbe, operator aerodroma vodi računa o vremenu koje je relevantnim pružaocima usluga vazduhoplovnog informisanja potrebno za pripremu, izradu i izdavanje relevantnog materijala za objavu.

ADR.OPS.A.020 ZAJEDNIČKI REFERENTNI SISTEMI

Za svrhe vazdušne plovidbe operator aerodroma koristi:

(a) Svjetski geodetski sistem – 1984 (WGS-84) kao horizontalni referentni sistem;

(b) tačku srednjeg nivoa mora (MSL) kao vertikalni referentni sistem;

(c) gregorijanski kalendar i koordinisano univerzalno vrijeme (UTC) kao vremenske referentne sisteme.

ADR.OPS.A.025 OTKRIVANJE GREŠAKA U PODACIMA I AUTENTIFIKACIJA

Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja (AIS) operator aerodroma mora da:

(a) obezbijedi da se tokom slanja i čuvanja vazduhoplovnih podataka upotrebljavaju tehnike za otkrivanje grešaka u digitalnim podacima, kako bi se održavali primjenljivi nivoi integriteta podataka;

(b) obezbijedi da prenos vazduhoplovnih podataka podliježe odgovarajućem procesu autentifikacije tako da primaoci mogu potvrditi da podaci ili informacije dolaze iz ovlašćenog izvora.

ADR.OPS.A.030 KATALOG VAZDUHOPLOVNIH PODATAKA

Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja operator aerodroma mora da obezbijedi da su vazduhoplovni podaci iz Dodatka 1 Priloga III (Dio-ATM/ANS.OR) Sprovedbene regulative Komisije (EU) 2017/373 u skladu sa specifikacijama iz kataloga vazduhoplovnih podataka.

ADR.OPS.A.035 VALIDACIJA I VERIFIKACIJA PODATAKA

Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja operator aerodroma mora da obezbijedi da su upotrijebljene tehnike za validaciju i verifikaciju kako bi vazduhoplovni podaci bili u skladu sa primjenljivim zahtjevima koji se odnose na kvalitet podataka. Osim toga:

(a) verifikacijom mora da se obezbijedi da su vazduhoplovni podaci primljeni bez grešaka i da se tokom obrade vazduhoplovnih podataka u njima nisu pojavile greške;

(b) vazduhoplovni podaci i vazduhoplovne informacije koji su uneseni ručno podvrgavaju se nezavisnoj verifikaciji kako bi se otkrile moguće unesene greške;

(c) pri korišćenju vazduhoplovnih podataka za dobijanje ili izračunavanje novih vazduhoplovnih podataka vrši se verifikacija i validacija inicijalnih podataka, osim ako su dobijeni iz mjerodavnog izvora.

ADR.OPS.A.040 ZAHTJEVI ZA POSTUPANJE SA GREŠKAMA

Operator aerodroma obezbjeđuje:

(a) da su greške koje su identifikovane tokom kreiranja podataka i nakon slanja podataka uzete u obzir, ispravljene ili riješene;

(b) da se prednost daje upravljanju greškama u kritičnim i neophodnim vazduhoplovnim podacima.

ADR.OPS.A.045 METAPODACI

Operator aerodroma obezbjeđuje da metapodaci sadrže barem:

(a) identifikaciju organizacija ili subjekata koji obavljaju bilo koju radnju kreiranja vazduhoplovnih podataka, njihovog slanja ili postupanja sa njima;

(b) radnju koja je obavljena;

(c) datum i vrijeme kad je radnja obavljena.

ADR.OPS.A.050 PRENOS PODATAKA

Operator aerodroma obezbjeđuje da se vazduhoplovni podaci prenose elektronskim putem.

ADR.OPS.A.055 ALATI I SOFTVER

Pri kreiranju, obradi ili slanju vazduhoplovnih podataka pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja operator aerodroma mora da obezbijedi da alati i softver koji se koriste za podršku obradama vazduhoplovnim podataka ili automatizaciju tih obrada funkcionišu bez negativnih uticaja na kvalitet vazduhoplovnih podataka.

ADR.OPS.A.057 KREIRANJE NOTAM-A

(a) Operator aerodroma:

(1) uspostavlja i sprovodi procedure u skladu sa kojima kreira NOTAM koji je izdao odgovarajući pružalac usluga vazduhoplovnog informisanja:

(i) koji sadrži informacije u vezi sa uspostavljanjem, stanjem ili promjenom bilo kojeg vazduhoplovnog sredstva, usluge, procedure ili opasnosti, o kojima je pravovremeno saznanje bitno za osoblje koje je uključeno u letačke operacije;

(ii) koji sadrži informacije privremene prirode i kratkog trajanja ili informacije koje se odnose na operativno značajne trajne promjene ili privremene promjene dužeg trajanja koje su uvedene u kratkom roku, osim kada je riječ o opsežnom tekstu i grafičkim prikazima, ili oboje;

(2) određuje aerodromsko osoblje, koje je uspješno završilo relevantnu obuku i demonstriralo svoju kompetenciju, da kreira NOTAM i pruža relevantne informacije pružaocima usluga vazduhoplovnog informisanja sa kojima ima dogovore;

(3) obezbjeđuje da je svo drugo aerodromsko osoblje čije dužnosti uključuju upotrebu NOTAM-a uspješno završilo relevantnu obuku i demonstriralo svoju kompetenciju da to radi.

(b) Operator aerodroma kreira NOTAM kad je potrebno pružiti sljedeće informacije:

(1) uspostavljanje ili zatvaranje aerodroma ili helidroma ili poletno-sletnih staza ili značajne promjene u njihovom radu;

(2) uspostavljanje ili povlačenje pružanja aerodromskih usluga ili značajne promjene u njihovom pružanju;

(3) uspostavljanje, povlačenje ili značajne promjene operativnog kapaciteta radio navigacije i komunikacionih usluga vazduh-zemlja za koje je odgovoran operator aerodroma;

(4) nedostupnost rezervnih i sekundarnih sistema sa direktnim operativnim učinkom;

(5) uspostavljanje, povlačenje ili značajne promjene vizuelnih sredstava;

(6) prekid rada ili vraćanje u upotrebu velikih komponenti aerodromskih sistema osvjetljenja;

(7) uspostavljanje, povlačenje ili značajne promjene procedura za usluge u vazdušnoj plovidbi za koje je odgovoran operator aerodroma;

(8) pojava ili uklanjanje većih kvarova ili prepreka na manevarskoj površini;

(9) promjene i ograničenja dostupnosti goriva, ulja i kiseonika;

(10) uspostavljanje, povlačenje ili vraćanje u upotrebu svjetlosnih farova za oznaku opasnosti koji označavaju prepreke za vazdušnu plovidbu;

(11) planirane laserske emisije, laserski paneli i svijetla za pretraživanje u okolini aerodroma ako bi zbog toga sposobnost pilota za gledanje noću mogla biti smanjena;

(12) postavljanje, uklanjanje ili promjene prepreka u vazdušnoj plovidbi u oblastima polijetanja/penjanja, neuspjelog prilaza i prilaza i na osnovnoj stazi poletno-sletne staze;

(13) promjena spasilačko-vatrogasne kategorije aerodroma ili helidroma;

(14) prisustvo, uklanjanje ili značajne promjene opasnih uslova zbog snijega, bljuzgavice, leda, radioaktivnih supstanci, otrovnih hemikalija, taloga vulkanskog pepela ili vode na površini za kretanje;

(15) klizava mokra poletno-sletna staza ili njen dio;

(16) nedostupnost poletno-sletne staze zbog radova na njenom označavanju; ili informacije o vremenu koje je potrebno da bi se ta poletno-sletna staza stavila na raspolaganje, ukoliko se oprema koja se koristi za takve radove može ukloniti, kada je to neophodno;

(17) postojanje opasnosti koje utiču na vazdušnu plovidbu, uključujući prisustvo divljih životinja, prepreka, natpisa i važne događaje.

(c) Za svrhe podtačke (b) ove tačke operator aerodroma obezbjeđuje:

(1) da se NOTAM kreira dovoljno rano kako bi se obuhvaćenim stranama omogućilo da preduzmu potrebne radnje, osim u slučaju neupotrebljivosti, ispuštanja radioaktivnih materija, otrovnih hemikalija i drugih događaja koji se ne mogu predvidjeti;

(2) da se u NOTAM-u kojim se objavljuje neupotrebljivost povezane infrastrukture, usluga i navigacionih sredstava na aerodromu navodi procjena trajanja perioda neupotrebljivosti ili predviđeno vrijeme ponovnog uspostavljanja usluge;

(3) da su u roku od tri mjeseca od objave trajnog NOTAM-a informacije iz tog NOTAM-a uključene u proizvode vazduhoplovnih informacija na koje se odnose;

(4) da su u roku od tri mjeseca od objave privremenog NOTAM-a dužeg trajanja informacije iz NOTAM-a uključene u dopunu AIP-a;

(5) da se, kada NOTAM sa procijenjenim istekom perioda važenja neočekivano premaši tromjesečni period, kreira zamjenski NOTAM, osim ako se očekuje da će okolnost trajati duže od dodatna tri mjeseca; u tom slučaju operator aerodroma mora da obezbijedi da se te informacije objave u dopuni AIP-a.

(d) Uz to, operator aerodroma obezbjeđuje:

(1) da, osim kako je predviđeno u podtački (d) podpodtačka (4) ove tačke, svaki NOTAM koji kreira sadrži primjenljive informacije prema redoslijedu navedenom u formatu za NOTAM u Dodatku 1 ovog priloga;

(2) da se tekst NOTAM-a sastoji od oznaka/jedinstvene skraćene frazeologije dodijeljene kodu ICAO-a za NOTAM dopunjenih ICAO skraćenicama, indikatorima, identifikatorima, oznakama, pozivnim znakovima, frekvencijama, ciframa i jednostavnim jezikom;

(3) da je NOTAM kreiran na engleskom jeziku ili nacionalnom jeziku po dogovoru sa relevantnim pružaocem usluga vazduhoplovnog informisanja;

(4) da su informacije o snijegu, bljuzgavici, ledu, mrazu, stajaćoj vodi ili vodi sa snijegom, bljuzgavicom, ledom ili mrazom na površini za kretanje objavljene putem SNOWTAM-a i da sadrže informacije prema redosljedu navedenom u formatu za SNOWTAM iz Dodatka 2 ovog priloga;

(5) da se, kada se u NOTAM-u pojave greške, kreira NOTAM sa novim brojem koji zamjenjuje NOTAM sa greškom ili da se NOTAM sa greškom poništi i kreira novi NOTAM;

(6) da kada se kreira NOTAM kojim se poništava ili zamjenjuje prethodni NOTAM:

(a) budu navedeni serija i broj/godina prethodnog NOTAM-a;

(b) oznaka lokacije i predmet oba NOTAM-a budu isti;

(7) da se samo jedan NOTAM poništava ili zamjenjuje novim NOTAM-om;

(8) da se svaki kreirani NOTAM odnosi samo na jedan predmet i jedno stanje tog predmeta;

(9) da je svaki NOTAM što kraći i sastavljen tako da je njegovo značenje jasno bez provjere drugih dokumenata;

(10) da kreirani NOTAM koji sadrži trajne ili privremene informacije dužeg trajanja uključuje odgovarajuća upućivanja na AIP ili dopunu AIP-a;

(11) da je oznaka lokacije prema ICAO-u koja je navedena u tekstu kreiranog NOTAM-a za aerodrom ona koja se nalazi u oznakama lokacije. Ne upotrebljava se skraćeni oblik tih oznaka.

(e) Operator aerodroma, nakon objave NOTAM-a koji je kreirao, pregleda sadržaj tog NOTAM-a kako bi obezbijedio njegovu tačnost i obezbijedio širenje tih informacija svim relevantnim organizacijama i relevantnom osoblju na aerodromu.

(f) Operator aerodroma čuva evidenciju:

(1) NOTAM-a koje je kreirao i onih koji su izdati;

(2) o sprovođenju podtačke (a) podpodtač. (2) i (3) ove tačke.

ADR.OPS.A.060 IZVJEŠTAVANJE O KONTAMINANTIMA NA POVRŠINI

Operator aerodroma izvještava pružaoce usluga vazduhoplovnih informacija i jedinice operativnih usluga u vazdušnom saobraćaju o operativno značajnim pojavama koje utiču na vazduhoplove i aerodromske operacije na operativnoj površini, posebno o prisustvu sljedećeg:

(a) vode;

(b) snijega;

(c) bljuzgavice;

(d) leda;

(e) mraza;

(f) tekućih hemikalija za zaštitu protiv zaleđivanja ili za odleđivanje, ili drugih kontaminanata;

(g) nanosa snijega ili zameta.

ADR.OPS.A.065 IZVJEŠTAVANJE O STANJU POVRŠINE POLETNO-SLETNE STAZE

(a) Operator aerodroma izvještava o stanju površine poletno-sletne staze na svakoj njenoj trećini uz izvještaj o stanju poletno-sletne staze (RCR). Taj izvještaj mora da sadrži kod stanja poletno-sletne staze (RWYCC) sa brojevima od 0 do 6, opseg i dubinu kontaminacije i opis uz upotrebu sljedećih izraza:

(1) *COMPACTED SNOW* (ZBIJENI SNIJEG);

(2) *DRY* (SUVA);

(3) *DRY SNOW* (SUVI SNIJEG);

(4) *DRY SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW* (SUVI SNIJEG NA ZBIJENOM SNIJEGU);

(5) *DRY SNOW ON TOP OF ICE* (SUVI SNIJEG NA LEDU);

(6) *FROST* (MRAZ);

(7) *ICE* (LED);

(8) *SLIPPERY WET* (KLIZAVA MOKRA);

(9) *SLUSH* (BLJUZGAVICA);

(10) *SPECIALLY PREPARED WINTER RUNWAY* (POSEBNO PRIPREMLJENA ZIMSKA POLETNO-SLETNA STAZA);

(11) *STANDING WATER* (STAJAĆA VODA);

(12) *WATER ON TOP OF COMPACTED SNOW* (VODA NA ZBIJENOM SNIJEGU);

(13) *WET* (MOKRA);

(14) *WET ICE* (MOKRI LED);

(15) *WET SNOW* (MOKRI SNIJEG);

(16) *WET SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW* (MOKRI SNIJEG NA ZBIJENOM SNIJEGU);

(17) *WET SNOW ON TOP OF ICE* (MOKRI SNIJEG NA LEDU);

(18) *CHEMICALLY TREATED* (HEMIJSKI OBRAĐENA);

(19) *LOOSE SAND* (RASUTI PIJESAK).

(b) Izvještavanje započinje kada dođe do znatne promjene stanja površine poletno-sletne staze zbog prisustva vode, snijega, bljuzgavice, leda ili mraza.

(c) Izvještavanje o stanju površine poletno-sletne staze mora i dalje da sadrži podatke o tim znatnim promjenama sve dok je poletno-sletna staza kontaminirana. Kada se ona očisti, operator aerodroma izdaje RCR u kojem se navodi da je poletno-sletna staza mokra ili suva, zavisi kakva je.

(d) Ne izvještava se o mjerenjima trenja.

(e) Ako je asfaltirana poletno-sletna staza ili njen dio klizava mokra, operator aerodroma stavlja te informacije na raspolaganje relevantnim korisnicima aerodroma. U tu svrhu on kreira NOTAM i opisuje lokaciju dijela na koji se to odnosi.

ADR.OPS.A.070 INFORMACIJE O AERODROMSKOM SISTEMU OSVJETLJENJA

Operator aerodroma dostavlja pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja informacije o djelovima aerodromskog sistema osvjetljenja u kojima su svjetlosne jedinice svjetla sa svjetlosnim diodama (LED).

ADR.OPS.A.075 KARTE

Operator aerodroma obezbjeđuje, neposredno ili na osnovu dogovora s trećim stranama, da pružalac usluga vazduhoplovnog informisanja objavljuje karte relevantne za aerodrom u AIP-u.

ADR.OPS.A.080 INFORMACIJE O RADIONAVIGACIONIM SREDSTVIMA I SREDSTVIMA ZA SLIJETANJE

(a) Operator aerodroma obezbjeđuje, neposredno ili na osnovu dogovora s trećim stranama, da se informacije o radio navigacionim sredstvima i sredstvima za slijetanje povezanim s instrumentalnim prilazom i procedurama u terminalnom području na aerodromu, pružaju pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja.

(b) Informacije iz podtačke (a) ove tačke uključuju sljedeće:

(1) vrstu sredstava;

(2) magnetnu varijaciju zaokruženu na najbliži stepen, prema potrebi;

(3) vrstu podržane operacije za ILS/MLS/GLS, osnovni GNSS i SBAS;

(4) klasifikaciju za ILS;

(5) klasifikaciju objekta i oznaku/oznake prilaznog objekta za GBAS;

(6) za VOR/ILS/MLS i deklinaciju stanice zaokruženu na najbliži stepen, koja se upotrebljava za tehničko usklađivanje;

(7) identifikaciju, prema potrebi;

(8) frekvenciju(e), brojeve kanala, pružaoca usluga i identifikator referentne putanje (RPI), prema potrebi;

(9) sate rada, prema potrebi;

(10) geografske koordinate u stepenima, minutima, sekundama i desetinkama sekundi položaja emitujuće antene, prema potrebi;

(11) nadmorsku visinu odašiljačke antene DME-a zaokruženu na najbližih 30 m (100 stopa) i preciznog daljinomjera (DME/P) zaokruženu na najbliža 3 m (10 stopa), nadmorsku visinu referentne tačke GBAS-a zaokruženu na najbliži metar ili stopu, kao i elipsoidnu visinu tačke zaokruženu na najbliži metar ili stopu; za SBAS elipsoidnu visinu tačke praga slijetanja (LTP) ili zamišljene tačke praga (FTP) zaokruženu na najbliži metar ili stopu;

(12) radijus obima usluge od referentne tačke GBAS-a zaokružen na najbliži kilometar ili nautičku milju; i

(13) napomene.

ADR.OPS.A.085 INFORMACIJE O PRODIRANJU POVRŠINE VIZUELNOG SEGMENTA (VSS)

Operator aerodroma obezbjeđuje, neposredno ili na osnovu dogovora s trećim stranama, da se informacije o prodiranju površine vizuelnog segmenta dostavljaju pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja, uključujući informacije o povezanoj proceduri i minimumima za procedure.

ODJELJAK B - OPERATIVNE USLUGE AERODROMA, OPREMA I INSTALACIJE (ADR.OPS.B)

ADR.OPS.B.001 PRUŽANJE USLUGA

Usluge iz odjeljka B ovog Priloga operator aerodroma pruža direktno ili indirektno na aerodromu.

ADR.OPS.B.003 PRIMOPREDAJA AKTIVNOSTI – PRUŽANJE OPERATIVNIH INFORMACIJA

(a) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi procedure za primopredaju operativnih aktivnosti između osoblja koje je uključeno u rad i održavanje aerodroma kako bi obezbijedio da se svim članovima novog osoblja koje stupa na dužnost pružaju operativne informacije povezane sa njihovim poslovima.

(b) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi procedure kako bi organizacijama koje rade ili pružaju usluge na aerodromu pružao operativne informacije koje se odnose na aerodrom koje mogu da utiču na obavljanje poslova osoblja tih organizacija.

ADR.OPS.B.005 PLANIRANJE U SLUČAJU NUŽDE NA AERODROMU

Operator aerodroma mora da ima i da implementira plan postupanja u slučaju nužde na aerodromu koji:

(a) je proporcionalan operacijama vazduhoplova i drugim aktivnostima koje se izvode na aerodromu;

(b) predviđa koordinaciju odgovarajućih organizacija kao odgovor u slučaju nužde koja se pojavi na aerodromu ili u njegovom okruženju; i

(c) sadrži procedure za periodično testiranje adekvatnosti plana i za reviziju rezultata sa ciljem unaprjeđenja njegove efektivnosti

ADR.OPS.B.010 SPASILAČKO-VATROGASNE SLUŽBE

(a) Operator aerodroma dužan je da omogući:

(1) postojanje spasilačko-vatrogasnih objekata, opreme i usluga na aerodromu;

(2) da su odgovarajuća oprema, sredstva za gašenje požara i dovoljan broj osoblja blagovremeno na raspolaganju;

(3) da je osoblje spasilačko-vatrogasne službe na odgovarajući način obučeno, opremljeno i kvalifikovano za rad u aerodromskom okruženju; i

(4) da osoblje spasilačko-vatrogasne službe od kojeg bi se moglo zahtijevati da djeluje u slučajevima nužde u vazduhoplovstvu demonstrira svoju zdravstvenu sposobnost za obavljanje svojih funkcija na zadovoljavajući način, uzimajući u obzir vrstu aktivnosti.

(b) Operator aerodroma dužan je da utvrdi i implementira program obuke za lica uključena u spasilačko-vatrogasne službe aerodroma.

(c) Program obuke sprovodi se u skladu sa tačkom ADR.OR.D.017 ove regulative, uz sljedeće izuzetke:

(1) periodična obuka uključuje teorijsku i kontinuiranu praktičnu obuku;

(2) provjere stručnosti sprovode se u intervalima ne dužim od 12 mjeseci nakon završetka inicijalne obuke.

(d) Obuka osoblja uključenog u spasilačko-vatrogasne službe projektuje se tako da mu se pružaju osnovna znanja i praktične vještine za obavljanje njegovih dužnosti.

(e) Za privremeno smanjenje nivoa zaštite aerodroma koju pružaju spasilačko-vatrogasne službe, koje nastane zbog nepredviđenih okolnosti, ne zahtijeva se prethodno odobrenje nadležnog organa.

ADR.OPS.B.011 UKLANJANJE ONESPOSOBLJENIH VAZDUHOPLOVA

(a) Operator aerodroma izrađuje plan za uklanjanje vazduhoplova koji je onesposobljen na operativnoj površini ili u njenoj blizini, te imenuje koordinatora aerodroma za sprovođenje tog plana.

(b) Plan uklanjanja onesposobljenog vazduhoplova uključuje sljedeće:

(1) podatke za kontakt koordinatora aerodroma za operacije uklanjanja vazduhoplova koji je onesposobljen na operativnoj površini ili u njenoj blizini;

(2) odgovornosti, aktivnosti i kanale komunikacije za svaku uključenu organizaciju;

(3) popis opreme i osoblja na aerodromu ili u njegovoj blizini koji su na raspolaganju u tu svrhu;

(4) prema potrebi, dogovorena rješenja za brzu dostavu kompleta opreme za popravak vazduhoplova dostupnih na drugim aerodromima.

ADR.OPS.B.015 PRAĆENJE I PREGLED POVRŠINE ZA KRETANJE I POVEZANIH OBJEKATA

(a) Operator aerodroma dužan je da prati stanje na površini za kretanje i operativni status povezanih objekata i izvještava o pitanjima značajnim za rad, bilo da su trajnog ili privremenog karaktera, relevantne pružaoce usluga u vazdušnom saobraćaju i pružaoce usluga vazduhoplovnog informisanja.

(b) Operator aerodroma je dužan da sprovodi redovne inspekcije površine za kretanje i njenih povezanih objekata.

ADR.OPS.B.016 PROGRAM KONTROLE STRANIH PREDMETA

(a) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi program kontrole stranih predmeta (FOD) i zahtijeva od organizacija koje rade ili pružaju usluge na aerodromu da učestvuju u tom programu.

(b) Kao dio programa kontrole FOD-a operator aerodroma:

(1) obezbjeđuje svjesnost i učestvovanje osoblja, kao i da je to osoblje uspješno završilo relevantnu obuku i demonstriralo svoju kompetenciju;

(2) uspostavlja i sprovodi mjere za sprječavanje stvaranja FOD-a;

(3) uspostavlja i sprovodi procedure za:

(i) otkrivanje FOD-a, uključujući nadzor i preglede površine za kretanje ili susjednih oblasti u skladu sa rasporedom pregleda i kad god je takav pregled potreban zbog aktivnosti, meteoroloških prilika ili događaja koji su mogli da uzrokuju stvaranje FOD-a;

(ii) pravilno uklanja, sprječava širenje i zbrinjava FOD i za to obezbjeđuje sva relevantna potrebna sredstva;

(iii) obavještava operatore vazduhoplova što je prije moguće ako se primijete djelovi vazduhoplova;

(4) prikuplja i analizira podatke i informacije kako bi identifikovao izvore FOD-a i trendove za FOD i primjenjuje korektivne ili preventivne mjere ili oboje, kako bi poboljšao efektivnost programa.

ADR.OPS.B.020 SMANJENJE OPASNOSTI OD UDARA DIVLJEG SVIJETA

Operator aerodroma dužan je da:

(a) procjenjuje opasnost od divljeg svijeta na aerodromu i u njegovoj okolini;

(b) utvrđuje načine i procedure za umanjenje rizika od sudara divljeg svijeta i vazduhoplova na aerodromu; i

(c) obavještava odgovarajuće organe o tome pokazuje li procjena rizika od divljeg svijeta da u okolini aerodroma vladaju uslovi koji bi mogli da prouzrokuju problem opasnosti od divljeg svijeta.

ADR.OPS.B.024 ODOBRENJA VOZAČA VOZILA

(a) Osim kako je predviđeno u podtački (d) ove tačke, za vožnju vozila po bilo kojem dijelu površine za kretanje ili drugih operativnih površina na aerodromu potrebno je odobrenje koje vozaču izdaje operator tog aerodroma. Odobrenje za vožnju izdaje se licu koje:

(1) ima dodijeljene poslove koji uključuju vožnju u tim oblastima;

(2) ima važeću vozačku dozvolu i sve druge dozvole koje su potrebne za operacije specijalizovanih vozila;

(3) koje je uspješno završila relevantni program obuke za vožnju i demonstriralo svoju kompetenciju u skladu sa podtačkom (b) ove tačke;

(4) koje je demonstriralo poznavanje jezika u skladu sa tačkom ADR.OPS.B.029 ove regulative, ako to lice namjerava da vozi vozilo po manevarskoj površini;

(5) koje je prošlo obuku, koju je pružio njen poslodavac, za upotrebu vozila koje je predviđeno za operacije na aerodromu.

(b) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi program obuke za vožnju za vozače koji rade na platformi ili drugim operativnim površinama, osim manevarske površine, i za vozače koji rade na manevarskoj površini. Taj program obuke:

(1) mora da bude odgovarajući s obzirom na karakteristike aerodroma i operacije na njemu, funkcije i poslove koje će vozač obavljati i oblasti aerodroma na kojima će vozaču biti moguće odobrenje za rad;

(2) mora da uključuje:

(i) teorijsku i praktičnu obuku u odgovarajućem trajanju, najmanje u sljedećim oblastima:

(A) regulatorni okvir i lične odgovornosti;

(B) standardi za vozila, operativni zahtjevi i procedure na aerodromu;

(C) komunikacije;

(D) radio-telefonija, za vozače koji rade na manevarskoj površini;

(E) ljudske mogućnosti;

(F) upoznatost sa operativnim okruženjem;

(ii) procjenu kompetencije vozača.

(c) U odobrenju za vožnju koje je izdato u skladu sa podtačkom (a) ove tačke navode se djelovi površina za kretanje na kojima je vozaču dopušteno da vozi, i to odobrenje ostaje na snazi sve dok:

(1) su ispunjeni zahtjevi iz podtačke (a) podpodtač. (1) i (2) ove tačke;

(2) imalac odobrenja za vožnju:

(i) pohađao je i uspješno završio obuku i provjere znanja u skladu sa tačkom ADR.OR.D.017 podtač. (f) i (g) ove regulative;

(ii) ako je primjenljivo, nastavlja da demonstrira potrebno poznavanje jezika u skladu sa tačkom ADR.OPS.B.029 ove regulative.

(d) Nezavisno od podtačke (a) ove tačke, operator aerodroma može da dozvoli licu da privremeno vozi vozilo po površini za kretanje ili drugim operativnim površinama ako:

(1) to lice ima važeću vozačku dozvolu i sve druge dozvole koje su potrebne za operacije specijalizovanih vozila;

(2) to vozilo prati vozilo koje vozi vozač koji ima odobrenje iz podtačke (a) ove tačke.

(e) Operator aerodroma:

(1) uspostavlja sistem i sprovodi procedure za:

(i) izdavanje odobrenja za vožnju i privremeno dozvoljavanje vožnje vozila;

(ii) obezbjeđivanje da su vozači kojima je izdato odobrenje za vožnju i dalje u skladu sa zahtjevima iz podtačke (c) podpodtač. (1) i (2) ove tačke;

(iii) praćenje da su vozači usklađeni sa svim pravilima za vožnju koja su primjenljiva na aerodromu i preduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući suspenziju i ukidanje odobrenja za vožnju i privremenih dozvola za vožnju vozila;

(2) vodi relevantnu evidenciju.

ADR.OPS.B.026 ODOBRENJA ZA VOZILA

(a) Za rad vozila na površinama za kretanje potrebno je odobrenje koje izdaje operator aerodroma. To odobrenje može da se izda ako se vozilo upotrebljava za aktivnosti koje su povezane sa radom aerodroma i:

(1) tehnički je ispravno i pogodno za predviđenu upotrebu;

(2) u skladu je sa zahtjevima u pogledu označavanja i osvjetljenja iz tačke ADR.OPS.B.080 ove regulative;

(3) opremljeno je radio-stanicom koja omogućava dvosmjernu komunikaciju na odgovarajućoj frekvenciji operativnih usluga u vazdušnom saobraćaju i svim drugim neophodnim frekvencijama, ako je predviđeno za rad na nekoj od sljedećih oblasti:

(i) manevarskoj površini;

(ii) drugim operativnim površinama na kojima je neophodna komunikacija sa jedinicom usluga u vazdušnom saobraćaju ili drugim operativnim jedinicama na aerodromu;

(4) opremljeno je transponderom ili drugom opremom koja omogućava nadzor, ako je predviđeno da se koristi na manevarskoj površini, a aerodrom je opremljen sistemom za vođenje i kontrolu kretanja na površinama za čiji je rad potreban transponder ili druga oprema na vozilima koja omogućava nadzor.

(b) Operator aerodroma ograničava broj vozila kojima je odobren rad na površinama za kretanje na minimalni broj koji je potreban za siguran i efikasan rad aerodroma.

(c) Odobrenje izdato u skladu sa podtačkom (a) ove tačke:

(1) sadrži specifikaciju djelova površina za kretanje na kojima vozilo može da se vozi;

(2) ostaje na snazi sve dok su ispunjeni zahtjevi iz podtačke (a) ove tačke.

(d) Operator aerodroma dodjeljuje pozivni znak vozilu koje je odobreno u skladu sa podtačkom (a) ove tačke da radi na aerodromu, ako se zahtijeva da to vozilo bude opremljeno radio-stanicom. Pozivni znak koji je dodijeljen vozilu:

(1) ne smije da uzrokuje zabunu u identifikaciji vozila;

(2) mora da odgovara svojoj funkciji;

(3) za vozila koja rade na manevarskoj površini, mora da bude koordinisan sa jedinicom usluga u vazdušnom saobraćaju i saopšten relevantnim organizacijama na aerodromu.

(e) Odstupajući od podtačke (a) ove tačke, operator aerodroma može da dozvoli:

(1) da vozilo koje je odobreno u skladu sa podtačkom (a) podpodtač. (1) i (2) ove tačke, a nije opremljeno radio-stanicom koja se zahtijeva u skladu sa podtačkom (a) podpodtačka (3) ove tačke i transponderom ili drugom opremom koja omogućava nadzor kako se zahtijeva u skladu sa

podtačkom (a) podpodtačka (4) ove tačke, povremeno radi u oblastima iz podtačke (a) podpodtač. (3) i (4) ove tačke, pod uslovom:

(i) da to vozilo u svakom trenutku ima pratnju odobrenog vozila koje ispunjava zahtjeve iz podtačke (a) podpodtačka (3) ove tačke i, ako je neophodno, podtačke (a) podpodtačka (4) ove tačke;

(ii) da je vozilo iz pratnje u skladu sa zahtjevima u pogledu označavanja i osvjetljenja iz tačke ADR.OPS.B.080 ove regulative;

(iii) da nisu na snazi procedure pri smanjenoj vidljivosti, ukoliko se praćeno vozilo bude vozilo na manevarskoj površini;

(2) privremeni ulazak vozila na aerodrom i vožnja tog vozila na površinama za kretanje ili drugim operativnim površinama, uz poštovanje sljedećih uslova:

(a) da je vizuelnim pregledom tog vozila utvrđeno da njegovo stanje ne ugrožava sigurnost;

(b) da vozilo u svakom trenutku prati odobreno vozilo koje je:

(i) u skladu sa zahtjevima iz podtačke (a) podpodtačka (3) ove tačke i, ako je neophodno, podtačke (a) podpodtačka (4) ove tačke, kada se vozi u oblastima iz podtačke (a) podpodtač. (3) i (4) ove tačke;

(ii) u skladu sa zahtjevima u pogledu označavanja i osvjetljenja iz tačke ADR.OPS.B.080 ove regulative;

(c) da nisu na snazi procedure pri smanjenoj vidljivosti, ukoliko vozilo bude voženo na manevarskoj površini.

(f) Operator aerodroma:

(1) uspostavlja i sprovodi procedure za:

(i) izdavanje odobrenja za vozila i privremeno dozvoljavanje ulaza na aerodrom i rada vozila;

(ii) dodjeljivanje pozivnih znakova vozilima;

(iii) praćenje da su vozila usklađena sa tačkom ADR.OPS.B.026 ove regulative i preduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući suspenziju i ukidanje odobrenja za vozila i privremenih dozvola za vožnju vozila;

(2) vodi relevantnu evidenciju.

ADR.OPS.B.027 UPRAVLJANJE VOZILIMA

(a) Vozač vozila na manevarskoj površini tim vozilom upravlja:

(1) samo kako mu je odobrila jedinica usluga u vazdušnom saobraćaju, i u skladu sa instrukcijama koje izdaje ta jedinica;

(2) u skladu sa svim obaveznim instrukcijama na koje upućuju oznake i znakovi, osim ako mu jedinica usluga u vazdušnom saobraćaju odobri drugačije;

(3) u skladu sa svim obaveznim instrukcijama koje se signaliziraju svijetlima.

(b) Vozač vozila na manevarskoj površini tim vozilom upravlja u skladu sa sljedećim pravilima:

(1) vozilima hitnih službi koja pritiču u pomoć vazduhoplovu u nevolji obezbjeđuje se prednost pred svim ostalim vozilima na tlu;

(2) u skladu sa odredbama podpodtačke (1) ove podtačke:

(i) vozila i vozila koja vuku vazduhoplov daju prednost vazduhoplovima koji slijeću, polijeću ili rulaju;

(ii) vozila koja ne vuku vazduhoplov daju prednost vozilima koja vuku vazduhoplov;

(iii) vozila koja ne vuku vazduhoplov daju prednost drugim vozilima koja ne vuku vazduhoplov u skladu sa instrukcijama jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju;

(iv)nezavisno od odredbi iz podpodpodtač. (i), (ii) i (iii) ove podpodtačke, vozila i vozila koja vuku vazduhoplov moraju da budu u skladu sa instrukcijama koje izdaje jedinica usluga u vazdušnom saobraćaju.

(c) Vozač vozila opremljenog radio-stanicom koji namjerava da vozi ili vozi na manevarskoj površini mora:

(1) da uspostavi zadovoljavajuću dvosmjernu radio-komunikaciju sa jedinicom usluga u vazdušnom saobraćaju na odgovarajućoj frekvenciji usluga u vazdušnom saobraćaju prije nego što uđe na manevarsku površinu i stalno da sluša dodijeljenu frekvenciju;

(2) prije ulaska na manevarsku površinu da dobije odobrenje od jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju i da radi samo kako mu odobri jedinica usluga u vazdušnom saobraćaju. Nezavisno od takvog odobrenja, ulazak na poletno-sletnu stazu ili na osnovnu stazu poletno-sletne staze ili promjena odobrene operacije podliježe dodatnom posebnom odobrenju jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju;

(3) da ponovi osoblju koje pruža usluge u vazdušnom saobraćaju djelove primljenih instrukcija koji se odnose na sigurnost, a poslate su u obliku govorne komunikacije. Instrukcije da na bilo koju poletno-sletnu stazu, rulnu stazu ili osnovnu stazu poletno-sletne staze uđe, zadrži se ispred nje, pređe je ili vozi po njoj vozač uvijek mora da ponovi;

(4) da ponovi osoblju koje pruža usluge u vazdušnom saobraćaju primljene instrukcije osim onih iz podpodtačke (3) ove podtačke, ili da potvrdi njihov prijem, na način koji jasno pokazuje da je razumio instrukcije i da će postupiti u skladu sa njima.

(d) Vozač vozila koje se vozi na manevarskoj površini, kada nije siguran gdje je njegovo vozilo u odnosu na manevarsku površinu, mora:

(1) da obavijesti jedinicu usluga u vazdušnom saobraćaju o okolnostima, uključujući svoju posljednju poznatu poziciju;

(2) istovremeno, osim ako mu jedinica usluga u vazdušnom saobraćaju naredi drugačije, da napusti poletno-sletnu stazu, rulnu stazu i bilo koji drugi dio manevarske površine, i da ode na sigurnu udaljenost što je prije moguće;

(3) nakon postupaka iz podpodtač. (1) i (2) ove podtačke, da zaustavi vozilo.

(e) Vozač vozila na manevarskoj površini:

(1) kada vozi vozilo na osnovnoj stazi poletno-sletne staze kada se ta poletno-sletna staza koristi za slijetanje ili polijetanje, ne približava se poletno-sletnoj stazi bliže od udaljenosti pozicije za čekanje ili bilo kojeg mjesta za čekanje za tu poletno-sletnu stazu;

(2) kada se poletno-sletna staza koristi za slijetanje ili polijetanje, ne vozi vozilo na:

(i) dijelu osnovne staze poletno-sletne staze koji se proteže dalje od krajeva te poletno-sletne staze;

(ii) sigurnosnim površinama krajeva te poletno-sletne staze;

(iii) predpolju, ako ono postoji, na udaljenosti koja bi ugrozila vazduhoplov u vazduhu.

(f) Ako aerodrom to od njega zatraži, vozač vozila opremljenog radio-stanicom na platformi:

(1) uspostavlja zadovoljavajuću dvosmjernu radio-komunikaciju sa odgovornom jedinicom koju je odredio operator aerodroma prije nego što uđe na platformu;

(2) stalno sluša dodijeljenu frekvenciju.

(g) Vozač vozila na platformi tim vozilom upravlja u skladu sa sljedećim pravilima:

(1) samo kako mu je odobrila odgovorna jedinica koju je odredio operator aerodroma, i u skladu sa instrukcijama koje izdaje ta jedinica;

(2) u skladu sa svim obaveznim instrukcijama na koje upućuju oznake i znakovi, osim ako mu je odgovorna jedinica koju je odredio operator aerodroma odobrila drugačije;

(3) u skladu sa svim obaveznim instrukcijama koje se signaliziraju svijetlima;

(4) daje prednost vozilu hitne službe, vazduhoplovu koji rula, koji će upravo započeti rulanje ili koji je vučen ili guran;

(5) daje prednost drugim vozilima u skladu sa lokalnim propisima;

(6) uvijek daje prednost vozilima hitnih službi koja reaguju na slučaj nužde.

(h) Vozač vozila na površini za kretanje i drugim operativnim površinama:

(1) upravlja vozilom u skladu sa utvrđenim ograničenjima brzine i stazama za vožnju;

(2) dok vozi, ne bavi se aktivnostima koje ga ometaju ili mu odvlače pažnju;

(3) usklađen je sa zahtjevima koji se odnose na komunikaciju i operativne procedure iz aerodromskog priručnika.

(i) Vozač vozila koje prati drugo vozilo obezbjeđuje da vozač praćenog vozila upravlja vozilom u skladu sa instrukcijama koje su mu pružene.

(j) Vozač parkira vozilo samo u oblastima koje za to odredi operator aerodroma.

(k) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi procedure kojima obezbjeđuje da su vozači koji rade na površinama za kretanje u skladu sa odredbama iz podtač. (a) do (j) ove tačke.

ADR.OPS.B.028 VUČA VAZDUHOPLOVA

Operator aerodroma:

(a) uspostavlja procedure za manevrisanje vazduhoplova i određuje staze koje će se koristiti za operacije vuče vazduhoplova na površini za kretanje, kako bi obezbijedio sigurnost;

(b) obezbjeđuje pružanje odgovarajućih instrukcija tokom operacija vuče;

(c) obezbjeđuje da vučeni vazduhoplovi imaju upaljena svijetla tokom operacija vuče, u skladu sa odredbama iz tačke SERA.3215 Priloga Sprovedbene Regulative Komisije (EU) br. 923/2012;

(d) uspostavlja i sprovodi procedure kako bi obezbijedio odgovarajuću komunikaciju i koordinaciju između organizacije koja obavlja operaciju vuče, jedinice koja pruža usluge upravljanja platformom i jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju, zavisno od toga šta je primjenljivo na operaciju vuče;

(e) uspostavlja i sprovodi procedure kako bi obezbijedio sigurnost operacija vuče u nepovoljnim meteorološkim uslovima, uključujući ograničavanje ili zabranu takvih operacija.

ADR.OPS.B.029 POZNAVANJE JEZIKA

(a) Lice koje u skladu sa tačkom ADR.OPS.B.024 ove regulative mora da demonstrira poznavanje jezika, dužno je da to poznavanje demonstrira barem na operativnom nivou, i to i u smislu korišćenja frazeologije i u smislu korišćenja običnog jezika, u skladu sa podtačkom (b) ove tačke, za:

(1) engleski jezik; i

(2) bilo koji drugi jezik ili jezike koji se koriste na aerodromu u radio-komunikaciji sa jedinicom usluga u vazdušnom saobraćaju tog aerodroma.

(b) Podnosilac zahtjeva mora da demonstrira sposobnost da:

(1) uspješno komunicira u situacijama komuniciranja samo glasom i u situacijama komuniciranja licem u lice;

(2) precizno i jasno komunicira o opštim temama i temama povezanim sa poslom;

(3) upotrebljava prikladne komunikacijske strategije za razmjenu poruka i prepoznaje i rješava nesporazume u opštem kontekstu ili kontekstu povezanom sa poslom;

(4) uspješno savladava jezičke izazove nastale zbog komplikacije ili neočekivanog razvoja događaja do kojih dolazi u kontekstu rutinske poslovne situacije ili zadatih poslova komunikacije sa kojima su već upoznati;

(5) upotrebljava dijalekt ili naglasak koji je razumljiv u vazduhoplovnoj zajednici.

(c) Poznavanje jezika demonstrira se sertifikatom koji je izdala organizacija koja je obavila procjenu, u kojoj se navodi jezik ili jezici, nivo ili nivoi znanja i datum procjene.

(d) Osim za lica koja su demonstrirala poznavanje jezika na nivou stručnjaka, poznavanje jezika ponovo se procjenjuje u periodu:

(1) svake četiri godine od datuma procjene, ako je demonstrirani nivo operativni nivo;

(2) svakih šest godina od datuma procjene, ako je demonstrirani nivo napredni nivo.

(e) Demonstriranje poznavanja jezika obavlja se metodom procjene koja obuhvata:

(1) proces koji se koristi za procjenu;

(2) kvalifikacije procjenjivača koji obavlja procjenu poznavanja jezika;

(3) žalbeni postupak.

(f) Operator aerodroma obezbjeđuje kurseve učenja jezika kako bi održao potrebni nivo poznavanja jezika svojeg osoblja.

(g) Odstupajući od podtačke (a) ove tačke država članica može da odluči da poznavanje engleskog jezika nije potrebno za osoblje iz tačke ADR.OPS.B.024 ove regulative, za svrhe radio-komunikacije sa jedinicom usluga u vazdušnom saobraćaju određenog aerodroma. U tom slučaju, ona sprovodi procjenu sigurnosti koja obuhvata jedan ili više aerodroma.

(h) Operator aerodroma može da izda odobrenje licu koje nije demonstriralo usklađenost sa podtač. (a) i (b) ove tačke do:

(1) 7. januara 2026. godine za engleski jezik;

(2) 7. januara 2023. godine za bilo koji drugi jezik osim engleskog.

ADR.OPS.B.030 SISTEM ZA VOĐENJE I KONTROLU KRETANJA PO POVRŠINAMA

(a) Operator aerodroma obezbjeđuje da na aerodromu postoji sistem za vođenje i kontrolu površinskog kretanja (SMGCS). SMGCS:

(1) uzima u obzir projektne karakteristike i operativne i meteorološke uslove aerodroma, kao i principe ljudskih faktora;

(2) osmišljen je tako da pomaže u sprječavanju:

(i) nenamjernih upada vazduhoplova i vozila na aktivnu poletno-sletnu stazu; i

(ii) sudara vazduhoplova ili vazduhoplova i vozila ili objekata na bilo kojem dijelu površine za kretanje; i

(2) je podržan odgovarajućim sredstvima i procedurama.

(b) Kao dio sistema za vođenje i kontrolu kretanja po površinama operator aerodroma u koordinaciji sa pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju procjenjuje potrebu da se uspostave standardne rute za rulanje vazduhoplova na aerodromu. Ako standardne rute postoje, operator aerodroma:

(1) obezbjeđuje da su adekvatne i odgovarajuće za saobraćaj, dizajn i predviđene operacije na aerodromu, kao i pravilno određene;

(2) pruža relevantne informacije pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja zbog objave u AIP-u.

(c) Ako sistem za vođenje i kontrolu kretanja na površinama zahtijeva upotrebu transpondera u vazduhoplovima na površini za kretanje, operator aerodroma koordiniše sa pružaocem usluga u vazdušnoj plovidbi sljedeće:

(1) relevantne operativne procedure za transpondere kojih operatori vazduhoplova moraju da se pridržavaju;

(2) pružanje relevantnih informacija pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja zbog objave u AIP-u.

(d) Operator aerodroma koordiniše sa pružaocem operativnih usluga u vazdušnom saobraćaju izradu SMGCS procedura na aerodromu.

ADR.OPS.B.031 KOMUNIKACIJE

(a) Vozila i jedinica usluga u vazdušnom saobraćaju komuniciraju u skladu sa primjenljivim zahtjevima iz Odsjeka 14 Priloga Sprovedbene regulative (EU) br. 923/2012.

(b) Operator aerodroma, u koordinaciji sa pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju uspostavlja procedure komunikacije, uključujući sljedeće:

(1) frekvencije i jezik ili jezike koji će se koristiti u komunikaciji između jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju i vozila koja će voziti ili se voze na manevarskoj površini;

(2) komunikaciju između jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju i pješaka koji će raditi ili rade na manevarskoj površini;

(3) širenje važnih informacija koje se odnose na aerodrom, a koje mogu da utiču na sigurnost operacija na manevarskoj površini, upotrebom radio-komunikacija;

(4) signala i drugih sredstava komunikacije koji će se koristiti, u svim uslovima vidljivosti, u slučaju problema sa radio-komunikacijom između jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju i vozila ili pješaka na manevarskoj površini.

(c) Ako se upotrebljavaju signali u skladu sa podtačkom (b) podpodtačka 4, znače sljedeće:

Svjetlosni signal aerodromske kontrole	Značenje
Zeleni bljesci	Dopušten prelazak područja za slijetanje ili kretanje po rulnoj stazi
Stalno crveno svjetlo	Zabrana kretanja
Crveni bljesci	Obavezno sklanjanje s područja za slijetanje ili rulne staze – obratiti pažnju na vazduhoplov
Bijeli bljesci	Evakuacija manevarske površine u skladu s lokalnim upustvima

(d) U vanrednim uslovima ili ako se ne poštuju signali iz podtačke (c) ove tačke, signal u nastavku upotrebljava se za poletno-sletne staze ili rulne staze opremljene sistemom osvjetljenja i znači sljedeće:

Svjetlosni signal aerodromske kontrole	Značenje
Bljesci svjetala poletno-sletne staze ili rulne staze	Evakuacija poletno-sletne staze i praćenje svjetlosnog signala tornja

ADR.OPS.B.033 KONTROLA PJEŠAKA

(a) Operator aerodroma utvrđuje i sprovodi procedure kako bi:

(1) ograničio pristup površinama za kretanje samo na ona lica koja moraju da imaju pristup tim površinama za obavljanje svojih dužnosti;

(2) obezbijedio da ta lica mogu bez pratnje da uđu na te površine samo ako su prošla odgovarajuću obuku i demonstrirala svoju kompetenciju;

(3) kontrolisao kretanje lica na platformi i obezbijedio da je putnicima koji se ukrcavaju u vazduhoplov ili iskrcavaju iz njega ili treba da hodaju do platforme, sa nje ili preko nje:

(i) obezbijeđena pratnja obučenog i kompetentnog osoblja;

(ii) onemogućen pristup parkiranim vazduhoplovima i aktivnostima servisiranja na tlu;

(iii) obezbijeđena zaštita od vazduhoplova koji rade, uključujući od rada njihovih motora, kao i od vozila ili drugih aktivnosti.

(b) Operator aerodroma utvrđuje i sprovodi procedure kojima obezbjeđuje:

(1) pravilno i sigurno pristupanje na manevarsku površinu osoblja čiji poslovi uključuju pristup na tu površinu bez vozila i njihov propisan i siguran rad na njoj;

(2) da je to osoblje:

(i) odgovarajuće opremljeno, uključujući odjeću visoke vidljivosti, sredstva za orijentaciju i sredstva koja omogućavaju dvosmjernu komunikaciju sa jedinicom usluga u vazdušnom saobraćaju i odgovarajućom jedinicom operatora aerodroma tokom takvog rada;

(ii) dobilo odobrenje od jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju prije ulaska na manevarsku površinu. Nezavisno od takvog odobrenja, ulazak na poletno-sletnu stazu ili na osnovnu stazu poletno-sletne staze ili promjena odobrene operacije podliježe dodatnom posebnom odobrenju jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju;

(iii) ne ulazi na manevarsku površinu kada su na snazi procedure pri smanjenoj vidljivosti.

ADR.OPS.B.035 RAD U ZIMSKIM USLOVIMA

(a) Operator aerodroma, za slučaj kada se očekuje da će aerodrom raditi u uslovima u kojima se snijeg, bljuzgavica ili led mogu nakupljati na površini za kretanje, sačinjava i sprovodi plan za snijeg. Kao dio plana za snijeg operator aerodroma:

(1) ima predviđena rješenja za upotrebu sredstava kojima se uklanja led i mraz ili sprječava njihovo nastajanje, ili poboljšava koeficijent trenja poletno-sletne staze;

(2) obezbjeđuje, koliko je to razumno moguće, da se snijeg, bljuzgavica ili led očiste sa poletno-sletnih staza u upotrebi i ostalih djelova površine za kretanje za koje je predviđeno da će se koristiti za operacije vazduhoplova.

(b) Operator aerodroma obezbjeđuje da se u AIP-u objave informacije o:

(1) raspoloživosti opreme za uklanjanje snijega i operacije kontrole snijega i leda;

(2) statusu odobrenja, ukoliko je primjenjivo, za upotrebu posebno pripremljenih zimskih poletno-sletnih staza;

(3) tipu materijala koji se koriste za tretiranje površine za kretanje.

ADR.OPS.B.036 OPERACIJE NA POSEBNO PRIPREMLJENIM ZIMSKIM POLETNO-SLETNIM STAZAMA

(a) Operator aerodroma može, uz prethodno odobrenje nadležnog organa, da utvrdi i primjenjuje procedure za operacije aviona na posebno pripremljenim zimskim poletno-sletnim stazama ako je vrsta kontaminanta zbijeni snijeg ili led. Posebno pripremljene zimske poletno-sletne staze mogu primarno da se označe kao RWYCC 4; međutim, ako obrada ne opravdava ocjenu RWYCC 4, primjenjuje se uobičajena procedura u skladu sa tačkom ADR.OPS.B.037 ove regulative.

(b) Da bi dobio prethodno odobrenje nadležnog organa, operator aerodroma:

(1) uspostavlja procedure koje uključuju sljedeće:

(i) vrstu opreme ili vrstu, kvalitet i količinu materijala ili oboje, koji se upotrebljavaju za unaprjeđivanje stanja površine poletno-sletne staze, i metod njihove primjene;

(ii) praćenje meteoroloških parametara;

(iii) kontrolu tekućih kontaminanata;

(iv) procjenu postignutih rezultata;

(2) od barem jednog operatora aviona dobija podatke o avionima koji se odnose na njihovu sposobnost zaustavljanja na poletno-sletnoj stazi koja je posebno tretirana;

(3) analizira i obrađuje podatke dobijene u skladu sa podpodtačkom (2) ove podtačke kako bi demonstrirao sposobnost uspostavljanja stanja poletno-sletne staze u skladu sa određenim RWYCC-om;

(4) uspostavlja program održavanja koji obuhvata preventivno i korektivno održavanje opreme koja se upotrebljava kako bi se postigle dosljedne performanse.

(c) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi program za praćenje kontinuirane efektivnosti procedure. U programu se upotrebljavaju izvještaji o kočenju dobijeni iz podataka aviona, koji se upoređuju sa prijavljenim stanjem poletno-sletne staze.

(d) Operator aerodroma ocjenjuje performanse zimskih operacija po završetku zimskog perioda kako bi utvrdio potrebu za:

(1) dodatnim zahtjevima u pogledu obuke;

(2) ažuriranjem procedura;

(3) dodatnom ili drugačijom opremom i materijalima.

ADR.OPS.B.037 PROCJENA STANJA POVRŠINE POLETNO-SLETNE STAZE I DODJELA KODA STANJA POVRŠINE POLETNO-SLETNE STAZE

Kada god su kontaminanti iz tačke ADR.OPS.A.060 podtač. (a) do (e) ove regulative prisutni na površini poletno-sletne staze, operator aerodroma:

(a) dodjeljuje RWYCC na osnovu tipa i dubine kontaminanta i temperature;

(b) pregleda poletno-sletnu stazu uvijek kada je moguće da se stanje površine poletno-sletne staze promijenilo zbog meteoroloških uslova, procjenjuje stanje površine poletno-sletne staze i dodjeljuje novi RWYCC;

(c) upotrebljava posebne izvještaje iz vazduha kao signal za ponovnu procjenu RWYCC-a.

ADR.OPS.B.040 NOĆNE OPERACIJE

Operator aerodroma dužan je da obezbijedi da su utvrđeni i implementirani načini i procedure za obezbjeđivanje sigurnih uslova za rad aerodroma tokom noćnih operacija.

ADR.OPS.B.045 PROCEDURE PRI SMANJENOJ VIDLJIVOSTI

(a) Operator aerodroma obezbjeđuje da aerodrom raspolaže odgovarajućom aerodromskom opremom i objektima, kao i da su uspostavljene i sprovedene odgovarajuće procedure pri smanjenoj vidljivosti kada postoji namjera za upotrebu za bilo koju od sljedećih operacija:

(1) polijetanja pri smanjenoj vidljivosti;

(2) operacije prilaza i slijetanja u uslovima vidljivosti manje od 550 m RVR ili DH manje od 200 ft (60 m);

(3) operacije s operativnim odobrenjem pri kojima je stvarna RVR manja od 550 m.

Procedurama pri smanjenoj vidljivosti koordinira se kretanje vazduhoplova i vozila i ograničavaju se ili zabranjuju aktivnosti na površini za kretanje.

(b) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi procedure pri smanjenoj vidljivosti u saradnji s pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju. Procedure smanjene vidljivosti uključuju kriterijume za njihovu sačinjavanje, iniciranje i okončavanje. Kriterijumi se zasnivaju na vrijednostima RVR-a i baze oblaka.

(c) Operator aerodroma obavještava pružaoca usluga vazduhoplovnog informisanja i pružaoca usluga u vazdušnom saobraćaju, prema potrebi, o svim promjenama statusa aerodromske opreme i objekata koje utiču na operacije pri smanjenoj vidljivosti.

(d) Operator aerodroma dostavlja pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja informacije o procedurama pri smanjenoj vidljivosti za objavu u AIP-u.

(e) Za procedure pri smanjenoj vidljivosti i bilo kakve njihove promjene zahtijeva se prethodno odobrenje nadležnog organa.

ADR.OPS.B.050 RAD U NEPOVOLJNIM METEOROLOŠKIM USLOVIMA

Operator aerodroma dužan je da obezbijedi da su utvrđeni i implementirani načini i procedure za obezbjeđivanje sigurnosti operacije aerodroma u nepovoljnim meteorološkim uslovima.

ADR.OPS.B.055 KVALITET GORIVA

Operator aerodroma dužan je da potvrdi da organizacije uključene u skladištenje i raspodjelu goriva vazduhoplovima imaju usvojene procedure kojima se obezbjeđuje da se vazduhoplovi snabdijevaju nekontaminiranim gorivom ispravne specifikacije.

ADR.OPS.B.065 VIZUELNA SREDSTVA I ELEKTRIČNI SISTEMI NA AERODROMU

Operator aerodroma utvrđuje procedure kojim obezbjeđuje da vizuelna sredstva i električni sistemi na aerodromu funkcionišu na predviđen način.

ADR.OPS.B.070 SIGURNOST RADOVA NA AERODROMU

(a) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi postupak za upravljanje operativnom sigurnošću aerodroma tokom radova na operativnoj površini.

(b) Postupkom se utvrđuju i dokumentiraju odgovornosti u pogledu:

(1) ovlašćenja za izvođenje radova;

(2) implementacija svake predložene izmjene operativnih objekata;

(3) datuma i vremena kada će operacije u/na objektima biti ograničene ili obustavljene;

(4) metoda kojima će se te promjene objaviti;

(5) nadzora i kontrola radova u toku;

(6) usklađenosti sa svim relevantnim sigurnosnim pravilima za operativnu površinu.

(c) Postupak upravljanja operativnom sigurnošću aerodroma tokom radova sadrži sljedeće elemente:

1) proceduru planiranja radova;

2) proceduru procjene sigurnosti planiranih promjena operacija ili sistema aerodroma;

3) procedura za odobrenje radova;

4) procedura za objavljivanje informacija povezanih s radovima;

5) procedura za uspostavljanje gradilišta i ponovno pokretanje operacija;

6) procedura za praćenje, nadzor i kontrolu radova.

(d) Ako su zbog radova potrebne operacije sa smanjenom dužinom poletno-sletne staze, operator aerodroma razvija i sprovodi proceduru za tu vrstu operacija.

ADR.OPS.B.071 ZATVORENE POLETNO-SLETNE I RULNE STAZE ILI NJIHOVI DJELOVI

(a) Operator aerodroma osigurava da su oznake zatvaranja postavljene na:

(1) poletno-sletnoj stazi ili rulnoj stazi, ili njenom dijelu, koja je trajno zatvorena za sve vazduhoplove;

(2) privremeno zatvorenoj poletno-sletnoj stazi ili rulnoj stazi ili njenom dijelu, osim što se takve oznake mogu izostaviti ako je zatvaranje kratkotrajno i ako je odgovarajuće upozorenje pruženo od putem usluga u vazdušnom saobraćaju.

b) Izuzetno od podtačke (a) ove tačke, oznaka zatvaranja ne mora biti postavljena na trajno zatvorenoj rulnoj stazi ili njenim djelovima ako je ulaz u zatvorenu rulnu stazu ili njene dijelove označen i osvijetljen svjetlima i markerima koji upozoravaju na neupotrebljivost.

(c) Operator aerodroma osigurava da se pri trajnom zatvaranju poletno-sletne staze ili rulne staze ili njenog dijela sve oznake poletno-sletne staze i rulne staze fizički uklone.

(d) Operator aerodroma osigurava da se osvjetljenje na zatvorenoj poletno-sletnoj stazi ili rulnoj stazi ili njenom dijelu ne stavlja u funkciju, osim ako je to potrebno radi održavanja.

(e) Operator aerodroma osigurava da se, uz oznake zatvaranja, kad je poletno-sletna staza, rulna staza ili njen dio zatvoren i ako se ukršta s upotrebljivom poletno-sletnom stazom ili rulnom stazom koja se upotrebljava noću, na ulazu u zatvoreni dio postavljaju svjetla koja upozoravaju na neupotrebljivost

ADR.OPS.B.075 ZAŠTITA AERODROMA

(a) Operator aerodroma na aerodromu i u njegovoj okolini je dužan da prati:

(1) površine ograničenja prepreka i zaštitne površine kako je utvrđeno u skladu sa sertifikacionom osnovom, kao i druge površine i oblasti povezane sa aerodromom, da bi mogao u okviru svoje kompetencije da djeluje na odgovarajući način da bi se ublažili rizici povezani sa prodiranjem tih površina i oblasti;

(2) obilježja i osvjetljenje prepreka da bi mogao da djeluje u okviru svoje kompetencije, ukoliko je odgovarajuće; i

(3) opasnosti povezane sa ljudskom aktivnošću i korišćenjem zemljišta da bi mogao da djeluje u okviru svoje kompetencije, ukoliko je odgovarajuće.

(b) Operator aerodroma mora da ima utvrđene procedure kojima se ublažavaju rizici povezani sa preprekama, razvojem i ostalim aktivnostima unutar oblasti koje se prate, a koji bi mogla da utiču na siguran rad vazduhoplova na aerodromu, pri dolasku na aerodrom ili odlasku sa aerodroma.

ADR.OPS.B.080 OZNAČAVANJE I OSVJETLJENJE VOZILA I DRUGIH MOBILNIH PREDMETA

(a) Operator aerodroma obezbjeđuje da su vozila i drugi mobilni predmeti, osim vazduhoplova, na površini za kretanje aerodroma:

(1) označeni upadljivim bojama ili natpisima na pogodnim mjestima, zastavama odgovarajuće veličine, kockastim šahovskim uzorkom i bojama u kontrastu;

(2) osvijetljeni svijetlima niskog intenziteta za označavanje prepreka koja su tipa i karakteristika koji odgovaraju njihovoj funkciji, ako se vozila i aerodrom koriste noću ili u uslovima smanjene vidljivosti. Boja svjetala je sljedeća:

(i) trepćuća plava za vozila hitnih službi ili bezbjednosti;

(ii) trepćuća žuta za druga vozila, uključujući vozila „slijedi me”;

(iii) stalna crvena za slabo mobilne predmete.

(b) Operator aerodroma može da izuzme iz podtačke (a) ove tačke opremu za servisiranje vazduhoplova i vozila koja se koriste samo na platformama**.**

ADR.OPS.B.090 OPERACIJE VAZDUHOPLOVA KOJI PREVAZILAZE SERTIFIKOVANE PROJEKTNE KARAKTERISTIKE AERODROMA

(a) Korišćenje aerodroma ili njegovih dijelova od strane vazduhoplova koji prevazilaze kodno slovo i/ili spoljašnji razmak glavnog stajnog trapa u odnosu na sertifikovane projektne karakteristike aerodroma, dozvoljeno je samo uz prethodno odobrenje nadležnog organa, osim u slučaju vanrednih situacija vazduhoplova.

(b) U zahtjevu za prethodno odobrenje nadležnog organa za vazduhoplove iz podtačke (a) ove tačke, operator aerodroma uključuje procjenu uticaja sljedećih karakteristika vazduhoplova na infrastrukturu aerodroma, njegove objekte, opremu, operacije i obratno:

1) Raspon krila;
2) Razmak vanjskih točkova glavnog stajnog trapa;
3) Međuosovinski razmak;

4) Dužina trupa;
5) Širina trupa;
6) Visina trupa;
7) Geometrija nosa;
8) Visina repa;
9) Vertikalni razmak od vrha krila;
10) Pogled iz pilotske kabine;
11) Udaljenost od položaja očiju pilota do stajnog trapa u nosu vazduhoplova;
12) Raspored glavnog stajnog trapa;
13) Upravljački mehanizam;
14) Najveća masa vazduhoplova;
15) Geometrija stajnog trapa, pritisak u gumama i vrijednosti klasifikacije vazduhoplova;
16) Karakteristike motora;
17) Najveći broj putnika i najveći kapacitet rezervoara za gorivo;
18) Performanse leta.

ADR.OPS.B.095 KRITIČNE TAČKE

(a) Kad god je to potrebno, operator aerodroma određuje jedno ili više mjesta na operativnoj površini aerodroma kao „kritične tačke", kao dio programa sigurnosti koji je uspostavljen u skladu s tačkom ADR.OR.D.027 Priloga II ove regulative.

(b) Nakon utvrđivanja kritične tačke, operator aerodroma sprovodi mjere za uklanjanje opasnosti i, ako to nije odmah moguće, dostavlja odgovarajuće vazduhoplovne podatke odgovornoj jedinici za usluge vazduhoplovnog informisanja (AIS) radi objave u Zborniku vazduhoplovnih informacija (AIP).

ADR.OPS.B.100 OBUSTAVLJANJE OPERACIJA NA POLETNO-SLETNOJ STAZI I ZATVARANJE POLETNO-SLETNE STAZE

(a) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi, u saradnji sa pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju, procedure za privremenu obustavu operacija na poletno-sletnoj stazi ili planirano zatvaranje poletno-sletne staze.

(b) Te procedure uključuju sljedeće:

(1) uloge i odgovornosti operatora aerodroma, pružaoca usluga u vazdušnom saobraćaju i drugih organizacija uključenih u operacije aerodroma, prema potrebi;

(2) pristup osoblja zatvorenoj poletno-sletnoj stazi;

(3) sigurnosne mjere u skladu sa tač. ADR.OPS.B.070 i ADR.OPS.B.071 Priloga III ove regulative;

(4) objavu NOTAM-a u skladu sa tačkom ADR.OPS.A.057 Priloga III ove regulative, osim ako se očekuje kratkotrajna obustava operacija na poletno-sletnoj stazi;

(5) mjere prije ponovnog početka izvođenja operacija na poletno-sletnoj stazi.

ODJELJAK C - ODRŽAVANJE AERODROMA (ADR.OPS.C)

ADR.OPS.C.005 ODRŽAVANJE – OPŠTE

(a) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi program održavanja, koji uključuje preventivno održavanje gdje je to odgovarajuće, zbog održavanja aerodromskih objekata, sistema i opreme koji su neophodni za

rad aerodroma pri kojem ne smije da bude ugrožena sigurnost, redovnost i efikasnost vazdušne plovidbe. Forma i sprovođenje programa održavanja moraju da budu u skladu sa principima ljudskih faktora.

(b) Operator aerodroma obezbjeđuje odgovarajuća i dovoljna sredstva za efektivno sprovođenje programa održavanja.

ADR.OPS.C.007 ODRŽAVANJE VOZILA

(a) Operator aerodroma:

(1) uspostavlja i sprovodi program održavanja, koji uključuje preventivno održavanje i u skladu je sa principima ljudskih faktora, za vozila za spašavanje i gašenje požara, kako bi obezbijedio efektivnost tih vozila i njihove opreme i reakciju u predviđenom roku tokom cijelog radnog vijeka vozila;

(2) obezbjeđuje sprovođenje programa održavanja za njegova ostala vozila koja rade na površinama za kretanje i ostalim operativnim površinama.

(b) Operator aerodroma:

(1) uspostavlja procedure za podršku sprovođenju programa održavanja iz podtačke (a) ove tačke;

(2) obezbjeđuje odgovarajuća i adekvatna sredstva i objekte za njegovo efektivno sprovođenje;

(3) čuva evidenciju o održavanju za svako vozilo.

(c) Operator aerodroma obezbjeđuje da organizacije koje rade ili pružaju usluge na aerodromu:

(1) održavaju svoja vozila koja rade na površinama za kretanje, u skladu sa utvrđenim programom održavanja, uključujući preventivno održavanje;

(2) čuvaju relevantnu evidenciju o održavanju.

(d) Operator aerodroma obezbjeđuje da se neispravna vozila ne koriste za rad na aerodromu.

ADR.OPS.C.010 ODRŽAVANJE KOLOVOZA, OSTALIH POVRŠINA NA ZEMLJI I DRENAŽA

(a) Operator aerodroma pregleda sve površine za kretanje, uključujući kolovoze (poletno-sletne staze, rulne staze ili platforme), obližnja područja i drenažu kako bi redovno procjenjivao njihovo stanje u okviru preventivnog i korektivnog programa održavanja aerodroma.

(b) Operator aerodroma:

(1) održava sve površine za kretanje kako bi izbjegao i odstranio sav FOD koji bi mogao da prouzrokuje oštećenje vazduhoplova ili da ometa rad njihovih sistema;

(2) održava površinu poletno-sletnih staza, rulnih staza i platformi kako bi spriječio nastanak štetnih nepravilnosti;

(3) održava poletno-sletnu stazu u takvom stanju da koeficijent trenja na njenoj površini zadovoljava ili premašuje minimalne standarde;

(4) periodično pregleda i dokumentuje koeficijent trenja poletno-sletne staze za svrhe održavanja. Učestalost tih pregleda mora da bude dovoljna za utvrđivanje trenda koeficijenta trenja na površini poletno-sletne staze;

(5) preduzima korektivne mjere kako bi spriječio da koeficijent trenja na cijeloj površini poletno-sletne staze ili na njenom dijelu, kada nije kontaminirana, padne ispod minimalnih standarda.

ADR.OPS.C.011 OPERACIJE SA PREOPTEREĆENJEM KOLOVOZNE KONSTRUKCIJE

Kad god se očekuje da će vazduhoplov koji može oštetiti kolovoznu konstrukciju redovno upotrebljavati aerodrom, operator aerodroma utvrdiće kriterijume za izvođenje operacija sa preopterećenjem kolovozne konstrukcije.

ADR.OPS.C.015 ODRŽAVANJE VIZUELNIH SREDSTAVA I ELEKTRIČNIH SISTEMA

(a) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi preventivni i korektivni program održavanja kako bi obezbijedio ispravnost električnih sistema i napajanje električnom energijom svih neophodnih objekata na aerodromu, na način kojim se obezbjeđuje sigurnost, redovnost i efikasnost vazdušne plovidbe.

(b) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi preventivni i korektivni program održavanja kako bi obezbijedio ispravnost individualnih svjetala i pouzdanost aerodromskih sistema osvjetljenja, na način kojim se obezbjeđuje kontinuitet vođenja i kontrole vazduhoplova i vozila, kako slijedi:

(1) Za poletno-sletnu stazu za precizni prilaz kategorije II ili III, cilj sistema preventivnog održavanja je da su tokom svih perioda operacija kategorije II ili III sva prilazna svijetla i svijetla poletno-sletne staze ispravna i da je u svakom slučaju najmanje:

(i) 95 % svjetala ispravno u svakom od sljedećih elemenata:

(A) sistem svjetala za precizni prilaz kategorije II i III, u unutrašnjih 450 m;

(B) svijetla centralne linije poletno-sletne staze;

(C) svijetla praga poletno-sletne staze;

(D) ivična svijetla poletno-sletne staze.

(ii) 90% svjetala ispravno u zoni dodira;

(iii) 85% svjetala ispravno u sistemu svjetala za prilaz u području izvan 450 m;

(iv) 75% svjetala kraja poletno-sletne staze je ispravno.

(2) Svijetla koja mogu biti neispravna u skladu sa podpodtačkom (1) ove podtačke ne smiju za posljedicu da imaju promijenjen osnovni oblik sistema rasvjete.

(3) Ne smiju se pojaviti dva susjedna neispravna svijetla u nizu, osim u prečkama (*barrette* i *crossbar*), gdje mogu da budu dozvoljena dva susjedna neispravna svijetla.

(4) Za zaustavnu prečku na poziciji za čekanje koja se koristi za poletno-sletnu stazu namijenjenu za operacije sa vidljivošću duž poletno-sletne staze manjom od 550 m, sistem preventivnog održavanja ima sljedeće ciljeve:

(i) ne smiju da budu neispravna više od dva svijetla;

(ii) ne smiju da budu neispravna dva susjedna svijetla, osim ako je razmak između svjetala znatno manji od propisanog.

(5) Za rulnu stazu koja je predviđena za upotrebu u uslovima vidljivosti duž poletno-sletne staze manje od 550 m, cilj sistema preventivnog održavanja je da ne smiju da budu neispravna dva susjedna svijetla centralne linije rulne staze.

(6) Za poletno-sletnu stazu za precizni prilaz kategorije I, cilj sistema preventivnog održavanja je da su tokom svih perioda operacija kategorije I sva prilazna svijetla i svijetla poletno-sletne staze ispravna i da je u svakom slučaju:

(i) najmanje 85 % svjetala ispravno u svakom od sljedećih:

(A) sistem svjetala za precizni prilaz kategorije I;

(B) svijetla praga poletno-sletne staze;

(C) ivična svijetla poletno-sletne staze;

(D) svijetla kraja poletno-sletne staze;

(ii) ne smiju da budu neispravna dva susjedna svijetla, osim ako je razmak između svjetala znatno manji od propisanog.

(7) Za poletno-sletnu stazu koja je predviđena za polijetanje u uslovima vidljivosti duž poletno-sletne staze manje od 550 m, cilj sistema preventivnog održavanja je da su tokom svih perioda operacija sva svijetla poletno-sletne staze ispravna i da u svakom slučaju:

(i) najmanje:

(A) 95 % svjetala centralne linije poletno-sletne staze (ako postoje) i ivičnih svjetala poletno-sletne staze je ispravno;

(B) 75 % svjetala kraja poletno-sletne staze je ispravno;

(ii) ne smiju da budu neispravna dva susjedna svijetla.

(8) Za poletno-sletnu stazu koja je predviđena za polijetanje u uslovima vidljivosti duž poletno-sletne staze od 550 m ili više, cilj sistema preventivnog održavanja je da su tokom svih perioda operacija sva svijetla poletno-sletne staze ispravna i da u svakom slučaju:

(i) najmanje 85 % svjetala kraja poletno-sletne staze i ivičnih svjetala poletno-sletne staze je ispravno;

(ii) ne smiju da budu neispravna dva susjedna svijetla.

(9) Za poletno-sletnu stazu opremljenu sistemima indikatora ugla vizuelnog prilaza, cilj sistema preventivnog održavanja je da su tokom svih perioda operacija sve jedinice ispravne. Jedinica se smatra neispravnom ako je broj neispravnih svjetala toliki da jedinica ne pruža vođenje za vazduhoplov kako je predviđeno.

(c) Za svrhe podtačke (b) ove tačke, svijetlo se smatra neispravnim ako:

(1) je prosječni intenzitet glavnog svjetlosnog snopa slabiji od 50 % vrijednosti koja je navedena u sertifikacionim specifikacijama koje je izdala Agencija. Za svjetlosne jedinice čiji je prosječni intenzitet glavnog svjetlosnog snopa iznad vrijednosti koja je navedena u sertifikacionim specifikacijama koje je izdala Agencija, vrijednost od 50 % primjenjuje se na tu projektovanu vrijednost;

(2) filter na svijetlu nedostaje, oštećen je ili svijetlo ne proizvodi svjetlosni snop ispravne boje.

(d) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi preventivni i korektivni program održavanja kako bi obezbijedio ispravnost i pouzdanost sistema aerodromskih znakova i oznaka, na način kojim se obezbjeđuje kontinuitet vođenja i kontrole vazduhoplova i vozila.

(e) Građevinske aktivnosti ili aktivnosti održavanja ne smiju da se odvijaju u blizini aerodromskih električnih sistema kada su na aerodromu na snazi procedure pri smanjenoj vidljivosti.

(f) Operator aerodroma obezbjeđuje da:

(1) programi preventivnog održavanja iz podtač. (a), (b) i (d) ove tačke uključuju odgovarajuće preglede i provjere pojedinačnih elemenata svakog sistema i samog sistema, koji se obavljaju u skladu sa utvrđenim procedurama i u utvrđenim intervalima, pa su primjereni za predviđenu upotrebu i sistem;

(2) se preduzimaju odgovarajuće korektivne mjere za ispravljanje svih utvrđenih nedostataka.

(g) Operator aerodroma vodi evidenciju o relevantnim aktivnostima održavanja.

ODJELJAK D - OPERACIJE UPRAVLJANJA PLATFORMOM (ADR.OPS.D)

ADR.OPS.D.001 AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSE NA SIGURNOST UPRAVLJANJA PLATFORMOM

(a) Operator aerodroma osigurava da su uspostavljeni i implementirani načini i procedure kako bi se:

(1) regulisalo kretanje sa ciljem prevencije sudara između vazduhoplova i između vazduhoplova i prepreka;

(2) regulisao ulazak i koordinisao izlazak vazduhoplova sa platforme sa jedinicom aerodromske kontrole letenja;

(3) osiguralo sigurno i brzo kretanje vozila;

(4) osigurala odgovarajuća regulacija sledećih aktivnosti:

(i) dodjeljivanje parking pozicija;

(ii) pružanje usluga navođenja vazduhoplova;

(iii) procedure parkiranja vazduhoplova i odlaska sa parking pozicije;

(iv) punjenje vazduhoplova gorivom;

(v) mjere predostrožnosti za izduvne mlazove (jet blast) i testiranja motora;

(vi) dozvole za startovanje motora i instrukcije za rulanje.

(b) Operator aerodroma u cilju implementacije podtačke (a) ove tačke može da dodijeli odgovornosti drugim organizacijama. Ukoliko operator aerodroma dodijeli takve odgovornosti, te dodjele uključuje u aerodromski priručnik.

ADR.OPS.D.005 GRANICE PLATFORME

(a) Operator aerodroma u saradnji sa pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju, utvrđuje granice platforme i o njima obavještava pružaoca usluga vazduhoplovnog informisanja radi objavljivanja u Zborniku vazduhoplovnih informacija (AIP).

(b) Prilikom određivanja granica platforme, treba uzeti u obzir barem sledeće:

(1) šema aerodroma;

(2) konfiguracija poletno-sletne staze i rulnih staza i način izvođenja operacija;

(3) gustinu saobraćaja;

(4) meteorološke uslove;

(5) operativne procedure.

ADR.OPS.D.010 KOORDINACIJA ULASKA I IZLASKA VAZDUHOPLOVA SA PLATFORME

(a) Operator aerodroma osigurava da je ulazak i izlazak vazduhoplova sa platforme koordinisan sa pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju ako kretanjem vazduhoplova na platformi ne upravlja pružalac usluga u vazdušnom saobraćaju. Koordinacija uključuje:

(1) predviđene tačke primopredaje između usluge upravljanja platformom i usluge u vazdušnom saobraćaju za vazduhoplove u dolasku i odlasku;

(2) predviđena sredstva za komunikaciju zemlja-vazduh koja će se upotrebljavati na platformi;

(3) područja za čekanje za vazduhoplove u dolasku u slučajevima kada su parking pozicije zauzete.

(b) Operator aerodroma pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja, radi objavljivanja u Zborniku vazduhoplovnih informacija (AIP), dostavlja:

(1) predviđene tačke primopredaje iz podtačke (a) podpodtačka (1) ove tačke;

(2) previđena sredstva komunikacije zemlja-vazduh iz podtačke (a) podpodtačka (2) ove tačke.

ADR.OPS.D.015 UPRAVLJANJE KRETANJEM VAZDUHOPLOVA NA PLATFORMI

Operator aerodroma osigurava:

(a) da su vazduhoplovu dostavljene instrukcije o ruti kojom treba da se kreće na platformi;

(b) odgovarajuća vizuelna sredstva kako bi posade vazduhoplova bile u mogućnosti da identifikuju dodijeljenu rutu;

(c) da su planirane rute slobodne od prepreka koje mogu da predstavljaju rizik od sudara sa vazduhoplovom koji se kreće.

ADR.OPS.D.025 DODJELJIVANJE PARKING POZICIJA

(a) Operator aerodroma uspostavlja i osigurava implementaciju procedura koje osiguravaju da su dodijeljene parking pozicije:

(1) prikladne za tip vazduhoplova koji će je upotrebljavati;

(2) iskomunicirane sa organizacijom odgovornom za pružanje usluga upravljanja platformom kada je ona uspostavljena, ili sa odgovarajućim pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju;

(3) iskomunicirane sa osobljem koje je odgovorno za manevrisanje vazduhoplova.

(b) Operator aerodroma uzima u obzor barem sledeće parametre prilikom dodjeljivanja parking pozicija vazduhoplovima:

(1) karakteristike vazduhoplova;

(2) pomoćna sredstva za parkiranje,

(3) opremu za opsluživanje na parking poziciji;

(4) blizinu infrastrukture;

(5) druge parkirane vazduhoplove na susjednim parking pozicijama;

(6) zavisnosti između parking pozicija.

ADR.OPS.D.030 NAVOĐENJE VAZDUHOPLOVA

Operator aerodroma osigurava da je navođenje vazduhoplova pruženo koristeći signale za navođenje u skladu sa Dodatkom 1 Priloga Regulative (EZ) br. 923/2012.

ADR.OPS.D.035 PARKIRANJE VAZDUHOPLOVA

Operator aerodroma uspostavlja i osigurava implementaciju procedura koje osiguravaju da:

(a) se područje predviđeno za parkiranje vazduhoplova na platformi nadzire kako bi se osiguralo da se tokom manevra parkiranja održe potrebni razmaci;

(b) se vazduhoplov navodi kako bi se sigurno parkirao;

(c) da automatizovani sistem parkiranja, ukoliko se koristi, pravilno funkcioniše;

(d) su osobe koje su odgovorne za rulanje vazduhoplova upozorene da zaustave vazduhoplov u slučaju kada su potrebni razmaci narušeni;

(e) je osoblju koje ne učestvuje u procedurama parkiranja vazduhoplova zabranjen prilaz vazduhoplovima kada su svjetla za sprječavanje sudara upaljena i motori u pogonu;

(f) na parking pozicijama nema stranih objekata (FOD) koji bi mogli da utiču na sigurnost.

ADR.OPS.D.040 ODLAZAK VAZDUHOPLOVA SA PARKING POZICIJE

Operator aerodroma uspostavlja i osigurava implementaciju procedura koje tokom odlaska vazduhoplova sa parking pozicije osiguravaju da:

(a) su oprema za zemaljsko opsluživanje i vozila, izuzev vozila namijenjenih za izguravanje vazduhoplova ukoliko su neophodna za pomjeranje vazduhoplova, uklonjeni sa parking pozicije ili parkirani u za to određenom prostoru;

(b) su mostovi za ukrcavanje putnika, ukoliko postoje na parking poziciji, uvučeni;

(c) na predviđenoj ruti za izlazak sa parking pozicije nema stranih objekata (FOD);

(d) na parking poziciji nema vozila u pokretu kao ni saobraćaja na susjednim saobraćajnicama, izuzev vozila namjenjenih za izguravanje vazduhoplova ukoliko su neophodna za pomjeranje vazduhoplova;

(e) je osoblju koje ne učestvuje pri odlasku vazduhoplova sa parking pozicije zabranjen prilaz vazduhoplovima kada su svjetla sa sprječavanje sudara upaljena i motori u pogonu.

ADR.OPS.D.045 DOSTAVLJANJE INFORMACIJA ORGANIZACIJAMA KOJE DJELUJU NA PLATFORMI

(a) Operator aerodroma pravovremeno dostavlja sve informacije o operativnim ograničenjima na platformi svim organizacijama koje djeluju na platformi.

(b) Sledeće informacije se dostavljaju, ukoliko je primjenjivo:

(1) vrsta ograničenja;

(2) trajanje ograničenja, ukoliko je poznato;

(3) mjere ublažavanja koje je potrebno primijeniti;

(4) operativni uticaj ograničenja;

(5) raspoloživost parking pozicija;

(6) ograničenja parking pozicija;

(7) raspoloživost nepokretne opreme na parking pozicijama;

(8) posebne procedure parkiranja;

(9) privremene izmjene staza za rulanje;

(10) radovi u toku;

(11) sve druge informacije koje imaju operativni značaj za korisnike platforme.

ADR.OPS.D.050 UZBUNJIVANJE HITNIH SLUŽBI

(a) Operator aerodroma:

(1) uspostavlja i u planu za vanredne situacije implementira procedure za uzbunjivanje hitnih službi o nesrećama i incidentima na platformi;

(2) osigurava odgovarajuća sredstva i opremu za uzbunjivanje hitnih službi.

(b) Procedure koje operator aerodroma uspostavlja sadrže barem:

(1) podatke o kontaktima i sredstva koja se koriste za uzbunjivanje hitnih službi;

(2) informacije koje moraju biti date hitnim službama kako bi se incident efikasno riješio, kao što su:

(i) lokacija nesreće ili nezgode;

(ii) priroda nesreće ili nezgode;

(iii) obim štete;

(iv) povrede osoba;

(v) opasne materije.

ADR.OPS.D.055 MJERE PREDOSTROŽNOSTI OD IZDUVNIH MLAZOVA (JET BLAST)

(a) Operator aerodroma informiše korisnike platforme o opasnostima od izduvnih mlazova i vazdušnih strujanja od propelera.

(b) Operator aerodroma zahtjeva od korisnika platforme da na odgovarajući način osiguraju vozila i opremu, te odrede mjesta za parkiranje gdje su efekti izduvnog mlaza i vazdušnih strujanja od propelera minimalni.

(c) Prilikom projektovanja ili izmjene šeme platforme operator aerodroma uzima u obzir i efekte izduvnog mlaza i vazdušnih strujanja od propelera.

(d) Operator aerodroma utvrđuje područja gdje bi moglo doći do udara izduvnih mlazova i objavljuje zahtjev pilotima za primjenom minimalnog potiska, ili preduzima odgovarajuće mjere umanjenja efekata izduvnog mlaza.

ADR.OPS.D.060 PUNJENJE VAZDUHOPLOVA GORIVOM

(a) Operator aerodroma uspostavlja proceduru za punjenje vazduhoplova gorivom.

(b) Navedena procedura obuhvata sledeće:

(1) zabranu otvorenog plamena i upotrebu električnih ili sličnih alata koji bi mogli proizvesti iskre ili električne lukove u zoni za punjenje goriva;

(2) zabranu pokretanja GPU (Ground Power Units) tokom punjenja gorivom;

(3) postojanje slobodne putanje od vazduhoplova kako bi se omogućilo brzo uklanjanje cisterne s gorivom i osoba u slučaju opasnosti;

(4) pravilno povezivanje vazduhoplova i izvora dovoda goriva kao i pravilnu primjenu postupka uzemljenja;

(5) hitno obavještavanje nadzornika punjenja gorivom u slučaju izlivanja goriva i detaljna uputstva o tome kako postupati u slučaju izlivanja goriva;

(6) postavljanje opreme za zemaljsku podršku na takav način da izlazi u slučaju opasnosti nisu blokirani kako bi se putnici mogli hitno evakuisati, ako se putnici ukrcavaju ili iskrcavaju ili ostaju u vazduhoplovu tokom punjenja goriva;

(7) dostupnost aparata za gašenje požara odgovarajućeg tipa barem za početnu intervenciju u slučaju požara uzrokovanog gorivom;

(8) prestanak operacija punjenja gorivom ako su na aerodromu ili njegovoj blizini grmljavinske oluje sa munjama.

ADR.OPS.D.065 TESTIRANJE MOTORA

(a) Operator aerodroma uspostavlja i implementira proceduru za testiranje motora.

(b) Navedena procedura obuhvata sledeće:

(1) osobu koja je ovlaštena da odobri testiranje motora;

(2) područja gdje se testiranja motora sprovode;

(3) sigurnosne mjere koje moraju biti tom prilikom preduzete.

ADR.OPS.D.070 ODJEĆA VISOKE VIDLJIVOSTI

Operator aerodroma zahtjeva da svo osoblje koje radi vani i kreće se pješke po operativnoj površini nosi odjeću visoke vidljivosti.

ADR.OPS.D.075 DOZVOLA ZA STARTOVANJE MOTORA I INSTRUKCIJE ZA RULANJE VAZDUHOPLOVA

(a) Operator aerodroma osigurava da je dozvola za startovanje motora, izguravanje vazduhoplova, ukoliko je neophodna, kao i instrukcije za rulanje vazduhoplova koordinisane sa pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju ukoliko kretanjem vazduhoplova na platformi ne upravlja pružalac usluga u vazdušnom saobraćaju.

(b) U tom slučaju, operator aerodroma u saradnji sa pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju uspostavlja i implementira proceduru koja obuhvata:

(1) određivanje tijela koje izdaje dozvole za startovanje motora;

(2) načine za međusobno informisanje o izdatim dozvolama za pokretanje motora;

(3) načine za međusobno informisanje o izdatim dozvolama za izguravanje vazduhoplova i izdatim instrukcijama za rulanje vazduhoplova.

ADR.OPS.D.080 PROGRAMI OSPOSOBLJAVANJA I PROVJERE STRUČNOSTI SIGNALISTA/PARKERA I VOZAČA VOZILA "FOLLOW ME"

(a) Operator aerodroma uspostavlja i osigurava implementaciju programa osposobljavanja za osoblje koje pruža:

(1) usluge signalizacije/parkiranja vazduhoplova;

(2) usluge navođenja pomoću vozila "FOLLOW ME".

(b) Program osposobljavanja se implementira u skladu sa tačkom ADR.OR.D.017 Priloga III ove regulative.

(c) Osposobljavanje je takvo da relevantnom osoblju pruža temeljna znanja i praktične vještine za obavljanje dužnosti.

(d) Operator aerodroma osigurava implementaciju programa provjere stručnosti za osoblje navedeno u podtački (a) ove tačke kako bi osigurao:

(1) kontinuiranu osposobljenost osoblja;

(2) da su svjesni i upoznati sa pravilima i procedurama koje su relevantne za njihove funkcije i zadatke. Operator aerodroma osigurava da osoblje navedeno u podtački (a) ove tačke prolazi provjere stručnosti u intervalima ne dužim od 12 mjeseci nakon što je završeno početno osposobljavanje.

ADR.OPS.D.085 PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA I PROVJERE STRUČNOSTI OSOBLJA KOJE PRUŽA INSTRUKCIJE ZA RULANJE VAZDUHOPLOVA PUTEM RADIO-TELEFONIJE

(a) Operator aerodroma osigurava da je:

(1) osoblje koje pruža instrukcije za rulanje vazduhoplova na platformi putem radio-telefonije, koristeći dodijeljenu vazduhoplovnu radio frekvenciju adekvatno osposobljeno i kvalifikovano;

(2) program osposobljavanja implementiran u skladu sa tačkom ADR.OR.D.017 Priloga III ove regulative, sa sledećim izuzecima:

(i) nakon početnog osposobljavanja slijedi osposobljavanje za lokaciju koje se sastoji od sledećih faza:

(A) faza prelaznog osposobljavanja, osmišljena prvenstveno za prenos znanja i razumijevanja o operativnim postupcima specifičnim za lokaciju i aspektima specifičnim za zadatke;

(B) faza osposobljavanja na radnom mjestu, što je završna faza osposobljavanja za lokaciju tokom koje se prethodno stečene rutine i vještine povezane sa radnim mjestom integrišu u praksi pod nadzorom kvalifikovanog instruktora u situaciji odvijanja stvarnog saobraćaja;

(ii) periodično osposobljavanje sprovodi se u intervalima ne dužim od 12 mjeseci i sadrži ponavljanje sadržaja početnog osposobljavanja;

(iii) osposobljavanje za obnovu znanja sprovodi se kada je osoba odsutna sa dužnosti u razdoblju dužem od 12 mjeseci i uključuje cijeli sadržaj početnog osposobljavanja.

(b) Osoblje iz podtačke (a) podpodtačka (1) ove tačke mora da dokaže znanje jezika, barem na operativnom nivou u upotrebi frazeologije i jednostavnog jezika, u skladu sa podtačkom (c) ove tačke, na jezicima koji se upotrebljavaju u komunikaciji zemlja- vazduh na aerodromu;

(c) Podnosilac zahtjeva mora da dokaže sposobnost da:

(1) uspješno komunicira u situacijama komuniciranja samo glasom i u situacijama komuniciranja licem u lice;

(2) precizno i jasno komunicira o opštim i temama u vezi sa poslom;

(3) upotrebljava odgovarajuće komunikacione strategije za razmjenu poruka i prepoznaje i rješava nesporazume u opštem ili poslovnom kontekstu;

(4) uspješno savladava jezičke izazove nastale uslijed komplikacija ili neočekivanog razvoja događaja do kojih dolazi u kontekstu rutinske poslovne situacije ili komunikacijskih zadataka s kojima su već upoznati;

(5) upotrebljava narječje ili naglasak koji je razumljiv vazduhoplovnoj zajednici.

(d) Znanje jezika dokazuje se potvrdom koju je izdala organizacija koja sprovodi ocjenjivanje, u kojoj se navodi jezik ili jezici, nivo ili nivoi znanja i datum ocjenjivanja.

(e) Osim za osobe koje su dokazale znanje jezika na nivou stručnjaka, znanje jezika se ocjenjuje:

(1) svake četiri godine od datuma ocjenjivanja, ukoliko je dokazani nivo operativni nivo znanja;

(2) svakih šest godina od datuma ocjenjivanja, ukoliko je dokazani nivou napredan nivo znanja.

(f) Dokazivanje znanja jezika obavlja se metodom ocjenjivanja koja obuhvata:

(1) postupak kojim se vrši ocjenjivanje;

(2) kvalifikacije ispitivača koji sprovodi ocjenjivanje znanja jezika;

(3) žalbeni postupak.

(g) Operator aerodroma osigurava osposobljavanja iz oblasti jezika kako bi održao potreban nivo znanja svoga osoblja.

(h) Operator aerodroma osigurava implementaciju programa provjere stručnosti za osoblje navedeno u podtački (a) podpodtačka (1) ove tačke kako bi osigurao:

(1) kontinuiranu osposobljenost tog osoblja;

(2) da je osoblje svjesno pravila i procedura koji su relevantni za njihove funkcije i zadatke. Operator aerodroma mora da osigura da osoblje navedeno pod podtačkom (a) ove tačke prolazi provjere stručnosti u intervalima ne dužim od 12 mjeseci nakon početnog osposobljavanja.